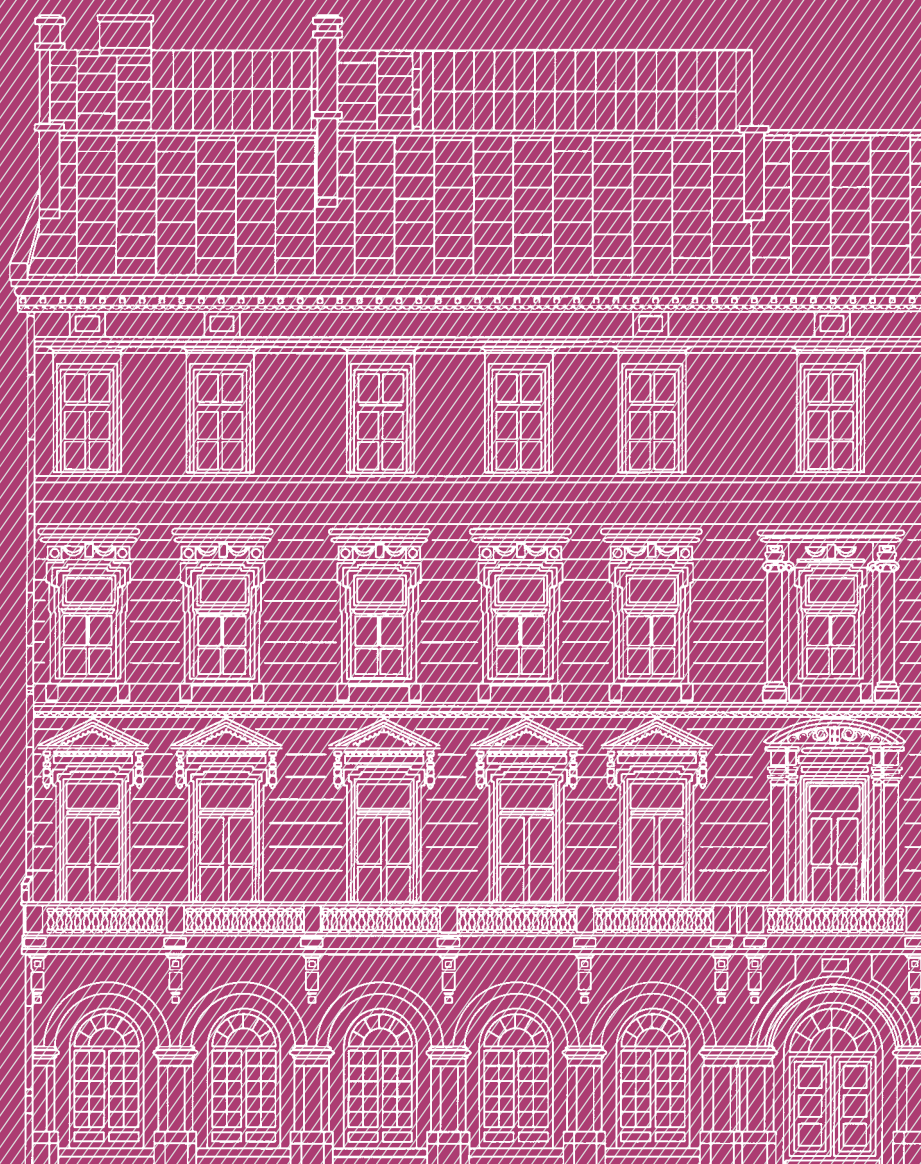
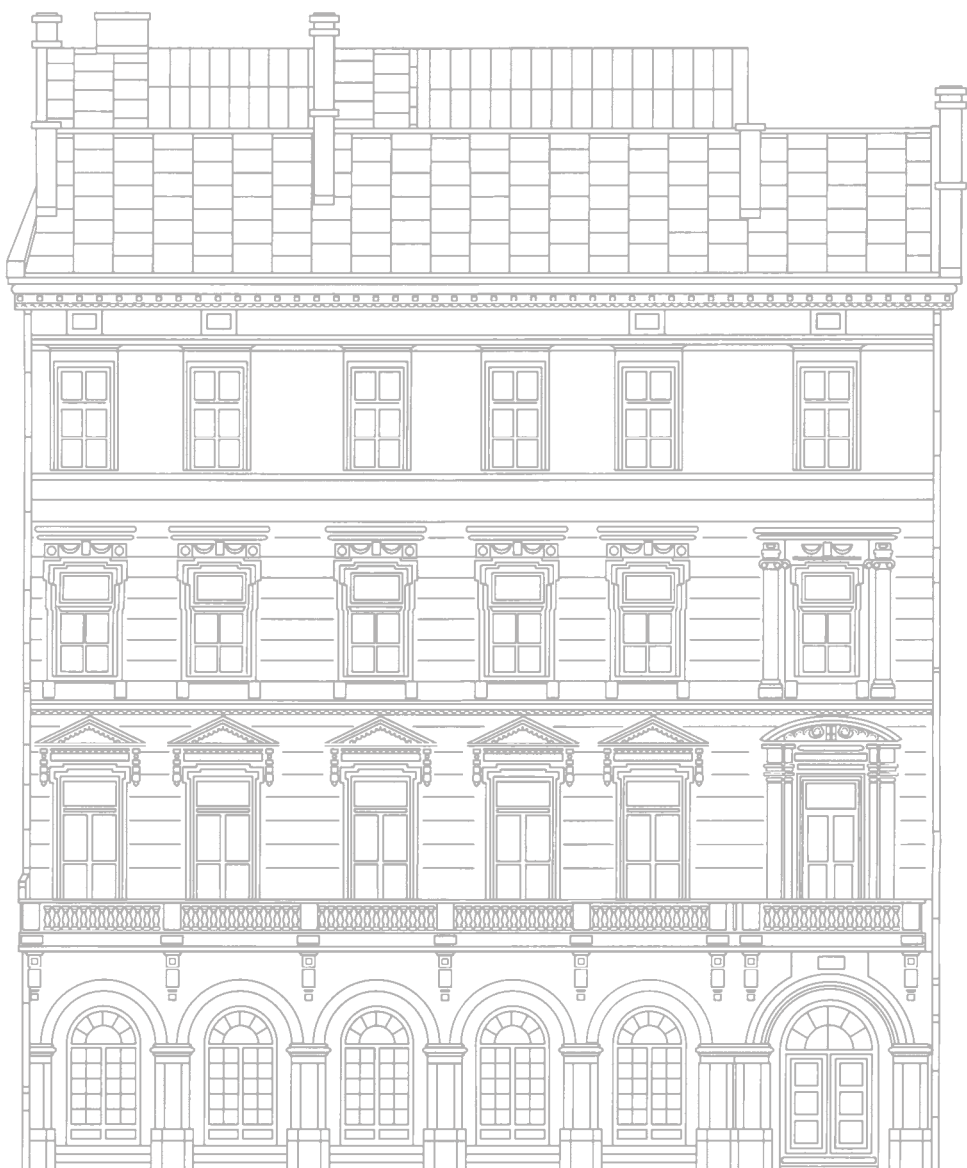

ROCZNIK MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

—
2018

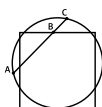

ROCZNIK
MIĘDZYNARODOWEGO
CENTRUM KULTURY

—

2018 [nr 27]

- 7 – Międzynarodowe Centrum Kultury w roku 2018
- 9 – Rok w pigułce
- 23 – Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018
- 35 – Medal SARP „Bene Merentibus” dla prof. Jacka Purchli

KALENDARIUM [STYCZEŃ-GRUDZIEŃ 2018]

KONFERENCJE • SEMINARIA

- 114 – Photobook Blok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych (xx–xxi wiek)
- 116 – Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej. Litwa Zachodnia
- 121 – Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością
- 128 – Dziedzictwo pograniczy. Wielkie Morawy. Pogranicze Republiki Czeskiej i Słowacji
- 132 – Znak Dziedzictwa Europejskiego. Zmiany, wyzwania i perspektywy
- 139 – Kłopotliwe dziedzictwo Trzeciej Rzeszy w Polsce

WYSTAWY

- 145 – Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm
- 151 – Fundusze europejskie dla kultury
- 155 – Stambuł. Dwa światy, jedno miasto
- 161 – Deborah Cornell. Zaćmienie i potop. Nieprzewidywalne moce i utajone zdarzenia
- 165 – Architektura niepodległości w Europie Środkowej

PROGRAMY EDUKACYJNE

- 174 – Akademia Dziedzictwa
- 177 – V4 Heritage Academy. Management of UNESCO World Heritage Sites in Visegrad Countries
- 181 – Program towarzyszący wystawom
- 185 – Program edukacyjny
- 191 – Edukacja o dziedzictwie w ramach ERDK 2018

PROJEKTY • SIECI • PROGRAMY

- 200 – Thesaurus Poloniae
- 202 – AHICE – Art and Heritage in Central Europe
- 203 – Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh
- 205 – Narodziny nowoczesnego Środkowoeuropejczyka 1908–1928
- 206 – ArtCoMe. Art and Contemporary Me. Artwork as a Medium Building European Identity
- 207 – Polski Petersburg. Encyklopedia internetowa
- 209 – HOMEE
- 211 – Tysiąc skarbów Krakowa

PUBLIKACJE • BIBLIOTEKA • CZYTEL尼亚 • PRACOWNIA

214 – Publikacje 2018

226 – Biblioteka MCK

PARTNERZY, MECENASI, SPONSORZY

230 – Promocja, współpraca z mediami i partnerami

236 – Mecenasi, sponsorzy i partnerzy MCK (styczeń–grudzień 2018)

ANEKS

242 – Rada Programowa Międzynarodowego Centrum Kultury

243 – Plany strategiczne Międzynarodowego Centrum Kultury na lata
2018–2022

245 – Struktura organizacyjna Międzynarodowego Centrum Kultury

247 – Statut Międzynarodowego Centrum Kultury

MIĘDZYNARODOWE CENTRUM KULTURY W ROKU 2018

Oddajemy w Państwa ręce relację z dwudziestego siódmego roku działalności Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. Ten czas oznaczał dla nas przede wszystkim wyzwania związane z ogłoszeniem przez Parlament Europejski roku 2018 Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego (ERDK). MCK – zgodnie z życzeniem Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego – pełniło funkcję narodowego koordynatora ERDK 2018. Celem tej ważnej inicjatywy – kultura i dziedzictwo kulturowe po raz pierwszy osiągnęły tak wysoką pozycję w agendzie politycznej – było zachęcenie jak największej liczby ludzi do odkrywania i docenienia europejskiego dziedzictwa oraz wzmocnienie poczucia przynależności do wspólnej przestrzeni europejskiej. Pod hasłem: *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością* w całej Unii Europejskiej, w tym w Polsce, zorganizowano tysiące różnorodnych wydarzeń i inicjatyw związanych z dziedzictwem kulturowym. MCK zachęcało instytucje i organizacje zajmujące się na co dzień dziedzictwem kulturowym do realizacji działań wpisujących się w cele i założenia Roku. Przygotowywaliśmy w związku z tym wiele wydarzeń: konferencji, seminariów, wystaw, programów edukacyjnych, konsultacji, stażów i wolontariatów. Wydane zostały specjalne publikacje, między innymi pierwsze polskie wydanie esejów i artykułów pioniera teorii dziedzictwa Johna Tunbridge’a. W naszych działaniach komunikacyjnych wykorzystywaliśmy przede wszystkim media społecznościowe.

Z kolei w wymiarze środkowoeuropejskim rok ten oznaczał stulecie wielkiego przełomu, który unieważnił stary porządek i ustanowił nowy ład w naszej części kontynentu. Nie bez przesady można powiedzieć, że rok 1918 – kiedy Polska i inne kraje naszej części kontynentu odzyskały niepodległość – był momentem narodzin nowoczesnego Środkowoeuropejczyka. Na stulecie 1918–2018 spojrzeliśmy przez pryzmat architektury, przestrzeni i krajobrazu. Rok zainaugurowaliśmy wystawą *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* otwartą w Galerii MCK jeszcze w roku 2017. Była ona wielowymiarowym portretem miasta i podkreślała rolę Lwowa jako centrum nowoczesności w czasach Drugiej Rzeczypospolitej. Kolejna wystawa, *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto* – ukazywała „miasto miast”, które z racji swego położenia było bramą spotkań lub konfrontacji Wschodu z Zachodem. Fotografia stambulska od połowy XIX wieku do lat czterdziestych XX wieku utrwaliła niezwykle moment, w którym w dwutysiącletnią metropolię wtargnęła nowoczesność, uchwyciła nie tylko zmianę w krajobrazie miasta, ale przede wszystkim przemiany społeczne i obyczajowe, jakie przyniósł schyłek Imperium Osmańskiego i narodziny Republiki Turcji. To fascynujące zmaganie tradycji i nowoczesności staraliśmy się uchwycić w naszej ekspozycji.

Rok zakończyliśmy wystawą *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*. Zarysowała ona szeroki horyzont tego, co działo się w naszej części Europy od roku 1918 – nową geografiją, urbanistykę i architekturę młodych państw, najbliższe otoczenie człowieka – domy, osiedla, miasta, obiekty turystyczne czy

miejsca wypoczynku. Poprzez zestawienie przykładów z wielu krajów próbowaliśmy wskazać różnice i podobieństwa w podejściu do przestrzeni w Europie Środkowej. Nie była to jednak wystawa jedynie architektoniczna. Przede wszystkim stworzyliśmy opowieść o szczególnym momencie w dziejach, snutą z perspektywy stulecia.

Kontrapunktem do wystawy stała się książka *11.11.1918. Niepodległość i pamięć w Europie Środkowej*. Książka o pamięci. Bo czy rzeczywiście każdy z nas dokładnie wie, co świętujemy tego dnia? W publikacji skupiliśmy się na rocznicach wydarzeń z okresu jesieni ludów 1918 roku, kiedy w Europie Środkowo-Wschodniej upadały imperia, a na mapie kontynentu pojawiały się nowe państwa. Perspektywa obejmująca cały region pozwoliła umieścić polski przypadek w szerokim kontinuum regionalnych sporów o pamięć. Autorzy doprowadzili tę opowieść aż do dnia dzisiejszego, kiedy dyskusje o prawie własności do symboli narodowych wydają się równie gorące jak przed kilkudziesięciu laty.

Na pamięć, nowoczesność, miasto, Europę Środkową spoglądamy wieloaspektowo, nie unikamy kontrowersji. Taka jest bowiem natura dziedzictwa – procesu reinterpretacji przeszłości, ale także obszaru debaty. I takim też pozostaje Międzynarodowe Centrum Kultury – miejscem nieustającego dialogu.

Agata Wąsowska-Pawlik

DYREKTOR MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ROK W PIGUŁCE

Wspólnym mianownikiem działalności programowej Międzynarodowego Centrum Kultury jest dziedzictwo kulturowe widziane z perspektywy Europy Środkowej. Z jednej strony mck wypełnia misję dyplomacji publicznej poprzez międzynarodowy dialog w kulturze – reprezentuje Polskę w wyspecjalizowanych sieciach kulturalnych, nierzadko jest też głosem Europy Środkowej na międzynarodowych forach. Ta część działalności bywa na co dzień mniej widoczna, a stanowią ją specjalistyczne badania różnych obszarów kultury środkowoeuropejskiej tudzież teorii i praktyki zarządzania oraz ochrony dziedzictwa. Z drugiej strony staramy się, aby nowocześnie pojmowane dziedzictwo kulturowe angażowało i inspirowało szerokie grupy odbiorców – odwiedzających Galerię, uczestników konferencji, studiów podyplomowych i szkoły letniej, warsztatów artystycznych, seminariów, wykładów, spotkań i debat, a także czytelników naszych publikacji.

W roku 2018 Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego powołało mck do koordynowania w Polsce Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego. Rolą Centrum było wspieranie organizacji i instytucji w inicjatywach wpisujących się w założenia ERDK 2018. W tym celu zorganizowanych zostało wiele wydarzeń: konferencji, seminariów, wystaw, programów edukacyjnych, konsultacji, stażów i wolontariatów. Sukces tej ogólnoeuropejskiej inicjatywy okazał się imponujący – tylko w Polsce patronat ERDK 2018 otrzymało ponad 300 projektów, a w działania w ramach tej inicjatywy zaangażowało się niemal 900 instytucji z całego kraju.

Odvediło nas —

30 700 zwiedzających wystawy w MCK i uczestników wydarzeń towarzyszących

5700 uczestników konferencji, seminariów, spotkań, warsztatów i wykładów

2000 czytelników Biblioteki Naukowej MCK

18 000 fanów na Facebooku

niemal 65 000 użytkowników serwisu www.mck.krakow.pl

Cieszę nas wyróżnienia i nagrody —

Agata Wąsowska-Pawlik, dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury, została wyróżniona Złotym Krzyżem Zasługi dla Węgier, przyznany przez Prezydenta Węgier Jánosa Ádera za wybitne zasługi dla umocnienia polsko-węgierskich kontaktów kulturalnych.

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Za wieloletnią pracę na rzecz polskiego i europejskiego dziedzictwa kulturowego oraz za sukcesy w kierowaniu mck prof. Jacek Purchla, założyciel i wieloletni dyrektor Międzynarodowego Centrum Kultury, otrzymał z rąk prof. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, złoty medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis”.

W grudniu prof. Jacek Purchla został uhonorowany Medalem 100-lecia Odzyskania Niepodległości za zaangażowanie na rzecz przemian demokratycznych oraz za aktywne włączanie się w budowanie wspólnoty, wzmacnianie jej suwerenności i tożsamości narodowej.

Za wyjątkowe zasługi dla architektury polskiej Stowarzyszenie Architektów Polskich odznaczyło prof. Jacka Purchlę Medalem „Bene Merentibus”.

Prof. Jacek Purchla z Medalem „Bene Merentibus”

Profesor Jacek Purchla został wyróżniony Srebrnym Medalem Honorowym za Zasługi dla Województwa Małopolskiego podczas Gali Święta Małopolski w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach.

Profesora Jacka Purchlę wyróżniono także tytułem Człowieka Roku 2017 „Gazety Krakowskiej” za osiągnięcia na arenie międzynarodowej i całokształt pracy w zakresie historii sztuki, historii architektury i ochrony dziedzictwa kulturowego.

Międzynarodowe Centrum Kultury otrzymało nagrodę Marka Radia Kraków za wystawy *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* oraz *Zsolnay. Węgierska secesja*, prezentowane w MCK w 2017 roku.

Dyr. Łukasz Galusek odbiera nagrodę z rąk prezesa Radia Kraków Przemysława Bolechowskiego

Zwierzyniec. Okazy wybrane – książka dla dzieci wydana wspólnie z Wydawnictwem Dwie Siostry w ramach ERDK 2018 – została wyróżniona „Piórem Fredry”, przyznawanym najlepszej książce roku, podczas 27. Wrocławskich Targów Dobrych Książek.

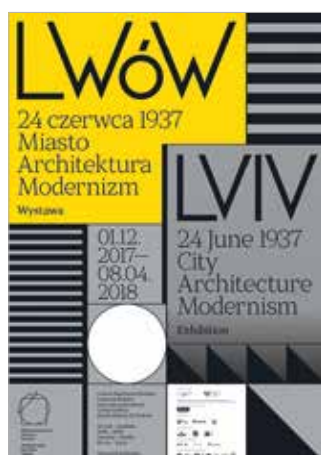
МСК otrzymało nagrodę „Słoneczniki 2018” dla najbardziej rozwojowej inicjatywy dla dzieci w wieku 0–14 lat w kategorii „Sztuki wizualne”.

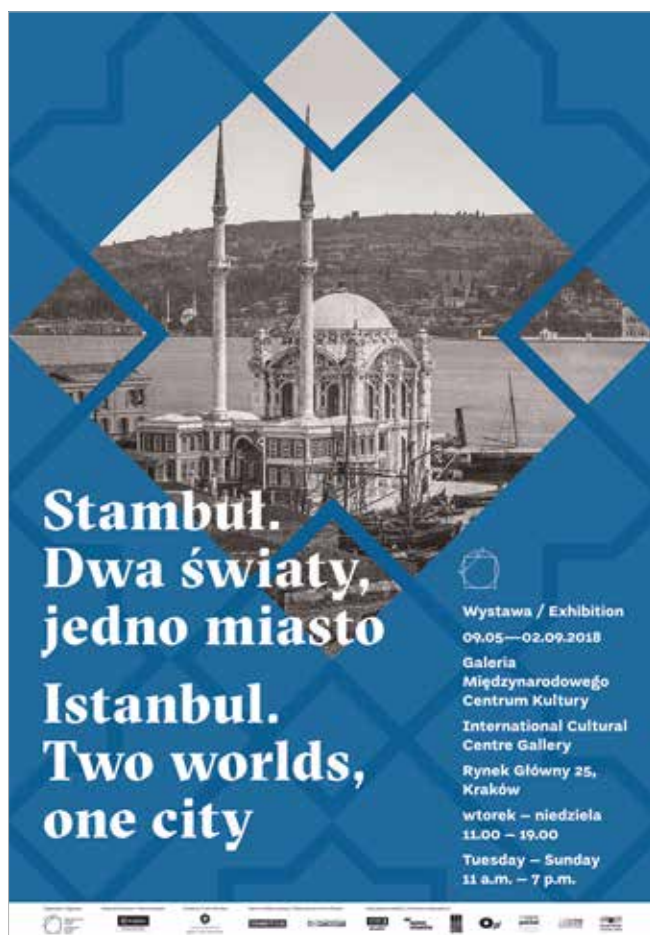
Okładka 27. numeru kwartalnika „Herito” zajęła III miejsce w jednym z najbardziej prestiżowych polskich konkursów dla twórców grafiki prasowej GrandFront w kategorii „Kultura i sztuka”.

МСК zostało również uznane za Miejsce Przyjazne Seniorom i Miejsce Przyjazne Maluchom.

1918 KULTURA NOWEJ EUROPY AUSTRIA

WŁODZIMIERZ BOROZIEJ

23 PRZODZIERNIKA 2018 (czwartek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

TYSIĄC SKARBÓW KRAKOWA

NOWE SPOJRZENIE NA DZIEJE I SZTUKĘ MIASTA

WALDEMAR ŁĄŻUGA
JACEK MAJCHROWSKI
JACEK PURCHLA
JOANNA ZIĘTKIEWICZ-KOTZ

9 LISTOPADA 2018 (czwartek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

TURCJA

WIELKI STEP I EUROPA ŚRODKOWA

Z ADAMEM BALCEREM
ROZMAWIA JĘDRZEJ MORAWIECKI

15 LISTOPADA 2018 (czwartek)
18.00
CAFE KOSCIARNA TRAJE KOMPLETY
UL. PRUDYŚKIE GARDNIAWIE 2 WROCŁAW
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

1918 KULTURA NOWEJ EUROPY POLSKA

ANDRZEJ CHWAŁBA

22 LISTOPADA 2018 (czwartek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

22.11

DIAMENTOWY TYGIEŁ

DIAMENTOWY TYGIEŁ
DZIEDZICTWO. TU PRZESZŁOŚĆ SPOTYKA SIĘ Z PRZYSZŁOŚCIĄ. ALTERNATYWNE OPOWIESTKI O MIEŚCIE

22.11.2018 (czwartek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

VINCENZ

Dialog – Karpaty – Europa Środkowa
Konferencja w 130. rocznicę urodzin Stanisława Vincenza

23 – 24.11.2018

23.11.2018 (piątek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

Kłopotliwe dziedzictwo Trzeciej Rzeszy w Polsce

Konferencja 3–4.12.2018

Wrocławskie Centrum Kultury
Rynek Główny 25, Kraków

3 GRUDNIA 2018 (piątek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

MISJA ZNIEMCZANIA

O ARCHITEKTURZE I URBANISTYCE TRZECIEJ RZESZY W POLSCE

NIELS GUTSCHOW

3 GRUDNIA 2018 (piątek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

1918 KULTURA NOWEJ EUROPY RUMUNIA

IRENEUSZ KANIA

6 GRUDNIA 2018 (piątek)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

O ZBRODNI, PAMIĘCI I PRAWIE

PHILIPPE SANDS
W ROZMOWIE Z ŻANĄ SŁONIWSKĄ

7 GRUDNIA 2018 (sobota)
18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

MIKOŁAJ W MCK: Wszystkie zwierzęta św. Mikołaja

9 GRUDNIA 2018 (niedziela)
10.00–18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

Przedświąteczna niedziela w MCK

16.12.2018
10.00–18.00

Wszystkie zwierzęta św. Mikołaja
Wszystkie zwierzęta św. Mikołaja
Wszystkie zwierzęta św. Mikołaja

16 GRUDNIA 2018 (niedziela)
10.00–18.00
KRAKÓW, RYNEK GŁÓWNY 25
WSTĘP WOLNY

www.mck.krakow.pl

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

EUROPEJSKI ROK DZIEDZICTWA KULTUROWEGO 2018

Rok 2018 został ogłoszony przez Unię Europejską Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego (ERDK 2018). Celem inicjatywy było zachęcenie jak największego grona osób do odkrywania i zapoznania się z europejskim dziedzictwem kulturowym oraz wzmocnienie poczucia przynależności do wspólnej europejskiej rodziny. W związku z tym szczególną uwagę w trakcie trwania Roku poświęcono wartości, jaką dziedzictwo kulturowe ma dla społeczeństwa, znaczeniu dziedzictwa w gospodarce, jego roli w dyplomacji kulturalnej oraz zaakcentowaniu, jak ważne jest jego zachowanie dla przyszłych pokoleń.

Decyzją Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Międzynarodowe Centrum Kultury objęło funkcję narodowego koordynatora ERDK 2018. Głównym zadaniem MCK stała się promocja idei i planów Roku oraz aktywizacja polskich organizacji i instytucji w celu realizacji zadań wpisujących się w założenia ERDK 2018. MCK reprezentowało też Polskę na arenie międzynarodowej – w spotkaniach narodowych koordynatorów z przedstawicielami Komisji Europejskiej odpowiedzialnymi za wdrożenie założeń Roku. Uczestniczyło także w wielu kluczowych wydarzeniach o charakterze promocyjno-informacyjnym odbywających się przez cały rok 2018, w tym w Świącie Europy, Paradzie Schumana, Małopolskich oraz Europejskich Dniach Dziedzictwa czy Nocy Muzeów. Jako głównych adresatów różnorodnych inicjatyw podejmowanych w Polsce w ramach ERDK 2018 MCK wskazało szeroką opinię publiczną, dzieci i młodzież, środowisko zajmujące się dziedzictwem, decydentów oraz biznes, jako zaś swój podstawowy cel – aktywne zaangażowanie tychże grup w działania związane z dziedzictwem, jego promocją i ochroną. Ponadto wszystkie realizowane na potrzeby Roku aktywności były wielopłaszczyznowe – obejmowały tak różnorodne, lecz zgodne z profilem MCK obszary działań jak edukacja – zwłaszcza dzieci i młodzież, działalność badawcza, wystawiennicza i wydawnicza, współpraca międzynarodowa czy promocja. Centrum podjęło się także przeprowadzenia wielu projektów autorskich, stworzonych specjalnie z myślą o realizacji założeń Roku, w tym licznych programów edukacyjnych skierowanych do różnych grup odbiorców (zob. *Edukacja o dziedzictwie w ramach ERDK*, s. 191; *V4 Heritage Academy*, s. 177), konferencji *Znak Dziedzictwa Europejskiego: zmiany, wyzwania i perspektywy* poświęconej promowaniu roli dziedzictwa w europejskiej dyplomacji kulturalnej (zob. s. 132), cyklu seminariów dotyczących potencjału dziedzictwa kulturowego (zob. *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością*, s. 121), wystawy popularyzującej efekty inwestycji w obszarze kultury w Polsce (zob. *Fundusze europejskie dla kultury*, s. 151), a także trzech publikacji (zob. *Zmiana warty. Dziedzictwo na przełomie XX i XXI wieku*, s. 219; *Zwierzyniec. Okazy wybrane*, s. 223; „Herito”, nr 32–33, s. 216).

Graficznym motywem przewodnim polskiej edycji ERDK 2018 stał się wielobarwny pegaz, stworzony w oparciu o kształt greckiej antycznej figurki z brązu i zaprojektowany przez Krzysztofa Radoszka. Wypełniające go obrazy i artefakty wskazywały na wielość wątków europejskiej historii i sztuki jako niekończącego

Projekt deskorolki – I miejsce w konkursie *Uwolnij Pegaza*, autorka: Aleksandra Klekot

się strumienia inspiracji: od rzymskich mozaik przez architekturę i symbole różnych epok aż po ikony współczesności. Uzupełnieniem pegaza była seria grafik przedstawiająca hybrydowe postaci, które poprzez swoją formę oraz wykorzystane motywy (m.in. Pałac Kultury i Nauki, jarmuż, ceramika bolesławiecka) akcentowały szczególny charakter dziedzictwa jako czegoś bliskiego, codziennego i wspólnego. Głównym elementem graficznym wykorzystywanym przez mck we wszystkich działaniach i materiałach promocyjnych ERDK 2018 były kolaże. Przykładowo w ramach akcji *Uwolnij Pegaza* mck ogłosiło konkurs polegający na zaprojektowaniu przedmiotu użytkowego z wykorzystaniem udostępnionych przez Centrum grafik. Główną nagrodą była produkcja jednego unikatowego egzemplarza zwycięskiego gadżetu. Pierwsze miejsce jury przyznało Aleksandrze Klekot za projekt deskorolki, drugie Julii Czekaj za projekt koszulki, a trzecie Magdalenie Borowicz za projekt garnituru; wyróżnienie otrzymała Anna Żychowska za projekt biurka. Ogłoszenie wyników konkursu nastąpiło 18 listopada podczas Krakowskich Spotkań z Dizajnem „Zaprojektowani”, a wystawę zwycięskich prac można było oglądać w patio mck do 2 grudnia 2018 roku.

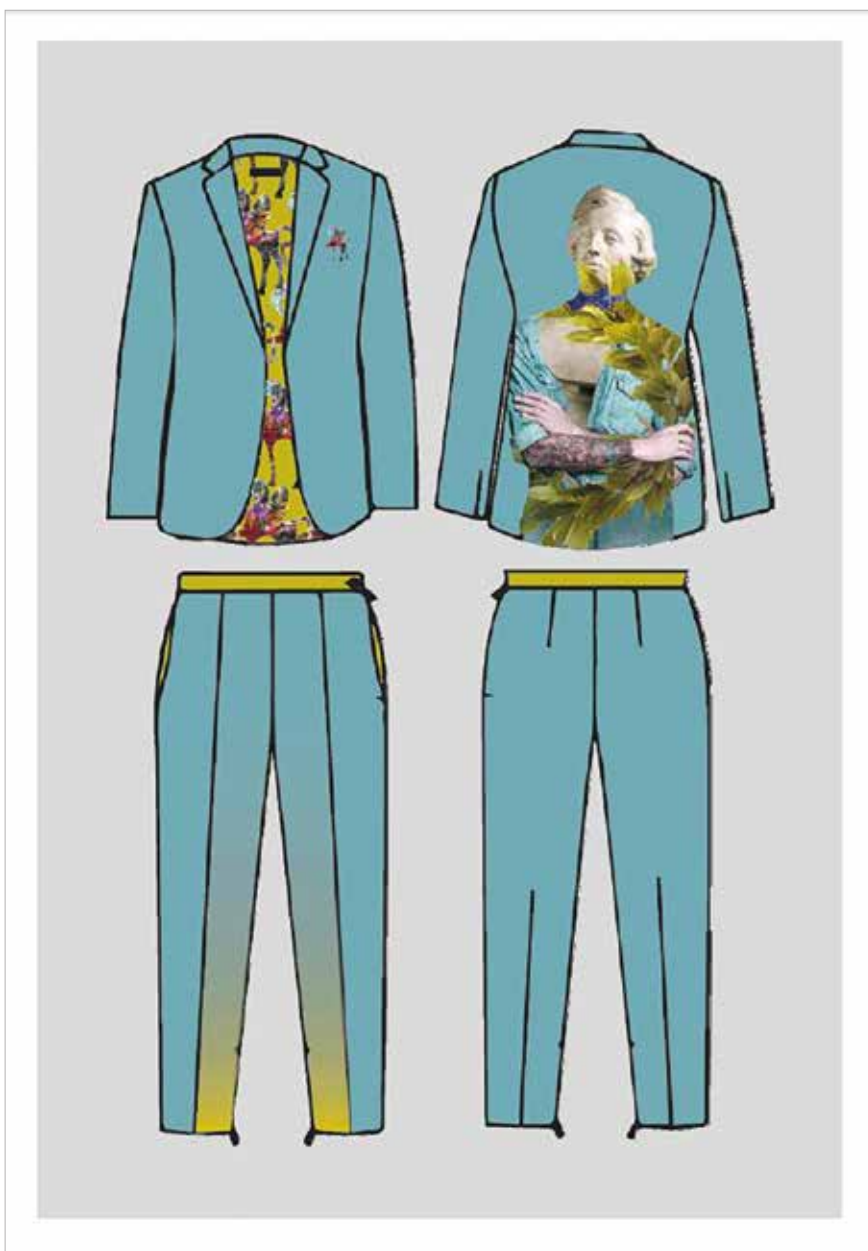
Istotnym aspektem realizacji założeń Roku była promocja ERDK 2018 za pomocą wszystkich dostępnych kanałów komunikacyjnych. Oprócz szerokiego

Projekt koszulki – 11 miejsce w konkursie *Uwolnij Pegaza*, autorka: Julia Czekaj

wykorzystania mediów tradycyjnych (prawie 1000 materiałów prasowych, radiowych, telewizyjnych dotyczących ERDK 2018) szczególna uwaga została poświęcona obecności Roku w nowych mediach, zwłaszcza społecznościowych. W ciągu Roku strona internetowa ERDK 2018 (www.erdk2018.pl) została odwiedzona blisko 65 tysięcy razy, a profile ERDK 2018 na Facebooku, Twitterze i Instagramie zanotowały w sumie około 500 tysięcy wyświetleń.

Podstawowym sposobem, za pomocą którego MCK starało się włączyć polskie instytucje, organizacje i osoby prywatne w obchody ERDK 2018, było zachęcenie ich do ubiegania się o oficjalny patronat Roku. W tym celu na stronie internetowej www.erdk2018.pl stworzono formularz online, pozwalający prosto i szybko złożyć wniosek. MCK odnotowało nadzwyczaj wysokie zainteresowanie patronatem, a co za tym idzie – szeroką promocją własnych działań w zakresie dziedzictwa oraz możliwością nawiązania współpracy pod wspólnym „parasolem” ERDK 2018. W sumie w 2018 roku oficjalny patronat ERDK 2018 przyznano aż 247 podmiotom, które łącznie realizowały 306 projektów. Warto podkreślić, że obok dużych i znanych w Polsce instytucji do udziału w obchodach ERDK 2018 udało się zaangażować również wiele mniejszych podmiotów, w tym przede wszystkim organizacje pozarządowe spoza głównych miast w Polsce. Projekty

Projekt garnituru – III miejsce w konkursie *Uwolnij Pegaza*, autorka: Magdalena Borowicz

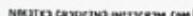
te miały bardzo zróżnicowany charakter: od wystaw, przez koncerty, warsztaty i spotkania, po konferencje i festiwale. Najczęstszym czynnikiem decydującym o wystąpieniu o oficjalny patronat ERDK 2018 była chęć zwiększenia prestiżu wydarzenia. Inne podawane przez wnioskodawców przyczyny to także możliwość ogólnopolskiej promocji wydarzenia, europejski wymiar inicjatywy, chęć pokazania lokalnych wartości, społeczności i małych ojczyzn, a także poczucie związku z samą ideą Roku.

Sukces Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego był możliwy dzięki zaangażowaniu różnych podmiotów i osób indywidualnych. Ogromne znaczenie miało wsparcie najważniejszych instytucji i organizacji sektora dziedzictwa kulturowego w Polsce. Na zaproszenie MCK oficjalnymi partnerami Roku zostali: Narodowy Instytut Dziedzictwa, Narodowe Centrum Kultury, Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce, Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów, Narodowe Archiwum Cyfrowe, Społeczny Komitet Odnowy

Wyróżnienie w konkursie *Uwolnij Pegaza* otrzymała Anna Żychowska za projekt biurka

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, narodowy koordynator ERDK 2018

Zabytków Krakowa, Polski Komitet ds. UNESCO, Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych, ICOM Polska, Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich, Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków oraz Creative Europe Desk Polska. Najważniejszym partnerem było jednak Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, które sfinansowało działania mck w zakresie promocji i popularyzacji idei ERDK 2018.

Należy wspomnieć ponadto o wyjątkowym wsparciu dla działań mck ze strony stażystów i wolontariuszy wyłonionych w ramach programu Ekipa ERDK 2018. Przez cały rok w pracach nad realizacją bogatego programu Roku wzięło udział około 40 osób, przede wszystkim studentów krakowskich szkół wyższych. Ich pomoc w zakresie organizacji i promocji okazała się nieoceniona.

dr hab. Robert Kusek, dr Joanna Sanetra-Szeliga
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

MEDAL SARP BENE MERENTIBUS DLA PROF. JACKA PURCHLI

Laudacja dla prof. Jacka Purchli z okazji uhonorowania go Medalem „Bene Merentibus”, przyznawanym przez Stowarzyszenie Architektów Polskich osobom szczególnie zasłużonym dla szeroko pojętej architektury polskiej

„Odpowiedzialnością Krakowa jest polska obecność w Europie Środka. To jest polska racja stanu. Europa Środka to kwestia światopoglądu. To miejsce na Ziemi, gdzie granice polityczne zmieniały się szybciej niż granice kulturowe. To problem sąsiada, pamięci, tożsamości”. Te słowa, wypowiedziane w 2012 roku przez prof. Jacka Purchlę, wydają się istotą Jego – wręcz tytanicznej – działalności na rzecz ochrony i propagowania dziedzictwa kultury, którego znakomitą część stanowi architektura. Każda próba podsumowania osiągnięć Laureata musi skończyć się albo głęboką frustracją podsumowującego, albo drastycznym ograniczeniem listy tychże osiągnięć – jest ich bowiem tak wiele! Usiłując jednak to zrobić, wszak *audaces fortuna iuvat*, spróbujmy wymienić, naszym zdaniem, te najważniejsze.

Jacek Purchla, z wykształcenia ekonomista i historyk sztuki, absolwent Akademii Ekonomicznej i Uniwersytetu Jagiellońskiego, jest profesorem nauk humanistycznych. Kieruje Katedrą Historii Gospodarczej i Społecznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie, a także Katedrą Dziedzictwa Europejskiego Uniwersytetu Jagiellońskiego. Jest autorem zawrotnej liczby blisko 400 publikacji z dziedzin takich, jak historia cywilizacji europejskiej, studia nad rozwojem miast w XIX i XX wieku, architektura nowoczesna, studia nad dziedzictwem kulturowym, polityka kulturalna i zarządzanie kulturą, dzieje Krakowa i Galicji, dziedzictwo kulturowe Europy Środkowej. Wiele jego publikacji ma charakter obszernych monografii, na przykład *Kraków w Europie Środka*, księga przełożona na wiele języków, między innymi: angielski, niemiecki, włoski, francuski; wiele publikacji ma też charakter podręczników czy atlasów, systematyzujących wiedzę, choć niepozbawionych celnych autorskich refleksji, na przykład *Architektura Krakowa. Przewodnik* (z prof. Marcinem Fabiańskim) czy *Kultura a rozwój* (z prof. Jerzym Hausnerem). Z tego pobieżnego wyboru nie należy jednak wysnuwać wniosku, że działalność Laureata koncentruje się tylko na dawnej stolicy Polski. Przeciwnie, jego zainteresowania obejmują Lwów, Budapeszt, Wiedeń i wiele innych metropolii świata – jest wszakże jednym z prekursorów studiów miejskich.

To podsumowanie działalności akademickiej, obejmującej cykle wykładów Laureata na wielu uczelniach świata i tytuł *doctor honoris causa* obecnej Politechniki Lwowskiej, jest zaledwie częścią gigantycznych zasług Profesora. Przede wszystkim jest on założycielem i wieloletnim dyrektorem instytucji kultury zupełnie nowego typu: Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie. To instytucja zainaugurowana w 1991 roku, po wolnościowym przełomie, podczas obrad

Konferencji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (obecnie OBWE), adresowana do bardzo szerokiego kręgu publiczności. Jej interdyscyplinarna, żywa działalność polega na sympozjach, licznych publikacjach, w tym kwartalnika „Herito”, prowadzeniu studiów w Akademii Dziedzictwa, a przede wszystkim na doskonałych wystawach; przyciąga ona rzesze autentycznie zainteresowanych sztuką i architekturą. Wystarczy wymienić kilka wystaw, które osiągnęły spektakularny sukces, by zrozumieć, jak ważna jest działalność mck w perspektywie propagowania i ochrony dziedzictwa, w tym ochrony dziedzictwa naszego kręgu kulturowego: *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* (2018); *Zsolnay. Węgierska secesja* (2017); *Max Ernst. Sny ornitologa* (2016); *Mit Galicji* (2014); *Bauhaus xx–xxi. Dziedzictwo wciąż żywe* (2009). Co więcej, mck pod egidą prof. Purchli było inwestorem architektury najnowszej w karkołomnie wymagającym kontekście krakowskiego Rynku, wpisanego na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO*. Rozbudowę i adaptację siedziby w kamienicy „Pod Kruki” przeprowadził brawurowo Romuald Loegler (przy współpracy Studia Autorskiego Włodarczyk + Włodarczyk Architektci). Nic zatem dziwnego, że prof. Purchla został wybrany w 2016 roku na stanowisko Przewodniczącego Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO i prowadził jego pierwszą sesję w Polsce w 2017 roku.

Wszystkie te dzieła Laureata, powodowane jego nieustrudzonym entuzjazmem dla kultury, architektury i spraw dziedzictwa, sprawiły, że Kapituła Medalu SARP „Bene Merentibus” przyznała go szczerze i jednogłośnie. Życzymy dalszych światowych i krajowych sukcesów!

W imieniu Kapituły:

Bohdan (Biś) Lisowski, arch. SARP,
SEKRETARZ RADY PREZESÓW STOWARZYSZENIA ARCHITEKTÓW POLSKICH,
PREZES ZARZĄDU SARP O. KRAKÓW

Marta A. Urbańska, dr inż. arch., IARP SARP,
PEŁNOMOCNIK ZARZĄDU GŁÓWNEGO STOWARZYSZENIA ARCHITEKTÓW
POLSKICH

KALENDARIUM

STYCZEŃ

8/01 Rezydencja Konsula Generalnego USA w Krakowie. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystości upamiętniającej 100. rocznicę ogłoszenia przez prezydenta Woodrowa Wilsona orędzia, w którym nawoływał on do uznania niepodległości Polski

10/01 Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w uroczystości z okazji 25-lecia powstania Republiki Słowackiej; podczas uroczystości otwarto wystawę *Good Idea Slovakia*

11/01 Warszawa. Wykład prof. Jacka Purchli pt. *Dziedzictwo a rozwój* na Uniwersytecie Warszawskim w ramach seminariów EUROREG

Udział prof. Jacka Purchli w Posiedzeniu Plenarnym Komitetu Przestrzennego Zagospodarowania Kraju PAN w Pałacu Staszica; podczas posiedzenia została wręczona Nagroda im. Jerzego Regulskiego mgr. inż. arch. Januszowi Sepiowski, członkowi Rady Programowej MCK

12/01 Warszawa, Stadion Narodowy. Promocja Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 (ERDK 2018) na Dniu Informacyjnym Erasmus+

14/01 Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Wykład prof. Jacka Purchli w ramach cyklu *Zdobywamy Oznakę Przyjaciela Krakowa*

16/01 *Dziedzictwo z klasą. Edukacja o dziedzictwie dla grup szkolnych* – seminarium dla nauczycieli i edukatorów w ramach ERDK 2018

Dr Monika Nęcka poprowadziła warsztaty *Jak wykorzystywać sztukę i dziedzictwo w pracy nad trudnymi tematami?*

Filip Skowron przygotował warsztat *Dziedzictwo – mapy myśli i odczuć*

18/01

PiecArt. Udział prof. Jacka Purchli w debacie *Dziedzictwo – potencjał czy balast?*, odbywającej się w ramach cyklu *Biesiada filozoficzna* organizowanego przez Instytut Filozofii i Socjologii Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie

19/01

Wizyta Corneli Pieper, Konsul Generalnej Republiki Federalnej Niemiec w Gdańsku, której towarzyszył dr Michael Groß, Konsul Generalny Republiki Federalnej Niemiec w Krakowie. Spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik

19-20/01

Szczyrk. Udział prof. Jacka Purchli i dyr. Łukasza Galuska w 47. Sympozjum *Współczesna gospodarka i administracja publiczna*, zorganizowanym przez Wydział Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

25/01

Noworoczne spotkanie Przyjaciół i Partnerów mck połączone z inauguracją Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 w Polsce; uroczystość uświetnił wykład prof. Jacka Purchli zatytułowany *Przyszłość przeszłości*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, narodowy koordynator Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, przedstawia cele i idee ERDK

Od lewej: dr hab. Andrzej Kulig, Zastępca Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta, Kazimierz Barczyk, Wiceprzewodniczący Sejmiku Województwa Małopolskiego, dr Karolina Tylus-Sowa, Zastępczyni Dyrektora Departamentu Funduszy i Spraw Europejskich w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Urszula Ślązak, Dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz prof. Jacek Purchla

Wykład prof. Jacka Purchli

Od lewej: Urszula Ślęzak, Dyrektor Departamentu Współpracy z Zagranicą w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Aleksandr Minin, Konsul Generalny Federacji Rosyjskiej w Krakowie, dr Michael Groß, Konsul Generalny Republiki Federalnej Niemiec w Krakowie, Adrienne Körmendy, Konsul Generalna Węgier w Krakowie, oraz prof. Jacek Purchla

26/01

Posiedzenie Rady Programowej MCK

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek, prof. Jacek Purchla, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Andrzej Chwalba, przewodniczący Rady Programowej MCK

27/01

Hotel Cracovia – spacer tematyczny prowadzony przez dr. Michała Wiśniewskiego z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

29/01

O pięknie – wykład prof. Władysława Stróżewskiego połączony z prezentacją serii wydawniczej Biblioteka Kultury Polskiej we Włoszech pod redakcją prof. Anny Czajki-Cunico

Prof. Władysław Stróżewski

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Władysław Stróżewski i prof. Anna Czajka-Cunico

30/01

Warszawa. Pałac na Wyspie w Łazienkach Królewskich. Konferencja prasowa poświęcona Europejskiemu Rokowi Dziedzictwa Kulturowego w Polsce z udziałem prof. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, prof. Marii Poprzęckiej, dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i Pauliny Szulist-Płuciniczak, kierowniczk

działu Rekonstrukcji Historycznej Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

Od lewej: Paulina Szulist-Płuciniczak, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Piotr Gliński oraz prof. Maria Poprzęcka

31/01

Warszawa. Helena Postawka-Lech, dr Joanna Sanetra-Szeliga w towarzystwie Weroniki Idzikowskiej z Małopolskiego Instytutu Kultury przeprowadziły w siedzibie Przedstawicielstwa Komisji Europejskiej w Polsce szkolenie dla nauczycieli szkół warszawskich *Dziedzictwo z klasą* na temat Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018

LUTY

1/02

Między Lwowem a Krakowem. Wpływ środowiska Politechniki Lwowskiej na architekturę Krakowa – wykład dr. Michała Wiśniewskiego z cyklu *Modernistyczne czwartki* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

4/02

Modernizm w mieście – dzień otwarty wystawy *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

10/02 *Ewangelicki kościół św. Marcina* – spacer tematyczny prowadzony przez Martę Sztwientnię z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

15/02 *Do Katowic ze Lwowa* – wykład Anny Syski z cyklu *Modernistyczne czwartki* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

18-22/02 Bahrajn, Al-Muharrak. Wykład prof. Jacka Purchli *History, memory, identity – Kraków experience* w audytorium Shaikh Ebrahim Centre w ramach cyklu spotkań z osobistościami ze świata kultury zapraszanych do Centrum

Od lewej: prof. Jacek Purchla, szejka Mai bint Mohammed Al Khalifa, przewodnicząca Urzędu ds. Kultury i Zabytków Bahrajnu oraz Rady Arabskiego Regionalnego Centrum ds. Światowego Dziedzictwa, dr Mechtild Rössler, dyrektor Centrum Światowego Dziedzictwa UNESCO, oraz szejka Haya Rashed Al Khalifa, przewodnicząca Komitetu Światowego Dziedzictwa

26-27/02 Urząd Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu ekspertów – przedstawicieli Organizacji Miast Dziedzictwa Światowego (OWHC) – w związku z przygotowaniami do kongresu OWHC 2019 w Krakowie; 27 lutego w spotkaniu uczestniczyła także dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

28/02-10/03 Japonia. Korea Południowa. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *Cultivating the "Fujinology": Mt. Fuji and Nature/Culture in Anthropocene* zorganizowanej przez Mt. Fuji World

Heritage Centre w Shizuocze i Museum of Natural and Environmental History, podczas której prof. J. Purchla wygłosił wykład *World Heritage Convention: New challenges*. 6 marca w Seulskiej Bibliotece Metropolitalnej prof. Jacek Purchla wystąpił z wykładem *Historia, pamięć, tożsamość – doświadczenie Krakowa*

MARZEC

1/03 *O Lwowie – jak pisano, jak mówiono* – spotkanie z dr Katarzyną Kotyńską i dr Jagodą Wierzejską z cyklu *Modernistyczne czwartki* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

2/03 Muzeum Sztuki i Techniki Japońskiej Manggha. Gala finałowa plebiscytu *Człowiek Roku 2017* oraz *Osobowość Roku 2017 „Gazety Krakowskiej”*, podczas której prof. Jacek Purchla został uhonorowany tytułem *Człowiek Roku 2017* za osiągnięcia na arenie międzynarodowej i całokształt pracy w zakresie historii sztuki, historii architektury i ochrony dziedzictwa kulturowego; w imieniu prof. J. Purchli statuetkę odebrała dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

6/03 *O reformacji w Europie Środkowej* – spotkanie z prof. Ewą Chojeką połączone ze zwiedzaniem wystawy *Reformacja w Europie Środkowej i Wschodniej*, prezentowanej w średnio-wiecznych piwnicach mck, której współorganizatorem było Deutsches Kulturforum östliches Europa. Kanwą do rozmowy był 28. numer kwartalnika „Herito” zatytułowany *Pamięć reformacji*

7-8/03 Belgia, Bruksela. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu narodowych koordynatorów ERDK 2018

8/03 *Helena Syrkusowa – zapomniana architektka modernizmu* – wykład Rafała Ochęduszki z cyklu *Modernistyczne czwartki* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

10/03

Skarby pod stopami – spacer tematyczny szlakiem krakowskich posadzek i okładzin ceramicznych prowadzony przez dr Agnieszkę Partridge z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

Przed Collegium Medicum uł przy ulicy św. Anny

Posadzka w kościele św. Kazimierza przy ul. Reformackiej

12-13/03

Photobook Blok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych (1900–2018) – seminarium inaugurujące projekt badawczy pod tym samym tytułem i prace nad wystawą *Fotoblok. Europa Środkowa w książkach fotograficznych (xix–xx wiek)* planowaną w 2019 roku. To pierwsza tak szeroko zakrojona próba podsumowania problematyki książek fotograficznych od strony historycznej i badająca stan współczesny kultury photobooków z regionu Europy Środkowej. Projekt i wystawa w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022

15/03 *Modernizm w Bydgoszczy* – wykład dr Agnieszki Wysockiej z cyklu *Modernistyczne czwartki* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

15-16/03 Wrocław. Udział dr Joanny Sanetry-Szeligi w AirWro Talks 3.0

15-18/03 Gdańsk. Udział mck w Gdańskich Targach Książki

18-21/03 Macedonia, Skopje. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dyr. Łukasza Galuska oraz dr Moniki Rydiger w spotkaniach w Muzeum Sztuki Nowoczesnej związanych z przygotowaniami do wystawy pod roboczym tytułem *Skopje. Miasto solidarności*, planowanej w 2019 roku, oraz w spotkaniach w tamtejszym Ministerstwie Kultury

Wrocław. Udział Angeliki Madury w konferencji *Muzeum w edukacji* w Muzeum Pana Tadeusza

19/03 Warszawa. Udział Aleksandry Lipczak w prezentacji idei i celów ERDK 2018 podczas spotkania sieci informacyjnej Komisji Europejskiej Team Europe w Warszawie

22/03 *Sprawa Gorgonowej* – spotkanie z Cezarym Łazarewiczem z cyklu *Modernistyczne czwartki* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*; prowadzenie: dr Paulina Małochleb

Spotkanie Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej

23/03

Ukraińskie ślady w Krakowie – spotkanie z dr Iwoną Boruszkowską i Urszulą Pieczek w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

27/03

Architektura w mieście, architektura dla miasta – spotkanie promujące książkę *Architektura w mieście, architektura dla miasta. Społeczne i kulturowe aspekty funkcjonowania architektury na ziemiach polskich 1815–1914* (wydaną nakładem wydawnictwa Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk) w ramach Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa; referaty przybliżające zawartość tomu wygłosili dr Mikołaj Getka-Kenig, dr Aleksander Łupienko, dr Kamil Śmiechowski i Kamila Twardowska; prowadzenie: dr Michał Wiśniewski

Od lewej: dr Michał Wiśniewski, Kamila Twardowska, dr Kamil Śmiechowski, dr Mikołaj Getka-Kenig i dr Aleksander Łupienko

28/03

Lwów. Architektura i urbanistyka nowoczesności po nowoczesności – wykład prof. Bohdana Cherkesa z cyklu *Modernistyczne czwartki* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*

KWIECIEŃ

5/04

Spotkanie z dr Agnieszką Partridge wokół książki *Potęga ornamentu. Europejska ceramika artystyczna w budownictwie z lat 1840–1939 i jej przykłady w obiektach architektury Krakowa*

Od lewej: red. Alicja Popiel, dr Agnieszka Partridge

12/04

Charlotte Flindt Pedersen, dyrektor Duńskiego Towarzystwa Polityki Zagranicznej, wraz z grupą 36 członków Towarzystwa z wizytą w mck i na spotkaniu z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik i dyr. Łukaszem Galuskiem; wykład zatytułowany *Central Europe?* wygłosił prof. Jacek Purchla

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

14/04

Przedpołudnie w ogrodzie – spacer tematyczny po Ogrodzie Botanicznym UJ prowadzony przez dr. Piotra Klepackiego z cyklu 12 spacerów na 12 miesięcy w ramach ERDK 2018

17/04

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli, przewodniczącego Polskiego Komitetu ds. UNESCO, w uroczystości wręczenia oryginału certyfikatu wpisu na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO* Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach. Uroczystość odbyła się w Zamku Królewskim z udziałem prof. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, oraz prof. Magdaleny Gawin, Podsekretarz Stanu w Ministerstwie Kultury i Dziedzictwa Narodowego

19/04

O pomnikach – spotkanie promujące 29. numer „Herito”; dyskusja z udziałem dr. Karola Kurnickiego, Kai Puto i dr Aleksandry Sumorok; prowadzenie: Bartosz Sadulski

Od lewej: Bartosz Sadulski, dr Aleksandra Sumorok, Kaja Puto, dr Karol Kurnicki

19-22/04

Białystok. Udział mck w 7. Międzynarodowych Targach Książki

21/04

Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w sesji naukowej *Krakowianie w Drugiej Rzeczypospolitej*, zorganizowanej przez Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa oraz Muzeum Historyczne Miasta Krakowa

Cracow Gallery Weekend KRAKERS – spotkanie z Łukaszem Surowcem oraz panel dyskusyjny *Czy sztuka kobiet jest delikat-*

niejsza, bardziej dekoracyjna? z udziałem Iwony Demko, Karoliny Jabłońskiej, Cecylii Malik i Małgorzaty Markiewicz; prowadzenie: Katarzyna Oczkowska

21-22/04

Górny Śląsk. Warsztaty z zakresu zarządzania instytucjami kultury dla studentów Akademii Dziedzictwa

Dr Przemysław Nocuń oprowadza uczestników warsztatów po ruinach XVI-wiecznego zamku w Chudowie

24/04

Piękno i urbanistyka radziecka – wykład prof. Bohdana Cherkesa w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*

24-27/04

Czarnogóra, Kotor. Udział prof. Jacka Purchli w spotkaniu przygotowawczym do kongresu Organizacji Miast Dziedzictwa Światowego (OWHC), który w 2019 roku odbędzie się w Krakowie

26/04

Centrum Kongresowe ICE Kraków. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w IV Europejskim Kongresie Samorządów

MAJ

- 7/05** Radio Kraków. Dyr. Łukasz Galusek odebrał nagrodę Marka Radia Kraków za wystawy *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* oraz *Zsolnay. Węgierska secesja*, prezentowane w MCK w 2017 roku

Dyr. Łukasz Galusek przemawia po odebraniu nagrody; z lewej red. Justyna Nowicka, z prawej prof. Andrzej Szczerski, współkurator wystawy *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm*, oraz Natalia Żak, kuratorka wystawy *Zsolnay. Węgierska secesja*

- 7-8/05** Francja, Paryż. Udział prof. Jacka Purchli w kongresie europejskiej federacji stowarzyszeń na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego i przyrodniczego Europa Nostra; podczas Kongresu wybrano nowego prezydenta wykonawczego Europa Nostra, którym został Hermann Parzinger, szef fundacji Preussische Kulturbesitz w Berlinie; prof. J. Purchla został wybrany na jednego z trzech wiceprezydentów

- 8/05** Wernisaż wystawy *Stambuł. Dwa światy jedno miasto*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Kuratorki wystawy: dr Monika Rydiger i dr Beata Nykiel

9/05

Wrocław. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w debacie *Z widokiem na Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego*, odbywającej się w ramach pikniku z okazji Dnia Europy; w debacie udział wzięli także: Grzegorz Kurzyński, rektor Akademii Muzycznej im. Karola Lipińskiego we Wrocławiu; Marek Mutor, dyrektor Centrum Historii Zajezdnia; Kazimierz Michał Ujazdowski, poseł do Parlamentu Europejskiego, minister kultury i dziedzictwa narodowego w latach 2000–2001 i 2005–2007; Bogdan Zdrojewski, poseł do Parlamentu

Europejskiego, minister kultury i dziedzictwa narodowego w latach 2007–2014, a prowadził ją red. Filip Marczyński, dziennikarz Polskiego Radia Wrocław; w ramach pikniku MCK przygotowało specjalny namiot poświęcony ERDK 2018

Od lewej: Marek Mutor, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, Bogdan Zdrojewski, Kazimierz Michał Ujazdowski, Grzegorz Kurzyński, Filip Marczyński

W namiocie MCK na uczestników pikniku czekały konkursy i materiały o dziedzictwie

10/05

Mateusz Adamski, dyrektor Instytutu Polskiego w Mińsku, z wizytą w MCK; spotkanie z dyr. Agatą Wąsowską-Pawlik oraz dyr. Łukaszem Galuskiem

11/05

Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystym posiedzeniu Senatu Uniwersytetu Pedagogicznego z okazji święta uczelni; podczas wydarzenia

prof. J. Purchli został wręczony Medal Uniwersytetu Pedagogicznego im. Komisji Edukacji Narodowej w Krakowie

12/05

Skrzydlaty Kraków. Ptaki w mieście – spacer tematyczny prowadzony przez Stanisława Łubieńskiego z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

Małopolski Instytut Kultury w Krakowie. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w Jubileuszu 20-lecia Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego zorganizowanym w Muzeum Historii Fotografii w Strzelnicy na Woli Justowskiej. Na stoisku informacyjnym ERDK 2018, obsługiwanym przez Angelikę Madurę, można było zaopatrzyć się w materiały o dziedzictwie

Warszawa. Namiot ERDK 2018 w Miasteczku Europejskim towarzyszącym Paradzie Schumana; w namiocie na uczestników czekały quizy i konkursy o dziedzictwie z nagrodami

13/05

Piękna opowieść o historii Rumunów – spotkanie z amb. Adrianem Cioroianu, ambasadorem Rumunii przy UNESCO, połączone z promocją polskiego wydania jego książki pod tym samym tytułem; prowadzenie: Łukasz Galusek; spotkanie odbyło się w ramach 11. edycji Festiwalu Kultury Rumuńskiej

Od lewej: Radostawa Janowska-Lascar, tłumaczka, amb. Adrian Cioroianu, dyr. Łukasz Galusek

Ambasador Adrian Cioroianu

15/05

Poznań. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w konferencji poświęconej promocji Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018, zorganizowanej przez Miasto Poznań, Wydział Rozwoju Miasta i Współpracy Międzynarodowej w Bramie Poznania 1CHOT; podczas konferencji dyr. A. Wąsowska-Pawlik wystąpiła z prezentacją idei ERDK 2018, a prof. J. Purchla wygłosił wykład zatytułowany *Przyszłość przeszłości*

16/05

Świat okiem seniora – warsztaty fotograficzne dla dorosłych prowadzone przez Karolinę Grabarczyk-Chochółek i Angelikę Madurę, rozpoczynające cykl zajęć w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

Poznań. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w konferencji *Rok 1918. Koniec starego świata, początek nowego*, zorganizowanej przez Instytut Historii UAM, Austriackie Forum Kultury w Warszawie oraz Austriacki Ośrodek Kultury UAM; podczas konferencji prof. J. Purchla wygłosił wykład *Wiedeń 1918 – czyli koniec Starego Świata*

Katowice. Udział dr Joanny Sanetry-Szeligi w panelu *Kultura, miasto, gospodarka* w ramach Europejskiego Kongresu Gospodarczego; sesja pod patronatem ERDK 2018

17-19/05

Stoisko ERDK 2018 na XVIII Festiwalu Nauki i Sztuki w Krakowie

W namiocie na gości czekały konkursy, materiały promocyjne, drukarka 3D i monidło. Od lewej: Robert Kusek, Dorota Nigge, team leaderka ERDK 2018, i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Drukarka 3D drukująca pegaza – symbol ERDK 2018

17-20/05

Warszawa. Udział mck w 9. Warszawskich Targach Książki

18/05

*Yakamoz – Noc Muzeów w MCK w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*. Stoisko ERDK 2018*

Przedstawienie *Huśtawka* Teatru Ka

Stanowisko promujące ERDK 2018 w MCK podczas Nocy Muzeów

Do wejścia do kamienicy „Pod Kruki” zapraszał biegnący animowany pegaz – graficzny motyw przewodni polskiej edycji ERDK 2018

18-20/05

Rytro. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w dorocznym Sympozjum Współczesna Gospodarka i Administracja Publiczna organizowanym przez Wydział Gospodarki i Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie

20/05

Fort 50 1/2 O Barycz. mck zorganizowało warsztaty plastyczne dla dzieci i młodzieży w ramach Małopolskich Dni Dziedzictwa Kulturowego i współpracy z Małopolskim Instytutem Kultury; Helena Postawka-Lech oprowadziła po Dworku Rutkowskich w Bronowicach, a tydzień później po zabudowie willowej w Tarnowie Mościcach

21/05

Spotkanie z Orhanem Pamukiem, laureatem literackiej Nagrody Nobla, w mck i na wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto* w ramach Jubileuszu 65-lecia Wydawnictwa Literackiego

Orhan Pamuk

Od lewej: dr Beata Nykiel, Orhan Pamuk, dyr. Łukasz Galusek i dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej: Grzegorz Jankowicz, Orhan Pamuk, Katarzyna Janowska

23/05

Polska Akademia Umiejętności. Referat dr Beaty Nykiel *Polacy w życiu akademickim i naukowym Petersburga – wybrane zagadnienia*, promujący encyklopedię *Polski Petersburg* na posiedzeniu Komisji Historii Nauki Polskiej PAU

24/05

Stambuł. Stulecie zmian – spotkanie z Maxem Cegielskim w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

24-25/05

Gdynia. Udział prof. Jacka Purchli w VI Międzynarodowej Konferencji Naukowej *Modernizm w Europie. Modernizm w Gdyni*, odbywającej się w Centrum Konferencyjnym Pomorskiego Parku Naukowo-Technologicznego Gdynia; prof. J. Purchla wygłosił wykład *Modernizm na Liście światowego dziedzictwa UNESCO*

28/05

Warszawa. Wykład prof. Jacka Purchli zatytułowany *Przyszłość przeszłości dla nauczycieli szkół patronackich UNESCO*

30/05

Warszawa. Posiedzenie Rady Programowej MCK w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

Od lewej: amb. Magdaléna Vášáryová, prof. Andrzej Chwalba, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Od lewej przodem: dr Sabra Daici, Rasa Rimickaitė, prof. Maria Poprzęcka, prof. Csaba G. Kiss

30/05-4/06

Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej. Litwa Zachodnia – seminarium objazdowe Rady Programowej MCK

Małgorzata Sporek-Czyżewska opowiada o Międzynarodowym Centrum Dialogu działającym w dworze Czesława Miłosza w Krasnogrudzie

Czerwony Dwór koło Kowna

Uczestnicy seminarium przed Chatą Rybacką (filia Muzeum Historycznego) w Nidzie

CZERWIEC

- 2/06** Park Krakowski. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018
- 3/06** Dzień Dziecka w MCK – warsztaty plastyczne dla dzieci
- 4/06** Belgia, Bruksela. Udział dr. hab. Roberta Kuska w spotkaniu narodowych koordynatorów ERDK 2018
- 5/06** Wrocław. *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na Dolny Śląsk* – seminarium zorganizowane w ramach ERDK 2018, przygotowane przez dr Joannę Sanetrę-Szeligę i Annę Kępińską

Od lewej: dr Joanna Sanetra-Szeliga, dr Gusztáv Nemes, Agata Chmielowska, Grzegorz Czekański, Marek Sztark

7/06

Gdańsk. *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na kreatywność i innowacje* – seminarium zorganizowane w ramach ERDK 2018 przez dr Joannę Sanetrę-Szeligę i Annę Kępińską

Od lewej: Michał Styś, dr inż. Marek Z. Barański, Lubomira Trojan, dr Joanna Sanetra-Szeliga

8/06

Kim są Turcy? – wykład prof. Dariusza Kołodziejczyka w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

9/06 *Na tropie smoka wawelskiego – spacer tematyczny szlakiem krakowskich legend prowadzony przez Angelikę Madurę z cyklu 12 spacerów na 12 miesięcy w ramach ERDK 2018*

Lusławice. Gala Święta Małopolski w Europejskim Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego. Podczas uroczystości prof. Jacek Purchla został wyróżniony Srebrnym Medalem Honorowym za Zasługi dla Województwa Małopolskiego

11/06 *Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w konferencji Europejskiego Komitetu Ekonomiczno-Społecznego (EKES), zorganizowanej przez European Economic and Social Committee. Dyr. A. Wąsowska-Pawlik wygłosiła wykład otwierający konferencję, poświęcony działalności i roli mck jako koordynatora ERDK 2018*

12/06

Co czytają Rosjanie? – spotkanie z Aleksandrem Gawriłowem w ramach cyklu *Dialog polsko-rosyjski w Międzynarodowym Centrum Kultury*, zorganizowane we współpracy z Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Pozrozumienia

13/06

Łódź. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w The 3rd Central and Eastern European Countries and China Cultural and Creative Industries Forum „Creative Revitalisation”. Dr M. Wiśniewski wygłosił wykład *City Space and Creative Industries – Success Stories*

13-15/06

Gdynia. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w naradzie dyplomacji publicznej zorganizowanej przez Ministerstwo Spraw Zagranicznych. Podczas spotkania omawiano plany działań w obszarze promocji Polski poza granicami kraju i realizacji priorytetów w zakresie dyplomacji publicznej i kulturalnej na 2019 rok. Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik wystąpiła w panelu dyskusyjnym poświęconym między innymi działaniom mck i wypracowywaniu modelu współpracy z placówkami zagranicznymi

14/06

Piękną się też Konstantynopol pali, czyli rzecz o stambulskich pompierach – wykład dr. Piotra Nykiela w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

16/06 Park im. Tadeusza Kościuszki. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

Polska Akademia Umiejętności. Udział prof. Jacka Purchli w Walnym Zgromadzeniu i Uroczystym Posiedzeniu Publicznym PAU

17/06 Park Ratuszowy. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

20/06 *Świat okiem seniora* – warsztaty fotograficzne prowadzone przez Karolinę Grabarczyk-Chocholek i Angelikę Madurę w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

20-23/06 Niemcy, Berlin. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, prof. Jacka Purchli i dr Joanny Sanetry-Szeligi w pierwszym Europejskim Szczycie Dziedzictwa Kulturowego w ramach ERDK 2018

Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dyr. Łukasza Galuska i prof. Jacka Purchli w konferencji *Niedokończona wojna? Doświadczenie i wojny światowej i konstruowanie polskości* zorganizowanej przez Centrum Badań Historycznych Polskiej Akademii Nauk w Berlinie

21/06 *Posępnicia i hüzn* – o polskiej i tureckiej melancholii – spotkanie z dr Katarzyną Szalewską w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*; prowadzenie: Bartosz Sadulski

23/06 *Kalejdoskop kultur* – spacer tematyczny prowadzony przez Kamę Guzik z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

Park Jordana. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

23-30/06

Bahrajn, Manama. Udział prof. Jacka Purchli w 42. sesji Komitetu Światowego Dziedzictwa UNESCO

24/06

Park Jerzmanowski. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

27/06

Stambuł. Jedno miasto, wiele smaków – spotkanie z Robertem Makłowiczem w ramach programu towarzyszącego wystawie Stambuł. Dwa światy, jedno miasto

28-29/06

Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na cyfryzację – seminarium zorganizowane w ramach ERDK 2018 przez dr Joannę Sanetrę-Szeligę i Annę Kepińską

Debate *Tradycja kontra nowoczesność – muzea, biblioteki i archiwa w erze cyfrowej*. Od lewej: Aleksandra Janus (Centrum Cyfrowe), Marianna Otmianowska (Narodowe Archiwum Cyfrowe), Marco C. de Niet (Leiden University Libraries), Kinga Kołodziejska (Małopolski Instytut Kultury), Andrzej Malik i Wacław Pyzik (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa)

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Warsztaty TuEuropeana 2018. Dziedzictwo cyfrowe – strategię, wyzwania, korzyści poświęcone cyfrowemu udostępnianiu zbiorów

Dr Joanna Sanetra-Szeliga

LIPIEC

1/07 Park Krakowski. Udział mck w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

5/07 Wernisaż wystawy Deborah Cornell *Zaćmienie i potop* w ramach Międzynarodowego Triennale Grafiki

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Marta Anna Raczek-Karcz (Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie)

Deborah Cornell

5/07 Collegium Novum UJ. Wykład prof. Jacka Purchli *History, memory, identity – Kraków experience*, otwierający 48. sesję Szkoły Języka i Kultury Polskiej UJ

6/07 *Berlin i jego muzeum* – wykład Paula Spiesa w ramach Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa

7/07 *Spacer miejski szlakiem kultury tureckiej* prowadzony przez Monikę Hylę w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

Ebru – sztuka malowania na wodzie – wakacyjne warsztaty dla dorosłych w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*; prowadzenie: Nalan Avhan

8/07 Park Krakowski. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

9-15/07 Kraków – Świdnica – Wrocław. V4 Heritage Academy. Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries

Wykład prof. Jacka Purchli wprowadzający w tematykę kursu

Dr Michał Wiśniewski

Przed Muzeum Dawnego Kupiectwa w Świdnicy

Pawilon Czterech Kopuł – Muzeum Narodowe we Wrocławiu

11/07

Prawdziwych Bałkanów już nie ma? – spotkanie promujące 30. numer „Herito”; dyskusja z udziałem Krzysztofa Cieślika, Małgorzaty Rejmer i Aleksandry Wojtaszek; prowadzenie: Bartosz Sadulski

Od lewej: Bartosz Sadulski, Małgorzata Rejmer, Aleksandra Wojtaszek, Krzysztof Cieślik

12/07

Kino na dachu mck – projekcja filmu *Życie jest muzyką* (2005, reż. Fatih Akin) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

14/07

Park Bednarskiego. Udział mck w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

Rakowice – „pogrzebana wieś” – spacer tematyczny prowadzony przez Mateusza Niemca z cyklu 12 spacerów na 12 miesięcy w ramach ERDK 2018

18/07

Świat okiem seniora – warsztaty fotograficzne prowadzone przez Karolinę Grabarczyk-Chocholek i Angelikę Madurę w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

21/07 *Karagöz – turecki teatr cieni – wakacyjne warsztaty dla dorosłych w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*; prowadzenie: Teatr Ka*

22/07 *Stambulska niedziela w MCK – dzień otwarty wystawy *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto**

Spektakl *Wiedźmy* Teatru Ka

22/07 Park Krakowski. Udział mck w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

26/07 *Kino na dachu mck* – projekcja filmu *Głową w mur* (2004, reż. Fatih Akin) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

28/07 Park Bednarskiego. Udział mck w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

SIERPIEŃ

4/08 *Spacer miejski śladami islamu w Krakowie* prowadzony przez Monikę Hylę w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

Kawa z piachu – tradycja przyrządzania i picia kawy po turecku – wakacyjne warsztaty dla dorosłych w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*, prowadzone przez Jolantę i Andrzeja Gruszczyńskich

4/08 Zalew Nowohucki. Udział mck w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

9/08 *Kino na dachu MCK* – projekcja filmu *Okna* (2004, reż. Ferzan Özpetek) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

11/08 *Kraków do zjedzenia* – spacer po kawiarniach i restauracjach prowadzony przez Wojciecha Nowickiego z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

12/08 Park Decjusza. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

19/08 Park Decjusza. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

22/08 *Świat okiem seniora* – warsztaty fotograficzne prowadzone przez Karolinę Grabarczyk-Chocholek i Angelikę Madurę w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

22-31/08 *Dziedzictwo Pogranicza: Wielkie Morawy. Pogranicze Czech i Słowacji* – seminarium poświęcone dziedzictwu kulturowemu Europy Środkowej, adresowane do japońskich naukowców. Wydarzenie zorganizowane we współpracy z Tokyo University of Foreign Studies

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik wita japońskich seminarzystów w MCK

Na dziedzińcu Starego Zamku w Żywcu

Ołomuniec – Dolny Rynek z kolumną Trójcy Przenajświętszej wpisaną na Listę światowego dziedzictwa UNESCO

25/08

Galicyski pierścień Krakowa – spacer poświęcony historii miasta w czasie zaboru austriackiego organizowany przez Fundację MCK

Meddah – sztuka publicznego opowiadania historii – wakacyjne warsztaty dla dorosłych w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*; prowadzenie: dr Agnieszka Aysen Kaim

26/08

Przedostatnia niedziela w Stambule – dzień otwarty wystawy *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*. W ramach dnia otwartego odbył się spektakl *Wędrowcy i opowieści* Grupy Studnia O

29/08–2/09

Włochy, Rzym. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *The European Association for Urban History (EAUH) 2018*

30/08

Kino na dachu MCK – projekcja filmu *Kedi – sekretne życie kotów* (2016, reż. Ceyda Torun) w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

WRZESIEŃ

1/09

Park Bednarskiego. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

2/09

Finisaż wystawy *Stambuł. Dwa światy jedno miasto*

Park Krakowski. Udział MCK w Pikniku Krakowskim. Stoisko ERDK 2018

8/09

Olesno. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w ogólnopolskiej inauguracji 26. Europejskich Dni Dziedzictwa i wystąpienie podczas głównej konferencji w tamtejszym Amfiteatrze. Stoisko ERDK 2018

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik opowiedziała o założeniach i celach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego

Stoisko ERDK 2018 z materiałami o dziedzictwie cieszyło się dużym zainteresowaniem

8/09

Warszawa. Udział dr. Michała Wiśniewskiego w dyskusji podsumowującej zajęcia szkoły letniej Urban Summer School: Open Form zorganizowanej przez Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki w Warszawie

10/09

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystości wręczenia dyplomów laureatom VI edycji Stypendium im. Leopolda Ungera w siedzibie „Gazety Wyborczej”

12/09 Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w spotkaniu z przedstawicielami państw-darczyńców Funduszy Norweskich i Europejskiego Obszaru Gospodarczego (EOG), zorganizowanym przez Ambasadę Królestwa Norwegii

12-13/09 Udział dr. Michała Wiśniewskiego w międzynarodowej konferencji *Modernism for the future*. Dr M. Wiśniewski wygłosił referat *Modernist Krakow*

13/09 Muzeum Historyczne Miasta Krakowa – Dom Zwierzyński. Wykład prof. Jacka Purchli *Kraków a polski mit narodowy w II Rzeczypospolitej*

15/09 *Wesoła – dzielnica VI* – spacer tematyczny prowadzony przez Mateusza Niemca z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

Park Jordana. Udział mck w Rodzinnym Pikniku z Książką

16/09 Jacek Nowakowski, dyrektor ds. zbiorów United States Holocaust Memorial Museum, z wizytą w mck i na spotkaniu z prof. Jackiem Purchlą

17-19/09 Konferencja *Znak Dziedzictwa Europejskiego: zmiany, wyzwania i perspektywy*, którą zainaugurowali dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Michel Magnier, dyrektor ds. kultury i kreatywności Komisji Europejskiej. Projekt w ramach ERDK 2018

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Michel Magnier

17/09 Centrum Kongresowe ICE Kraków. Wykład prof. Jacka Purchli podczas Gali Ambasadorów Kongresów Polskich

18/09 Sala Obrad Rady Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji samorządowej w 100-lecie odzyskania niepodległości Polski *Samorządy Małopolski w odzyskaniu niepodległości*; konferencja zorganizowana przez Stowarzyszenie Gmin i Powiatów Małopolski

19/09

Świat okiem seniora – warsztaty fotograficzne prowadzone przez Karolinę Grabarczyk-Chochólek i Angelikę Madurę w ramach programu towarzyszącego wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

20-21/09

Czechy, Ołomuniec. Udział dyr. Agaty Wąsowkiej-Pawlik, dyr. Łukasza Galuska, dr Moniki Rydiger, Anny Śliwy w wernisażu wystawy *Czas przełomu. Sztuka awangardy w Europie Środkowej 1908–1928* w Muzeum Sztuki w Ołomuńcu. Wystawa jest rezultatem kilkuletniej współpracy czterech instytucji wyszehradzkich: Muzeum Sztuki w Ołomuńcu, mck, Galerii Miasta Bratysławy i Muzeum Janusa Pannoniusa w Peczu. Wiosną 2019 roku zostanie pokazana w Galerii mck

20-23/09

Ukraina, Lwów. Udział mck w 25. Międzynarodowym Forum Wydawców we Lwowie

21/09

Katowice. *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Narracje o mieście* – seminarium zorganizowane w ramach ERDK 2018 przez dr Joannę Sanetrę-Szeligę i Annę Kępińską

Dr Joanna Sanetra-Szeliga

Od lewej: Grzegorz Piątek, Klementyna Świeżewska, dr Karol Piekarski, dr Michał Wiśniewski, Constanza Schröder

22/09

Galicyjski pierścień Krakowa – spacer poświęcony historii miasta w czasie zaboru austriackiego organizowany przez Fundację MCK

25-27/09

Rumunia, Bukareszt. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i dyr. Łukasza Galuska w kongresie ENCATEC (European Network on Cultural Management and Cultural Policy Education) ds. polityki zarządzania kulturą, odbywającym się w ramach ERDK 2018

26-27/09

Olsztyn. Wykład prof. Jacka Purchli *Kłopotliwe dziedzictwo* wygłoszony w Domu Mendelsohna podczas spotkania poświęconego opiece nad zabytkami i praktykom konserwatorskim, zorganizowanego przez Towarzystwo Opieki nad Zabytkami oraz Fundację BORUSSIA

27-29/09

Bułgaria, Sofia. Udział dyr. Łukasza Galuska w seminarium *New Perspective and Cultural Management in Bulgaria, Romania, Greece and Bosnia and Hercegowina* w ramach Cultural Management Academy 2018 zorganizowanej przez Goethe Institut. Dyr. Ł. Galusek wygłosił wykład *Dissonant heritage – why are we afraid of socmodernism?* oraz poprowadził warsztaty dla studentów z Bułgarii, Rumunii, Grecji oraz Bośni i Hercegowiny

27/09

Jugosławia – wykład dr. hab. Macieja Czerwińskiego z cyklu *1918. Kultura nowej Europy* zapowiadającego wystawę *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*

29/09

Opera Krakowska. Gala rozdania krakowskich nagród konkursu „Słoneczniki 2018”; *MINIspotkania ze sztuką* zostały uznane za najbardziej rozwojową inicjatywę dla dzieci w plebiscycie zorganizowanym przez portal CzasDzieci.pl

Angelika Madura odbiera nagrodę „Słoneczniki 2018” dla mck

Wrocław. Udział mck w targach książek poświęconych architekturze i miastu Bazarch Wrocław 2018 w Muzeum Architektury

PAŹDZIERNIK

- 1/10** *Turcja, Wielki Step i Europa Środkowa* – spotkanie z Adamem Balcerem promujące książkę pod tym samym tytułem wydaną przez mck w serii Biblioteka Europy Środka; prowadzenie: Bartosz Panek

Od lewej: Bartosz Panek, Adam Balcer

- 2/10** Towarzystwo Miłośników Historii i Zabytków Krakowa. Wykład prof. Jacka Purchli *Samorząd i niepodległość. Fenomen Krakowa roku 2018*

- 3-5/10** Rzeszów, Jarosław. Udział dr Beaty Nykiel w iv Międzynarodowym Kongresie *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej*. Dr Beata Nykiel wygłosiła referat *Petersburskie/Piotrogradzkie Koło warszawskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości i jego działalność w latach 1908–1922* promujący encyklopedię *Polski Petersburg*

- 5/10** Polska Akademia Umiejętności. Międzynarodowe seminarium *Kultura jako podstawowy mechanizm rozwoju miasta* zorganizowane przez mck w ramach cyklu Open Eyes Economy Summit on Tour 2018 oraz ERDK 2018

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Referat prof. Jerzego Hausnera

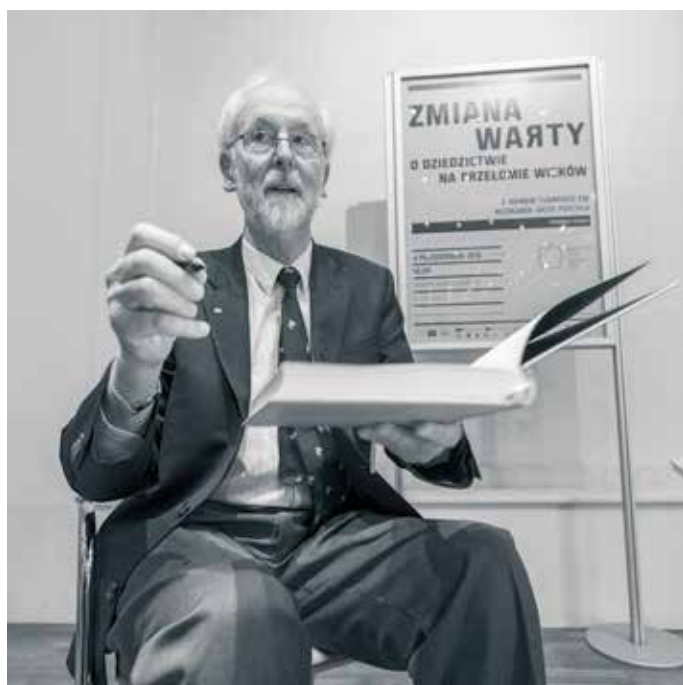
Od lewej: dr Michał Wiśniewski, Adam Gudell, Alicja Knast, Michał Zalewski, Franco Bianchini

6/10 Inauguracja XIII edycji studiów podyplomowych Akademia Dziedzictwa

8/10 *Zmiana warty. O dziedzictwie na przełomie wieków* – spotkanie z prof. Johnem Tunbridge'em promujące książkę pod tym samym tytułem, wydaną w serii Heritologia w ramach ERDK 2018; prowadzenie: prof. Jacek Purchla

Profesorowie John Tunbridge i Jacek Purchla

10/10 *Warszawa. Trzydzieści lat później, czyli jak poradziłyśmy sobie z dziedzictwem* – wykład prof. Johna Tunbridge'a promujący książkę *Zmiana warty. Dziedzictwo na przełomie XX i XXI wieku* na Wydziale „Artes Liberales” Uniwersytetu Warszawskiego w ramach ERDK 2018

Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w konferencji *Dziedzictwo II Rzeczypospolitej*, zorganizowanej przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego oraz Muzeum Historii Polski w Pałacu Krasińskich

11/10

Nowy Targ. Wykład prof. Jacka Purchli *Fenomen Harklowej z perspektywy UNESCO* wygłoszony podczas konferencji *Piękno – Dziedzictwo – Komunikacja, Harkłowa 2018* zorganizowanej przez Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie i Podhalańską Państwową Wyższą Szkołę Zawodową w Nowym Targu

Czechosłowacja – wykład dr Magdaleny Bystrzak z cyklu 1918. *Kultura nowej Europy* zapowiadającego wystawę *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*

11-14/10

Katowice. Udział mck w Śląskich Targach Książki

13/10

Biały kruk i czarna kawa – spacer po krakowskich księgarniach i antykwariatach prowadzony przez Agnieszkę Konior z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

15/10

Matejko i Węgrzy – spotkanie z prof. Áronem Petnekim wokół jego książki *Ach, jakże wielkim mówcą jest pędzel! Jan Matejko a Węgrzy*

Warszawa. Wykład dr Joanny Sanetry-Szeligi *Przemysły kultury i kreatywne w Polsce* podczas Dni Kreatywności Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego

16/10 Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Prof. Jacek Purchla wygłosił wykład *Dziedzictwo Akademii* podczas inauguracji roku akademickiego 2018/2019 Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie

17/10 Warszawa. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, prof. Jacka Purchli i dyr. Łukasza Galuska w sympozjum Narodowego Instytutu Polskiego Dziedzictwa Kulturowego za Granicą *POŁONIKA Diagnoza potrzeb – strategia działań* poświęconym sprawom polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą; prof. J. Purchla poprowadził panel *Nasze, Wasze czy Wspólne? – modele postępowania wobec dziedzictwa kulturowego*, w którym uczestniczył dyr. Ł. Galusek

17-20/10 Rumunia, Kluż-Napoka. Dr Michał Wiśniewski i Marek Świdrak na konferencji TUSNAD 2018. Dr M. Wiśniewski wygłosił wykład *Poland and its monuments after 1989*, a Marek Świdrak wystąpił z wykładem *Built heritage protection and conservation in the communist Poland (1945-1989)*

19/10 Urząd Miasta Krakowa. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w uroczystości wręczenia Nagród Miasta Krakowa; dyr. A. Wąsowska-Pawlik i prof. Jacek Purchla ofiarowali prezydentowi Jackowi Majchrowskiemu pierwszy egzemplarz albumu *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka*

Od lewej: prof. Jacek Purchla, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, prof. Jacek Majchrowski

20/10 *Architektura władzy w międzywojennym Krakowie* – spacer miejski prowadzony przez Kamilę Twardowską w ramach programu zapowiadającego wystawę *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*

21-24/10 Azerbejdżan, Baku. Udział prof. Jacka Purchli w Kongresie Organizacji Miast Dziedzictwa Światowego (OWHC)

22/10 Warszawa. *Dunaj – rzeka pamięci* – spotkanie promujące 31. numer „Herito” w Austriackim Forum Kultury z udziałem dyr. Łukasza Galuska i Adama Krzemińskiego; prowadzenie: Bartosz Panek

23/10 Austria – wykład prof. Włodzimierza Borodzieja z cyklu 1918. *Kultura nowej Europy* zapowiadającego wystawę *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*; wykład w ramach *Dni Austrii* organizowanych przez Konsulat Generalny Austrii w Krakowie

Prof. Włodzimierz Borodziej w rozmowie z Andrzejem Tombińskim, Konsulem Generalnym Republiki Austrii w Krakowie

25/10 Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie. Udział prof. Jacka Purchli w sesji panelowej *Gospodarowanie przestrzeni miasta, perspektywa: aksjologiczna, historyczna, socjologiczna, urbanistyczna* podczas konferencji *Gospodarowanie przestrzenią miast i regionów – współczesne teorie i wyzwania praktyki*

Konsulat Generalny Niemiec w Krakowie. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik w kolejnej edycji salonu kulturalno-politycznego *Rok 1918 w Polsce i Harry Graf Kessler jako pierwszy niemiecki ambasador w Polsce*, w którym uczestniczyli eksperci z Niemiec, Polski i ze Stanów Zjednoczonych

25-28/10

Udział mck w 22. Międzynarodowych Targach Książki w Krakowie

Wystąpienie prof. Jacka Majchrowskiego, Prezydenta Miasta Krakowa, podczas inauguracji 22. Międzynarodowych Targów Książki. Prof. J. Majchrowski po raz pierwszy prezentuje publikację *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka*

27/10

Błoto słodsze niż miód – spotkanie z Małgorzatą Rejmer osnute na kanwie jej książki pod tym samym tytułem; prowadzenie: Bartosz Sadulski

22. Międzynarodowe Targi Książki w Krakowie. Warsztaty czytelniczne promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chochałek i Magdalena Kostrubiec

29-30/10

Sala Obrad Rady Miasta Krakowa, pałac Wielopolskich, i Muzeum Historyczne Miasta Krakowa. Udział prof. Jacka Purchli w konferencji *Krakovscy ojcowie polskiej niepodległości*, podczas której wygłosił wykład *Dziedzictwo niepodległości w Krakowie*

30/10

Spotkanie wieńczące projekt *Tysiąc skarbów Krakowa* z udziałem dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik, dyr. Łukasza Galuska, prof. Jacka Purchli, członków Rady Naukowej, autorów i redaktorów książki

Od lewej stoją: Paulina Orłowska-Bańdo, prof. Zdzisław Noga, dr Anna Król, dr Joanna Ziętkiewicz-Kotz, prof. Krzysztof Stopka, dyr. Katarzyna Olesiak, ks. prof. Jacek Urban, Krzysztof Radoszek, prof. Waldemar Łazuga, Magdalena Sroka, Stanisław Dziedzic, prof. Marek Walczak, dr Kamila Follprecht, Michał Niezabitowski, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Karolina Grodziska, Krzysztof J. Czyżewski, prof. Andrzej Chwalba; przyklekli: prof. Jacek Purchla i dyr. Łukasz Galusek

LISTOPAD

6-7/11

Włochy, Mediolan. Udział prof. Jacka Purchli i dr Joanny Sanetry-Szeligi w spotkaniu inauguracyjnym międzynarodowy projekt badawczy HOMEE (Heritage Opportunities/Threats Within Mega-Events in Europe: Changing Environments, New Challenges and Possible Solutions for Preservation in Mega-Events Embedded in Heritage-Rich European Cities), w którym uczestniczy mck

7-8/11

Gdańsk. Warsztaty promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chochałek i Angelika Madura

8/11

Wernisaż wystawy *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik

Kuratorzy wystawy (od lewej): dyr. Łukasz Galusek, dr Michał Wiśniewski, Natalia Żak i dr Żanna Komar

9/11

Posiedzenie Rady Naukowej Biblioteki mck

Tysiąc skarbów Krakowa. Nowe spojrzenie na dzieje i sztukę miasta – spotkanie promujące książkę *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka* z udziałem dr. hab. Andrzeja Kuliga, Zastępcy Prezydenta Miasta Krakowa ds. Polityki Społecznej, Kultury i Promocji Miasta, prof. Waldemara Łazugi, prof. Jacka Purchli oraz dr Joanny Ziętkiewicz-Kotz

Od lewej: prof. Waldemar Łazuga, dr Joanna Ziętkiewicz-Kotz, prof. Jacek Purchla, dr hab. Andrzej Kulig

Od lewej: dr hab. Andrzej Kulig i prof. Jacek Purchla

Od lewej: prof. Zdzisław Noga i prof. Waldemar Łazuga

13-16/11

Portugalia, Lizbona. Udział prof. Jacka Purchli, wiceprezydenta Europa Nostra, w posiedzeniu Rady Europa Nostra

15/11

Wrocław. *Turcja, Wielki Step i Europa Środkowa* – spotkanie promujące książkę pod tym samym tytułem z udziałem autora Adama Balcera w Café Księgarnia Tajne Komplety; prowadzenie: Jędrzej Morawiecki

18/11

Stara Zajezdnia. Stoisko ERDK 2018 na Krakowskich Spotkaniach z Dizajnem „Zaprojektowani”; ogłoszenie wyników konkursu *Uwolnij Pegaza* oraz *3D – Dziedzictwo dla dizajnu* (konkursy w ramach ERDK 2018)

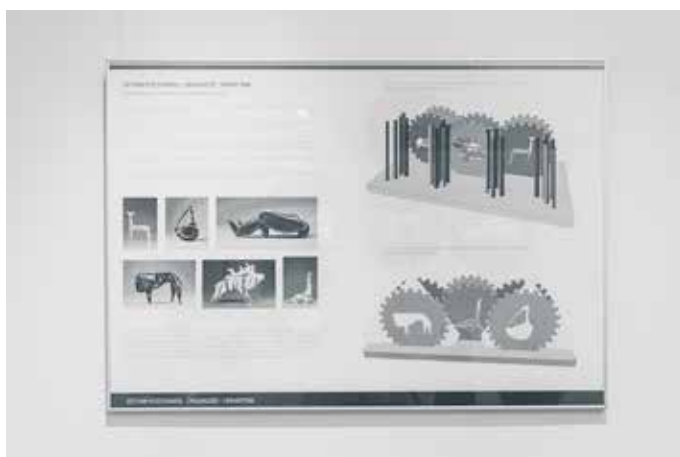
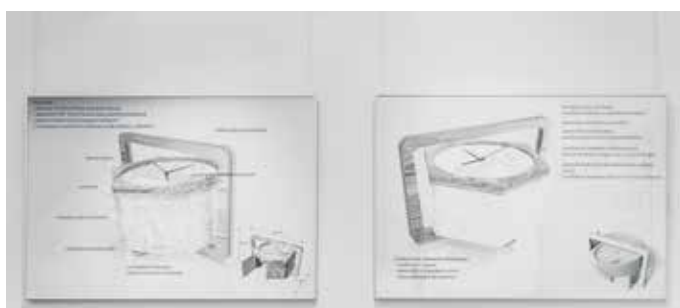

Inspiracje z własnej miedzy – design thinking w praktyce projektowania produktu – warsztaty prowadzone przez Wiktorię Lenart w ramach programu towarzyszącego wystawie pokonkursowej dwóch ogólnopolskich konkursów: *3D – Dziedzictwo dla dizajnu* i *Uwolnij Pegaza* na projekty przedmiotów użytkowych, zorganizowanych w związku z obchodami ERDK 2018

18/11-2/12

Prezentacja wystawy pokonkursowej 3D – *Dziedzictwo dla dizajnu* w ramach ERDK 2018

19/11

Wernisaż wystawy pokonkursowej *ZwierzeObraz* w średnio-wiecznych piwnicach MCK, prezentującej prace dzieci inspirowane polskimi dziełami sztuki przedstawiającymi zwierzęta; wydarzenie zorganizowane w ramach ERDK 2018

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik wręcza nagrodę jednemu z laureatów

Wieliczka. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w Międzynarodowej Konferencji Muzeów Górniczych i Skansenów Podziemnych Wieliczka-Bochnia 2018 w Komorze im. Alfonsa Długosza w Muzeum Żup Krakowskich Wieliczka

20/11

Czechy. Instrukcja obsługi – spotkanie z Andrzejem Jagodzińskim, tłumaczem książki Jiříego Grušy pod tym samym tytułem wydanej w serii Biblioteka Europy Środką; prowadzenie: dyr. Łukasz Galusek

Od lewej: Andrzej Jagodziński, dyr. Łukasz Galusek

20-21/11

Stoisko ERDK 2018 podczas Open Eyes Economy Summit w Krakowie

20-23/11

Lublin. Sympozjum *Petersburskie korzenie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w świetle encyklopedii internetowej „Polski Petersburg”* promujące encyklopedię *Polski Petersburg* z udziałem dr. Mikołaja Banaszkiewicza (UJ), dr Beaty Nykiel (MCK) i dr Ireny Wodzianowskiej (KUŁ), zorganizowane przez MCK i Instytut Historii Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego; dr B. Nykiel wystąpiła z referatem *Piotrogradzkie inicjatywy charytatywno-oświatowe fundatora KUŁ Karola Jaroszyńskiego (1877–1929)*

21/11

Między tradycją a awangardą: wzornictwo w Polsce w okresie międzywojennym – wykład dr. Józefa A. Mrozka w ramach programu towarzyszącego wystawie pokonkursowej dwóch ogólnopolskich konkursów: 3D – Dziedzictwo dla dizajnu

i *Uwolnij Pegaza* na projekty przedmiotów użytkowych, zorganizowanych w związku z obchodami ERDK 2018; wydanie stanowiło część programu *Sztuka do rzeczy – design w Krakowie* zainicjowanego przez Gminę Miejską Kraków

Czytanka po zachodzie słońca – mck uczestniczyło w krakowskiej edycji Festiwalu Literatury dla Dzieci, w ramach którego poetka Marta Eloy Cichocka przeczytała czytankę na temat wielokulturowości

Centrum Kongresowe ICE Kraków. Udział prof. Jacka Purchli i dr Joanny Sanetry-Szeligi w międzynarodowym szczycie ekonomicznym Open Eyes Economy Summit (21–22.11). Prof. J. Purchla wystąpił z wykładem *Dziedzictwo – Wyjątkowa Wartość Uniwersalna!*, a dr J. Sanetra-Szeliga przedstawiła referat *Culture – strategic asset?*

22/11

Polska – wykład prof. dr. hab. Andrzeja Chwalby z cyklu 1918. *Kultura nowej Europy* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*

Wyżły chodzą na łyżwy – warsztaty czytelnicze wokół książki *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach Festiwalu Literatury dla Dzieci, którego partnerem było mck

22/11

Lublin. *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Alternatywne opowieści o mieście* – seminarium zorganizowane w ramach ERDK 2018 przez dr Joannę Sanetrę-Szeligę i Annę Kępińską

23/11

Wyżły chodzą na łyżwy – warsztaty czytelnicze wokół książki *Zwierzyńiec. Okazy wybrane* w ramach Festiwalu Literatury dla Dzieci, którego partnerem było MCK

Warszawa. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w Gali *Kocham zabytki. 100-lecie służb konserwatorskich w Polsce* w Filharmonii Narodowej. Podczas uroczystości prof. Jacek Purchla otrzymał z rąk prof. Piotra Glińskiego, Wiceprezesa Rady Ministrów, Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego, złoty medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis” za wieloletnią pracę na rzecz polskiego i europejskiego dziedzictwa kulturowego oraz za sukcesy w kierowaniu MCK

Prof. Piotr Gliński

Prof. Jacek Purchla otrzymuje złoty medal „Zasłużony Kulturze – Gloria Artis” z rąk prof. Piotra Glińskiego

24/11

Vincenz. Dialog – Karpaty – Europa Środkowa – konferencja w 130. rocznicę urodzin Stanisława Vincenza, zorganizowana przez MCK, Towarzystwo Karpackie, Stowarzyszenie Pisarzy Polskich Oddział Kraków, Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK oraz Ignatianum

Od lewej: prof. Mirosława Ołdakowska-Kuflowa (Katedra Literatury Współczesnej, Katolicki Uniwersytet Lubelski), dr Dorota Burda-Fischer (Uniwersytet w Hajfie), dr Jacek Hajduk (Instytut Filologii Klasycznej, Uniwersytet Jagielloński), dr Michał Piętniewicz (SPR Kraków) i dyr. Łukasz Galusek

Wizyta w mck Mykoły Kniażyckiego, przewodniczącego Komisji ds. Kultury i Duchowości w Radzie Najwyższej Ukrainy. Spotkanie z dyr. Łukaszem Galusem

Od lewej: dyr. Łukasz Galusek i Mykoła Kniażycki

Gaudeamus igitur – spacer tematyczny prowadzony przez Kamę Guzik z cyklu 12 spacerów na 12 miesięcy w ramach ERDK 2018

28/11

Projektowanie społeczne – utopia czy potrzeba? – wykład prof. dr hab. Czesławy Frejlich w ramach programu towarzyszącego wystawie pokonkursowej dwóch ogólnopolskich konkursów: 3D – Dziedzictwo dla dizajnu i Uwolnij Pegaza na projekty przedmiotów użytkowych, zorganizowanych w związku z obchodami ERDK 2018; wydarzenie stanowiło część programu *Sztuka do rzeczy – design w Krakowie*, zainicjowanego przez Gminę Miejską Kraków

Warszawa. *Turcja, Wielki Step i Europa Środkowa* – spotkanie promujące książkę pod tym samym tytułem z udziałem autora Adama Balcera w Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego w Pałacu Potockich; prowadzenie: Rigels Halili

29/11

Gala zamykająca Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018 w Polsce

Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, Ewa Kornacka z Programu Kreatywna Europa oraz Bartosz Skaldawski, dyrektor Narodowego Instytutu Dziedzictwa

Warsztaty dotyczące dziedzictwa niematerialnego w Polsce

Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Filii nr 2 Biblioteki Kraków; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

29/11-2/12

Wrocław. Udział mck w 27. Wrocławskich Targach Dobrych Książek

30/11

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli w uroczystej gali wręczenia nagród architektonicznych przyznawanych przez Stowarzyszenie Architektów Polskich, podczas której został on uhonorowany Medalem „Bene Merentibus” za szczególne zasługi dla architektury polskiej

Od lewej: prof. Jacek Purchla, Mariusz Ścisło, prezes SARP

Wrocław. *Wszeczeńświat Máraiego* – rozmowa Teresy Worowskiej i dyr. Łukasza Galuska o dziennikach Sándora Máraiego w cyklu spotkań wokół literatury węgierskiej towarzyszącym 27. Wrocławskim Targom Dobrych Książek, których Węgry były gościem honorowym

Katowice. Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Filii nr 51 Biblioteki Kraków i w Szkole Podstawowej nr 4 im. Romualda Traugutta; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

GRUDZIEŃ

3-4/12

Kłopotliwe dziedzictwo Trzeciej Rzeszy w Polsce – międzynarodowa konferencja naukowa, zorganizowana we współpracy z Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium oraz przy wsparciu Fundacji Współpracy Polsko-Niemieckiej i Konsulatu Generalnego Republiki Federalnej Niemiec w Krakowie

Panel i dyskusja *Architektura Trzeciej Rzeszy w Polsce. Stan badań w Polsce i w Niemczech* z udziałem dr Christiana Fuhrmeistra, prof. Małgorzaty Omilanowskiej, prof. Jacka Purchli i prof. Roberta Traby

Od lewej: prof. Małgorzata Omilanowska oraz profesorowie: Jacek Purchla i Robert Traba

Wśród słuchaczy prof. Andrzej Chwalba

- 3/12 *Misja zniemczania. O architekturze i urbanistyce Trzeciej Rzeszy w Polsce* – wykład otwarty prof. Nielsa Gutschowa w ramach konferencji *Kłopotliwe dziedzictwo Trzeciej Rzeszy w Polsce*

Prof. Niels Gutschow

Bochnia. Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzy-niec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Zespole Szkół nr 1 im. Stanisława Staszica; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

- 4/12 Rzeszów. Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzy-niec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Muzeum Dobranoczek; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

- 5/12 Wizyta studentów Akademii Dyplomatycznej Ministerstwa Spraw Zagranicznych wraz z opiekunem amb. Marcinem Nawrotem. Dyr. Łukasz Galusek wygłosił wykład *mck i misja dyplomacji publicznej*, a następnie poprowadził część warsztatowo-dyskusyjną spotkania

- 6/12 Rumunia – rozmowa Ireneusza Kani i dyr. Łukasza Galuska z cyklu *1918. Kultura nowej Europy* w ramach programu towarzyszącego wystawie *Architektura niepodległości w Euro-*

pie Środkowej; wykład odbył się w ramach święta Wielkiego Zjednoczenia Rumunii, a jego współorganizatorem został Rumuński Instytut Kultury w Warszawie

Od lewej: Ireneusz Kania i dyr. Łukasz Galusek

Warszawa. Udział prof. Jacka Purchli, przewodniczącego Polskiego Komitetu ds. UNESCO, w dorocznym posiedzeniu Komitetu

7/12

O zbrodni, pamięci i prawie. Powrót do Lwowa – spotkanie z prof. Philippe'em Sandsem, wybitnym brytyjskim i francuskim profesorem prawa międzynarodowego, autorem książki *Powrót do Lwowa. O genezie ludobójstwa i zbrodni przeciwko ludzkości*; prowadzenie: Żanna Słoniowska

Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Szkole Podstawowej nr 1 im. KEN; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

8/12 *Ukryty Mehoffer* – spacer tematyczny prowadzony przez dr Monikę Rydiger z cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy* w ramach ERDK 2018

8-9/12 Udział mck w Targach Książki Artystycznej w Muzeum Sztuki Współczesnej MOCaK w Krakowie

9/12 *Wszystkie zwierzęta Świętego Mikołaja* – Mikołaj w mck

12/12 *Miasto i polityka. Przypadki Krakowa* – spotkanie promujące książkę prof. Jacka Purchli wydaną nakładem TAIWPN UNIVERSITAS z udziałem prof. J. Purchli, prof. Jacka Majchrowskiego oraz Michała Niezabitowskiego, dyrektora Muzeum Historycznego Miasta Krakowa

Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Filii nr 9 Biblioteki Kraków; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

13/12 Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Filii nr 44 Biblioteki Kraków; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

14/12 Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Filii nr 20 Biblioteki Kraków; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Chocholek i Angelika Madura

16/12

Przedświąteczna niedziela w MCK – dzień otwarty wystawy Architektura niepodległości w Europie Środkowej

Oprowadzanie przez kuratorkę Natalię Żak

Oprowadzanie przez kuratora Łukasza Galuska

W programie niedzieli znalazły się warsztaty edukacyjne dla dzieci

Kamienne Lwy – warsztaty czytelniczo-plastyczne dla dzieci w ramach ERDK 2018

17/12

Teatr im. Juliusza Słowackiego w Krakowie. Udział dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik i prof. Jacka Purchli w Małopolskim Spotkaniu Opłatkowym, podczas którego prof. J. Purchla został uhonorowany Medalem 100-lecia Odzyskania Niepodległości

Prof. Jacek Purchla przyjmuje gratulacje od wojewody Piotra Ćwika

Tarnów. Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzyniec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 we współpracy z BWA Tarnów; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Choczołek i Angelika Madura

18/12

Warszawa. Uroczystość odznaczenia dyr. Agaty Wąsowskiej-Pawlik Złotym Krzyżem Zasługi dla Węgier przyznany przez Jánosa Ádera, prezydenta Węgier, za wybitne zasługi dla umocnienia polsko-węgierskich kontaktów kulturalnych. W imieniu prezydenta odznaczenia dokonała amb. Orsolyá Kovács, ambasador Węgier w Polsce

Od lewej: Pál Attila Illés, sekretarz ds. politycznych i wicekonsul w Ambasadzie Węgier w Warszawie, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i amb. Orsolyá Kovács

20/12

Katowice. Warsztaty czytelnicze promujące książkę *Zwierzy-
niec. Okazy wybrane* w ramach ERDK 2018 w Galerii Sztuki
Współczesnej BWA; prowadzenie: Karolina Grabarczyk-Cho-
chołek i Angelika Madura

KONFERENCJE I SEMINARIA

PHOTOBOOK BLOK EUROPA ŚRODKOWA W KSIĄŻKACH FOTOGRAFICZNYCH [XX-XXI WIEK]

12-13 MARCA

Zjawisko książek fotograficznych traktowanych jako odrębne medium cieszy się niesłabnącą popularnością. Photobooki zachodnioeuropejskie, japońskie czy pochodzące z czasów sowieckich wzbudzają zainteresowanie zarówno badaczy oraz kolekcjonerów, jak i instytucji – co znajduje odzwierciedlenie w licznych wystawach i festiwalach. W photobookowym dyskursie wciąż jednak brakuje należytej reprezentacji książek fotograficznych i co za tym idzie – artystycznych osobowości z regionu Europy Środkowej. Próbą zebrania i usystematyzowania wiedzy na ten temat jest zainaugurowany w 2018 roku program badawczy oraz towarzyszące mu i planowane w roku następnym wystawa i publikacja. Projekt stanowi jednak nie tylko odpowiedź na potrzebę opracowania problematyki środkowo-europejskiej książki fotograficznej z perspektywy historycznej i w kontekście współczesnych praktyk artystycznych. Jest równocześnie pretekstem do snucia opowieści o fenomenie Europy Środkowej. Historia środkowoeuropejskich photobooków ilustruje narodziny i ewolucję tego artystycznego medium, ale jest też zapisem kulturowego krajobrazu regionu i jego skomplikowanej historii.

W seminarium wzięli udział zarówno historycy fotografii, jak i artyści tworzący photobooki z Polski, Litwy, Łotwy, Estonii, Czech, Słowacji, Węgier i Rumunii. Celem spotkania było zaprezentowanie stanu badań nad kulturą książek fotograficznych w poszczególnych krajach, wyłonienie zbioru reprezentatywnych publikacji i dyskusja nad specyfiką środkowoeuropejskich photobooków. Początki formowania się zjawiska mające odzwierciedlenie choćby w twórczości Tadeusza Rżęcy, pioniera fotografii kolorowej, związki awangardy i fotografii, manifestujące się w geniuszu artystów pokroju Karela Teigego czy Jindřicha Štyrského, to tylko niektóre z zagadnień. Wiele uwagi poświęcono publikacjom podejmującym temat traumy wojny i zagadnienia konfliktu, czego przykładem są choćby ikoniczne fotografie Josefa Koudelki dokumentujące inwazję wojsk Układu Warszawskiego na Czechosłowację w sierpniu 1968 roku. Badaczy zainteresowały również publikacje odzwierciedlające związki fotografii i propagandy, procesy społeczne i obyczajowe z lat sześćdziesiątych i siedemdziesiątych ubiegłego wieku czy twórczość artystów, w której wybrzmiały echa procesów transformacyjnych po upadku komunizmu. Wieńczące seminarium refleksje stały się punktem wyjścia do prowadzonych w kolejnych miesiącach i publikowanych online badań oraz do pracy nad scenariuszem przygotowywanej w 2019 roku wystawy i struktury planowanej publikacji.

Projekt jest finansowany ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022.

Natalia Żak

OŚRODEK WYSTAW

Zespół badawczy. Od lewej, tylny rząd: Vladimír Birgus, Natalia Žak, Eve Küller, Wojciech Wilczyk, Bohunka Koklesová, Anna Šliwa, Agnė Narušytė, Tomáš Pospěch, Peter Puklus, Adam Mazur, Kama Guzik, dyr. Agata Wąsowska-Pawlik; pierwszy rząd: Arnis Balčus, dyr. Łukasz Galusek, Adriana Dumitran, Łukasz Gorczyca

PRZESTRZEŃ KULTUROWA EUROPY ŚRODKOWEJ LITWA ZACHODNIA

30 MAJA – 4 CZERWCA

Seminarium Rady Programowej MCK odbywa się każdego roku pod wspólnym tytułem *Przestrzeń kulturowa Europy Środkowej*, a jego uczestnicy badają wybrane fragmenty obszaru środkowoeuropejskiego. Rok 2018 był poświęcony studiowaniu krajobrazu kulturowego zachodniej Litwy.

Seminarium rozpoczęło posiedzenie Rady Programowej w Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie (30 maja). Tego samego dnia uczestnicy dotarli do Krasnogrudy. Tam, w Dworze Miłosza – Międzynarodowym Centrum Dialogu, spotkali się z Małgorzatą i Krzysztofem Czyżewskimi, twórcami Fundacji Pogranicze, którzy już niemal od dekady zgłębiają sztukę „budowniczych kulturowych mostów” na wielonarodowych i wieloreligijnych pograniczach. Rozmowa stanowiła znakomity wstęp do realizacji programu litewskiego.

Pierwszym przystankiem na Litwie był Czerwony Dwór koło Kowna, gdzie dyrektor instytucji opowiedział o realizowanych projektach i planach. Następnie grupa udała się w kierunku wybrzeża, po drodze zatrzymując się w Kłajpedzie – najważniejszym w kraju mieście portowym, które mocno doświadczone przez drugą wojnę światową tworzy obecnie program odnowy tkanki miejskiej.

Kolejnego dnia (1 czerwca) Rada Programowa poznawała bogactwo naturalne i niezwykle krajobraz kulturowy Mierzei Kurońskiej; zwiedziła Nidę chlubiącą się międzywojenną tradycją kolonii artystycznej i pamięcią o Tomaszu Mannie. Następnie uczestnicy seminarium spotkali się z przedstawicielami władz miejskich Połagi i zwiedzili muzeum znajdujące się w dawnym pałacu Tyszkiewiczów.

Pierwszym sobotnim przystankiem było spotkanie z Eugenijusem Bunką, ostatnim przedstawicielem żydowskiej ludności Żmudzi, opiekunem miejsc pamięci i prawdopodobnie jednym z ostatnich strażników judaistycznej kultury i tradycji na tych ziemiach. Później uczestnicy seminarium udali się do Płungian na spotkanie z dyrekcją tamtejszego muzeum, mieszczącego się w pałacu Ogińskich. Podczas rozmowy poruszono kwestie związane ze współpracą polsko-litewską, a także dyskutowano o dotychczas zrealizowanych projektach bilateralnych. Kolejnym punktem programu była miejscowość Płotele, malowniczo położona nad jeziorem o tej samej nazwie. Po drodze do niej grupa zatrzymała się na krótkie zwiedzanie powstałego w nieczynnej wyrzutni rakiet jądrowych Muzeum Zimnej Wojny – wstrząsającego, lecz z umiejętnie poprowadzoną narracją.

W niedzielę uczestnicy dotarli do Kretynki, miasta związanego z rodami Tyszkiewiczów i Chodkiewiczów. Następnie udali się do Kiejdan, gdzie pod kierunkiem dyrektora tamtejszego muzeum Rimantasa Žirgulis zapoznali się z wielokulturowym dziedzictwem miejscowości. Wspólnie z nim wybrali się także do Szetejń nad Niewiażę, gdzie urodził się Czesław Miłosz i gdzie niegdyś istniał dwór jego dzieciństwa. Krajobraz tego miejsca – mitycznej doliny Issy – wywarł na wszystkich ogromne wrażenie. Na koniec dnia grupa zwiedziła Kowno ze szczególnym uwzględnieniem dzielnicy rządowej wzniesionej

Przed Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie

Czerwony Dwór koło Kowna

Kłajpeda

Mierzeja Kurońska

W Muzeum Tomasza Manna w Nidzie. Na zdjęciu prof. Maria Poprzęcka i prof. Andrzej Rottermund, członkowie Rady Programowej MCK

w latach międzywojennych, gdy miasto pełniło funkcję tymczasowej stolicy Litwy. W problematykę kowieńskiej architektury modernistycznej – docenionej tytułem Znak Dziedzictwa Europejskiego – uczestników seminarium wprowadziła Andrijana Filinaite.

Ostatniego dnia odbyło się polsko-litewskie spotkanie w Narodowym Muzeum Sztuki M.K. Čiurlionisa. Omówiono Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018 i zadania, jakie w związku z nim stoją przed oboma państwami.

Trwające sześć dni studia nad dziedzictwem i krajobrazem kulturowym Żmudzi i zachodniej Litwy – obszaru wciąż tak mało w Polsce znanego, a tak bliskiego dziejowo, stały się okazją do jego głębszego poznania oraz do nawiązania współpracy z osobami, które troszczą się o spuściznę regionu. Mają także szansę znaleźć swoje materialne przełożenie w postaci artykułów, esejów, jak również stać się inspiracją do inicjowania kolejnych programów badawczych i edukacyjnych związanych z tym terenem.

Ewa Wojtoń

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

Na spotkaniu z przedstawicielami władz miejskich w Połędzie

Muzeum Zimnej Wojny w pobliżu miasteczka Płotele (lit. Plateliai), na terenie Żmudzkiego Parku Narodowego

Pałac Ogińskich w Pługianach

PAMIĘĆ ZBIOROWA
JEST NIEZWYKŁYM

ZASOBEK

ZEBRALIŚMY
PONAD
1000 ZDJ.

WRÓCŁA
I DOLNY ŚL

PROJEKT ZWIĄZANY
Z DZIEDZICTWEM

ORAZ
MIESZKANCY

INWESTORZY

DZIEDZICTWO

TU PRZESZŁOŚĆ SPOTYKA SIĘ Z PRZYSZŁOŚCIĄ
FOKUS NA DOLNY ŚLĄSK

CEL
MOC
OPŁACIĆ
RACHUNKI

UDAŁO
SIĘ

NIE BĘDZIEMY
W STANIE SKUTECZNIE
CHRONIĆ ZABYTEKÓW
DOLNOŚLĄSKA

LUDZIE,
KTÓRZY UPRAWIAJĄ
SWOJĄ WŁASNĄ WALKĘ

RATUJĄ WIELKIE
PALACE
I PRZYDROŻNE
KAPLICZKI

WAPIENNICZY
PARK NARODOWY

DZIEDZICTWO TU PRZESZŁOŚĆ SPOTYKA SIĘ Z PRZYSZŁOŚCIĄ

5 CZERWCA – 22 LISTOPADA

W ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 Międzynarodowe Centrum Kultury we współpracy z Przedstawicielstwem Komisji Europejskiej w Polsce zrealizowało cykl seminariów na temat potencjału dziedzictwa kulturowego w naszym życiu – zarówno w odniesieniu do osób indywidualnych, jak i do całych społeczności. Jako koordynator Roku w Polsce MCK chciało tym samym budować debatę na temat wpływu dziedzictwa kulturowego na społeczeństwo, gospodarkę, jakość życia, a także na temat wpływu kreatywności i innowacyjności na atrakcyjność miejsc i ich wizerunek w oczach mieszkańców, turystów i inwestorów. Przygotowywane seminaria stanowiły jedno z narzędzi wspierania i rozwijania treści zawartych w komunikacie Komisji Europejskiej z 22 lipca 2014 roku, zatytułowanym *Ku zintegrowanemu podejściu do dziedzictwa kulturowego w Europie*, oraz w konkluzjach Rady z 21 maja 2014 roku. Realizacja cyklu seminariów była jednym z elementów działań na rzecz prezentowania i przekonania opinii publicznej w Polsce, że dziedzictwo kulturowe to strategiczny zasób XXI wieku.

Jaki wpływ na otoczenie społeczno-ekonomiczne ma dziedzictwo kulturowe? Czy i dlaczego jest ważnym elementem życia lokalnych wspólnot i osób indywidualnych? Jakie strategie warto przyjąć na poziomach lokalnym i regionalnym, aby w pełni wykorzystać potencjał posiadanego dziedzictwa? Na te i podobne pytania odpowiedzi szukali eksperci zaproszeni do udziału w seminariach. Interdyscyplinarne podejście oraz różnorodne doświadczenia i wiedza zaproszonych panelistów miały udowodnić, że inwestując w dziedzictwo, inwestujemy w przyszłość.

Pierwsze seminarium zorganizowano 5 czerwca we Wrocławiu we współpracy ze Strefą Kultury Wrocław. Spotkanie zatytułowane *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na Dolny Śląsk* składało się z dwóch części. Pierwszą były warsztaty dla pracowników instytucji kultury, przedstawicieli samorządów i środowiska akademickiego oraz niezależnych badaczy zatytułowane *Jak budować narrację o mieście? Od starej pocztówki do cyfrowej wystawy. Studium przypadku ul. Kościuszki w Katowicach*, prowadzone przez Magdalenę Chmiel z Medialab Katowice (kuratorkę projektu badania tożsamości katowickiej ulicy Kościuszki). Drugim elementem spotkania było otwarte seminarium. Rozpoczął go wykład dr Joanny Sanetry-Szeligi (MCK) *O potencjale dziedzictwa*, dotyczący wpływu dziedzictwa kulturowego na życie społeczno-gospodarcze. Następnie Marek Sztark, niezależny animator i menedżer kultury, pokazał prezentację *Ratownicy. Osobiste strategie ratowania zabytków Dolnego Śląska*. Ostatnim elementem była dyskusja panelowa *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na Dolny Śląsk* z udziałem Agaty Chmielowskiej (miejskiej konserwator zabytków we Wrocławiu), Grzegorza Czekańskiego (redaktora prowadzącego portalu Dolnośląskość.pl), dr. Gusztáva Nemesa

Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na Dolny Śląsk we Wrocławiu. Dyskusja panelowa z udziałem (od lewej) dr. Gusztáva Nemesa, dr Joanny Sanetry-Szeligi, Agaty Chmielowskiej, Grzegorza Czekańskiego i Marka Sztarka

Warsztaty Jak budować narrację o mieście? Od starej pocztówki do cyfrowej wystawy. Studium przypadku ul. Kościuszki w Katowicach w ramach spotkania Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na Dolny Śląsk we Wrocławiu

(Instytut Ekonomii Węgierskiej Akademii Nauk) i dr Joanny Sanetry-Szeligi (MCK), prowadzona przez Marka Sztarka. Ekspertki zastanawiali się nad tym, kto i dlaczego podejmuje działania na rzecz lokalnych społeczności, ożywiające dziedzictwo zakłębte w architekturze, przedmiotach, tekstach, muzyce i obyczajach. Kim są ci ludzie? Jak to robią i dlaczego? Jak ich działania wpływają na otoczenie? Czy integrują lokalne wspólnoty, budują ich tożsamość, poczucie przynależności, lepszą jakość życia? A może wręcz przeciwnie? Co

Otwarta debata *Tradycja kontra nowoczesność – muzea, biblioteki i archiwa w erze cyfrowej* podczas krakowskiej odsłony seminarium *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na cyfryzację*. Na zdjęciu Marco C. de Niet z Leiden University Libraries i Kinga Kołodziejaska z Małopolskiego Instytutu Kultury

Wykład prof. Jacka Purchli *Przyszłość przeszłości wieńczący seminarium Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na kreatywność i innowacje* w Gdańsku

się zmienia w miastach, miasteczkach i wsiach dzięki inicjatywom opartym na dziedzictwie?

Dwa dni później, 7 czerwca w Gdańsku, we współpracy z Instytutem Kultury Miejskiej przygotowano spotkanie *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na kreatywność i innowacje*. W programie przewidziano wykład *O potencjale dziedzictwa* dr Joanny Sanetry-Szeligi. Po nim nastąpiła debata *Dziedzictwo i kreatywność – oksymoron?*, w której o dziedzictwie, problemach

Michał Dziewulski z Muzeum Narodowego w Krakowie podczas spotkania seminaryjno-warsztatowego *TuEuropeana* 2018. *Dziedzictwo cyfrowe – strategie, wyzwania, korzyści* w ramach krakowskich spotkań *Fokus na cyfryzację*

rewitalizacji, postindustrialnych terenach i współczesnym wykorzystaniu spuścizny przodków rozmawiali dr inż. arch. Marek Z. Barański (Akademia Sztuk Pięknych w Gdańsku), Michał Styś (dyrektor zarządzający opg Property Professionals, koordynator projektu OFF Piotrkowska w Łodzi), Lubomira Trojan (Zamek Cieszyn). Debatę prowadziła dr Joanna Sanetra-Szeliga. Dyskusję poświęcono relacjom między dziedzictwem a kreatywnością i innowacją. Czy te pojęcia są sprzeczne? Czy dziedzictwo ma znaczenie dla naszej kreatywności i innowacyjności? Czy przemysły kreatywne rzeczywiście wybierają historyczne, poprzemysłowe obiekty i obszary na miejsca swojej działalności? Czy mają jakieś znaczenie dla rewitalizacji przestrzeni miejskiej? Na zakończenie seminarium wystąpił prof. Jacek Purchla z wykładem *Przyszłość przeszłości*, poświęconym ewolucji znaczenia pojęcia dziedzictwa kulturowego i wielowymiarowej zmianie, która zaszła w podejściu do przeszłości, „pomników

historii” i szeroko rozumianej spuścizny dziejowej czy kulturowej. W bogato ilustrowanej zdjęciami prezentacji prof. J. Purchla przyjrzał się też osiągnięciom współczesnych studiów nad dziedzictwem, czyli heritologii, a także siatce pojęć związanych z tematem dziedzictwa kulturowego, które na przestrzeni ostatnich dekad na dobre oddaliło się od „dziewiętnastowiecznego, statycznego myślenia o zabytku”.

Krakowska odsłona seminarium odbyła się w dniach 28–29 czerwca i została poświęcona kwestiom digitalizacji (*Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Fokus na cyfryzację*). Spotkanie, zrealizowane we współpracy z Filmoteką Narodową – Instytutem Audiowizualnym (FINA), miało charakter seminaryjno-warsztatowy. Do udziału w pierwszej części (za którą odpowiadała FINA) *TuEuropeana 2018. Dziedzictwo cyfrowe – strategie, wyzwania, korzyści* zaproszono instytucjonalnych właścicieli kolekcji archiwalnych, zainteresowanych cyfrowym udostępnianiem swoich zbiorów. Drugą część stanowiła otwarta debata *Tradycja kontra nowoczesność – muzea, biblioteki i archiwa w erze cyfrowej* (28 czerwca), której celem była analiza i omówienie wyzwań epoki cyfrowej w odniesieniu do sektora dziedzictwa oraz potrzeb i umiejętności jego użytkowników i odbiorców. Czy istnieje konflikt między tradycyjnym doświadczaniem dziedzictwa kulturowego w świecie fizycznym i wirtualnym? Czy otwarcie kolekcji online jest ryzykowne dla dobrego funkcjonowania muzeum w świecie rzeczywistym? Jakie strategie komunikacji związane z angażowaniem nowych odbiorców mają polskie i europejskie instytucje? Na te pytania próbowali odpowiedzieć paneliści: Kinga Kołodziejska (Małopolski Instytut Kultury), Marco C. de Niet (Leiden University Libraries), Marianna Otmianowska (Narodowe

Prezentacja dr. Karola Piekarskiego podczas seminarium *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Narracje o mieście w Katowicach*

Spotkanie *Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Alternatywne opowieści o mieście* w Lublinie z udziałem Aleksandry Janus, prof. Jacka Purchli, Izabeli Pastuszko (Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki) i dr. hab. Piotra Celińskiego (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej)

Archiwum Cyfrowe) oraz Wacław Pyzik i Andrzej Malik (Muzeum Historyczne Miasta Krakowa). Rozmowę poprowadziła Aleksandra Janus (Centrum Cyfrowe).

21 września w Katowicach rozmawiano na temat narracji o mieście. Współorganizatorem spotkania był Medialab Katowice. W pierwszej części seminarium Anna Bil przeprowadziła blok warsztatowy *Jak tworzyć brief, czyli zwinne kompendium wiedzy o projekcie*. W drugiej, po prezentacji *O potencjale dziedzictwa kulturowego. Jakość życia i tożsamość mieszkańców miast* dr Joanny Sanetry-Szeligi, nastąpiła dwugodzinna sesja *O tworzeniu narracji o mieście – trendy i wyzwania*, moderowana przez dr. Michała Wiśniewskiego. Po serii prezentacji nastąpiła dyskusja z udziałem Grzegorza Piątka i Klementyny Świeżewskiej (*Jak pokonałiliśmy Lewiatana*), Karola Piekarkiego z Medialabu (*Historie zakodowane w danych – ulica Kościuszki w Katowicach*) oraz Constanze Schröder ze Stadtmuseum Berlin (*Kto opowiada historię. Trzy przykłady ze Stadtmuseum Berlin*). Całość ukoronował wernisaż wystawy *Promenada*

na południe. *Historia ulicy Kościuszki* (projekt Medialabu Katowice). Zaproszeni goście dyskutowali na temat tego, co składa się na jakość życia w mieście. Czy dziedzictwo kulturowe ma coś wspólnego z jakością życia? Pokazano psychologiczny wymiar relacji pomiędzy dziedzictwem a jakością życia, wykorzystując przykłady konkretnych działań prowadzonych przez placówki kultury.

Ostatnie spotkanie z cyklu odbyło się w Lublinie 22 listopada (*Dziedzictwo. Tu przeszłość spotyka się z przyszłością. Alternatywne opowieści o mieście*). We współpracy z Ośrodkiem „Brama Grodzka – Teatrem NN” przygotowano seminarium poświęcone problematyce nowych i innowacyjnych narracji miejskich opartych na dziedzictwie kulturowym. Wzięto pod uwagę, że podobnie jak dziedzictwo kulturowe to nie tylko zabytki, tańce i sztuka ludowa, tak samo opowieści o mieście to nie tylko narracje dotyczące Starego Miasta, zabytków i chlubnych elementów zamierchłej historii. Opowieści o mieście to także opowieści o naszym najbliższym otoczeniu, opuszczonych fabrykach, blokowiskach, ulubionych księgarniach i kawiarniach, miejscach znanych tylko nielicznym. To opowieści o nas samych i o tym, co nam, mieszkańcom, jest bliskie i dla nas ważne, co chcemy pokazać sąsiadom i przyjezdnym. Pierwsza część spotkania została zorganizowana w formie warsztatów poświęconych problemom tworzenia historii o mieście, prowadzonych przez Aleksandrę Janus (Centrum Cyfrowe), Łukasza Kowalskiego (Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”) i Joannę Zętar (Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”). W drugiej części seminarium odbyły się prezentacja ERDK 2018 dokonana przez koordynatorkę Roku w Polsce dyr. Agatę Wąsowską-Pawlik, a następnie krótki wykład o potencjale dziedzictwa w zakresie rozwoju społeczno-ekonomicznego dr Joanny Sanetry-Szeligi. Kolejne wystąpienie *Przyszłość przeszłości* wygłosił prof. Jacek Purchla. Zwieńczeniem spotkania była dyskusja ekspertów, moderowana przez Aleksandrę Janus, jakie, jak i po co tworzyć narracje o mieście, z udziałem dr. hab. Piotra Celińskiego (Uniwersytet Marii Curie-Skłodowskiej), Izabeli Pastuszko (Narodowy Instytut Architektury i Urbanistyki) i prof. J. Purchli.

dr Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

DZIEDZICTWO POGRANICZY WIELKIE MORAWY. POGRANICZE REPUBLIKI CZESKIEJ I SŁOWACJI

22-31 SIERPNIA

Od 2007 roku Międzynarodowe Centrum Kultury oraz Fundacja Międzynarodowego Centrum Kultury wspólnie z Tokyo University of Foreign Studies (TUFS) organizują seminaria badawcze dla japońskich naukowców: historyków, kulturoznawców i lingwistów. Ich tematem są dziedzictwo, kultura i historia Europy Środkowej. W ciągu ponad dziesięciu lat współpracy przeprowadzono już sześć dziesięciodniowych seminariów objazdowych przybliżających rozmaite środkowoeuropejskie pogranicza. Pierwsze seminarium w 2008 roku poświęcono dziejom Galicji, a grupa japońskich badaczy odwiedziła Ukrainę. W latach 2010 i 2012 tematem seminariów było dziedzictwo Rzeczypospolitej Obojga Narodów i odbywały się one na Litwie oraz Białorusi. W 2014 roku program poświęcono pograniczom: polsko-słowackiemu i słowacko-węgierskiemu. Dwa lata później skupiono się na historii i dziedzictwie Śląska.

Równolegle MCK i TUFS rozwinęły inne formy współpracy, dzięki której w 2015 roku MCK pomogło zorganizować roczny pobyt naukowy w Polsce badacze z Tokyo University of Foreign Studies dr Chiho Fukushima. W latach 2016 i 2017 w programach organizowanych przez tokijską uczelnię w Japonii brali udział przedstawiciele MCK.

Szóste seminarium zorganizowane w 2018 roku poświęcono historii państwa wielkomorawskiego oraz morawsko-słowackiemu pograniczu. Głównymi punktami programu były miasta: Ołomuniec, Brno, Bratysława i Bańska Szczawnica. Uczestnicy odwiedzili również liczne miejsca dziedzictwa symbolizujące różne etapy historii tej części Europy. Po raz kolejny program pokazał rosnącą potrzebę rozwoju współpracy pomiędzy instytucjami naukowymi w Japonii i w Europie Środkowej. Siódme seminarium zaplanowano w 2020 roku na Pomorzu, Warmii i Mazurach.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

Uczestnicy seminarium

Bańska Szczawnica (Słowacja)

Przed tablicą opisującą historię górnictwa w Bańskiej Szczawnicy

Spacer ulicami Bańskiej Bystrzycy

Przed kościołem w Kopcanach na Słowacji

Pałac w Lednicach na Morawach

ZNAK DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO ZMIANY, WYZWANIA I PERSPEKTYWY

17-19 WRZEŚNIA

Wraz z ogłoszeniem 2018 roku Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego MCK podjęło decyzję o organizacji konferencji dotyczącej najważniejszego projektu UE w odniesieniu do dziedzictwa kulturowego – Znak Dziedzictwa Europejskiego (ZDE).

Jej celem było zebranie doświadczeń związanych z funkcjonowaniem znaku, prezentacja poświęconych mu badań, a także wskazanie możliwych kierunków rozwoju inicjatywy. Konferencja zgromadziła członków Panelu Ekspertów ZDE, zarządców miejsc wyróżnionych znakiem, narodowych koordynatorów projektu oraz wybitnych przedstawicieli świata nauki zajmujących się tą tematyką.

Obrazy zainaugurowała dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, przedstawiając kwestie, z jakimi zmierzają się uczestnicy konferencji w debatach i prezentacjach. Następnie głos zabrał Michel Magnier, dyrektor ds. kultury i kreatywności Komisji Europejskiej. Podsumował on dotychczasowe funkcjonowanie projektu, a także przedstawił harmonogram długoletniego rozwoju inicjatywy. Wykład wprowadzający, zatytułowany *European landscapes of memory. How to transform EHL listed sites of memory into a living memory of Europeans?*, wygłosił prof. dr hab. Igor Kąkolewski (współautorem był prof. dr hab. Robert Traba). Po nim z kolei wystąpił prof. dr Jean-Louis Luxen z referatem *Sites of memory on the World Heritage List*. Następne wystąpienie, dotyczące szczegółów rozwoju ZDE, a także przyświecającemu inicjatywie rozumieniu dziedzictwa, należało do Bénédicte Selfslagh, przewodniczącej Panelu Ekspertów ZDE. Sesja zakończyła się prowadzoną przez prof. dr. hab. Jacka Purchlę dyskusją panelową, w której udział wzięli: Beatrice Kelly (dyrektor departamentu Strategii i Badań Irish Heritage Council), Csilla Hegedüs (prezes Transylvania Trust i członkini Panelu Ekspertów ZDE) oraz Sneška Quaedvlieg-Mihailović (sekretarz generalna Europa Nostra). Zwieńczeniem dnia było otwarcie dwóch wystaw: przygotowanej przez Archiwum Główne Akt Dawnych ekspozycji dotyczącej Konstytucji 3 maja oraz opracowanej przez Komisję Europejską prezentacji wszystkich miejsc, którym nadano tytuł ZDE.

Drugi dzień konferencji poświęcono przedstawianiu doświadczeń związanych z funkcjonowaniem ZDE. Przypadki poszczególnych miejsc wyróżnionych znakiem zaprezentowali dr Markus Wachter (park archeologiczny Carnuntum, Austria), ksiądz przeor Krzysztof Modras op (unia lubelska, Polska), Sara Zanatta (fort Cadine, Włochy), dr Vaidas Petrulis (Kowno 1919–1940, Litwa) oraz Zsuzsanna Szijártó (park upamiętniający piknik paneuropejski w Sopronie, Węgry). Prezentacje ukazały niezwykle zróżnicowanie miejsc i reprezentowanych przez nie wartości europejskich, odmienności w ich zarządzaniu oraz w doświadczeniach – ukazano perspektywy zarówno miejsc funkcjonujących

Wystąpienie Bénédicte Selfslagh, przewodniczącej Panelu Ekspertów ZDE

Dyskusja panelowa prowadzona przez prof. dr. hab. Jacka Purchlę, w której udział wzięły (od lewej): Sneška Quaedvlieg-Mihailović, sekretarz generalna Europa Nostra, Csilla Hegedüs, prezes Transylvania Trust oraz członkini Panelu Ekspertów ZDE, i Beatrice Kelly, członkini Panelu Ekspertów ZDE i dyrektor departamentu Strategii i Badań Irish Heritage Council

Prezentacja Zsuzsanny Szijártó (park upamiętniający piknik paneuropejski w Sopronie)

Dr Markus Wachter, dyrektor parku archeologicznego Carnuntum, przedstawił studium przypadku miejsca oznaczonego ZDE

Prof. dr Gábor Sonkoly

Otwarta dyskusja na temat doświadczeń związanych z funkcjonowaniem ZDE. Na zdjęciu od lewej: dyr. Łukasz Galusek, Sara Zanatta, Krzysztof Modras op, Zsuzsanna Szijártó, dr Vaidas Petrulis oraz dr Markus Wachter

Warsztaty prowadzone przez Marka Świdra

Gloria Lorenzo-Lerones, zarządczyni projektu ZDE z ramienia Komisji Europejskiej, przedstawiła plan rozwoju inicjatywy

Warsztaty prowadzone przez Beatrice Kelly

Dyskusja podsumowująca. Od lewej: dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, dr Michał Wiśniewski, prof. dr Gábor Sonkoly, Beatrice Kelly, Csilla Hegedüs i prof. dr hab. Jacek Purchla

na liście ZDE od samego początku, jak i tych dopiero w ten sposób utytułowanych, miejsc zarządzanych przez firmy, instytucje kultury czy takich, za które odpowiada wiele podmiotów. Po prezentacjach odbyła się otwarta dyskusja moderowana przez dyr. Łukasza Galuska.

Kolejny punkt konferencji stanowiło wystąpienie Glorii Lorenzo-Lerones, zarządczyni projektu ZDE z ramienia Komisji Europejskiej, która omówiła dokładny plan rozwoju inicjatywy. Przedstawiła także szczegóły dotyczące pierwszego konkursu na dofinansowanie utworzenia sieci współpracy miejsc uhonorowanych tytułem ZDE.

Popołudniowa część konferencji rozpoczęła się od warsztatów poświęconych kwestii efektywności programu ZDE. Podzieleni na trzy grupy uczestnicy pracowali pod opieką prof. dr. Gábora Sonkolya, Beatrice Kelly oraz Marka Świdraka. Obrady zakończyły się moderowaną przez dr. Michała Wiśniewskiego dyskusją podsumowującą, w której udział wzięli Csilla Hegedüs, Beatrice Kelly, prof. dr hab. Jacek Purchla, Bénédicte Selfslagh oraz prof. dr Gábor Sonkoly. Mimo że wskazano na liczne problemy dotyczące ZDE, to doceniono postęp

Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik otwiera wystawę upamiętniającą Konstytucję 3 maja, przygotowaną przez Archiwum Główne Akt Dawnych

porozmawiano o funkcjonowaniu projektu, a także przedstawiono sugestie odnoszące się do pożądanego dalszego rozwoju ZDE.

Trzeciego dnia uczestnicy konferencji udali się na wyjazd studyjny na cmentarz wojenny nr 123, Łużna–Pustki, do jednego z czterech polskich miejsc wyróżnionych ZDE. O jego historii i wartościach opowiedziała dr Agnieszka Partridge, która następnie oprowadziła grupę po nekropolii. W trakcie wyjazdu uczestnicy zwiedzili ponadto Biecz, kościół w Binarowej – jedną z małopolskich drewnianych świątyń wpisanych na Listę światowego dziedzictwa UNESCO – oraz Europejskie Centrum Muzyki Krzysztofa Pendereckiego w Lusławicach.

Część dyskusji, a także rozszerzone wersje poszczególnych wystąpień konferencyjnych ukazały się w magazynie „Herito”, nr 32–33. Zapis wideo obrad został udostępniony na profilu mck na portalu YouTube.

Konferencja została wsparta finansowo przez Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Przygotowano ją we współpracy z Wydziałem Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego oraz gminą Łużna.

Marek Świdrak

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

KOORDYNATORZY KONFERENCJI:

Anna Kępińska, Marek Świdrak, dr Michał Wiśniewski

KŁOPOTLIWE DZIEDZICTWO TRZECIEJ RZESZY W POLSCE

3-4 GRUDNIA

Celem konferencji *Kłopotliwe dziedzictwo Trzeciej Rzeszy w Polsce* było stworzenie przestrzeni do dyskusji nad materialnym dziedzictwem Trzeciej Rzeszy na terytorium współczesnej Polski (mck od kilku lat zajmuje się spuścizną tego czasu, prowadząc projekt badawczy *Kłopotliwe dziedzictwo. Architektura Trzeciej Rzeszy na terytorium Polski*).

Przedmiotem debat były zarówno zniszczenia i przekształcenia, jak i wizje, plany urbanistyczne i infrastrukturalne, projekty architektoniczne oraz ich realizacje. Oprócz rozeznania skali zasobu dziedzictwa niemieckiego totalitaryzmu poruszony został problem podejścia do badań nad dziedzictwem kłopotliwym w Niemczech i w Polsce w celu podjęcia prób waloryzacji szeroko rozumianego dziedzictwa Trzeciej Rzeszy w obu krajach. Ponadto zaprezentowano stan badań nad architekturą i urbanistyką Trzeciej Rzeszy w Niemczech i w Polsce oraz określono perspektywy, cel i potrzebę polsko-niemieckiej współpracy w tej dziedzinie.

Konferencję otworzyła dyr. Agata Wąsowska-Pawlik, podkreślając, że w ostatnim czasie zainteresowanie dziedzictwem kłopotliwym wymaga przewartościowania naszego stosunku do niego. Zaznaczyła, że jest to wyraz odpowiedzialności za kłopotliwe dziedzictwo xx wieku i próba dojrzalszego spojrzenia na jeden z boleśniejszych rozdziałów polsko-niemieckiej przeszłości. „W czasach kiedy dziedzictwo – w odróżnieniu od tradycyjnie rozumianego zabytku – nie musi być piękne, Auschwitz staje się najbardziej czytelnym w świecie symbolem dziedzictwa nienawiści, a Pałac Kultury i Nauki w Warszawie może służyć jako znakomity przykład dziedzictwa kłopotliwego. Niemieckie plany podboju i hitlerowska polityka ludobójstwa, bezpośrednio powiązana z urbanistycznymi wizjami okupantów, przesądziły o jednoznacznej kwalifikacji całego dorobku architektów Trzeciej Rzeszy w Polsce jako »dziedzictwa nienawiści« – zaznaczył w wystąpieniu otwierającym obrady prof. Jacek Purchla. – Nie może to jednak oznaczać – jak podkreślił – pomijania i ignorowania tego zjawiska w badaniach nad sztuką xx wieku w Polsce”.

Do wygłoszenia referatów i wystąpień plenarnych zaproszono wybitnych uczonych: prof. Ewę Chojeką, prof. Andrzeja Chwalbę, prof. Hannę Grzeszczuk-Brendel, prof. Rafała Makałę, Michała Niezabitowskiego, prof. Małgorzatę Omilanowską, prof. Małgorzatę Rozbicką, prof. Roberta Trabę, dr. Jarosława Trybusia, a także dr. Christiana Fuhrmeistera z Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium. W sumie na konferencji wystąpiło ponad dwudziestu referentów, wśród których pojawili się także naukowcy młodej generacji z Poznania, Warszawy, Wrocławia i Gdańska. Gościem specjalnym był prof. Niels Gutschow, niemiecki architekt i historyk architektury, który wygłosił wykład otwarty *Misja zniewalania. O architekturze i urbanistyce Trzeciej Rzeszy w Polsce*, cieszący się szerokim zainteresowaniem publiczności.

Dwudniowe polsko-niemieckie obrady w mck, w których wzięło udział około sześćdziesięciu osób, stanowiły próbę określenia stanu badań nad podjętym

Wykład prof. Jacka Purchli

Od lewej: badaczki Jagoda Załęska-Kaczko, Karolina Jara i dr Małgorzata Popiołek w towarzystwie prof. Agnieszki Zabłockiej-Kos

Panel i dyskusja *Architektura Trzeciej Rzeszy w Polsce. Stan badań w Polsce i w Niemczech*; prof. Małgorzata Omilanowska oraz profesorowie Jacek Purchla i Robert Traba

Panel i dyskusja *Architektura Trzeciej Rzeszy w Polsce. Stan badań w Polsce i w Niemczech*; dr Christian Fuhrmeister i prof. Małgorzata Omilanowska

Gość specjalny konferencji prof. Niels Gutschow wygłosił wykład otwarty *Misja zniemczania. O architekturze i urbanistyce Trzeciej Rzeszy w Polsce*

Prof. Niels Gutschow

tematem w Polsce i w Niemczech. Wniosły też wkład w rozwój metodologii badań nad dziedzictwem kłopotliwym. Samo pojęcie „kłopotliwe dziedzictwo” znalazło się w obiektywie refleksji metodologicznej zarówno w odniesieniu do konkretnych obiektów architektury i urbanistyki czasów narodowego socjalizmu w granicach współczesnej Polski, jak i w szerszym kontekście badań na temat dziedzictwa reżimów totalitarnych w Europie.

Konferencja została zorganizowana we współpracy z Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium oraz przy wsparciu Fundacji Polsko-Niemieckiej i Konsulatu Generalnego Republiki Federalnej Niemiec w Krakowie.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

WYSTAWY

LWÓW, 24 CZERWCA 1937

MIASTO, ARCHITEKTURA, MODERNIZM

1 GRUDNIA 2017 – 8 KWIETNIA 2018

W niezwykle złożonych realiach po 1918 roku architektura i urbanistyka Lwowa stały się zwierciadłem nowoczesnych procesów zachodzących na tle wielobarwnej mozaiki kulturowej i etnicznej stolicy dawnej Galicji. Przemiany te najlepiej pokazują projekty-symbolle oficjalnej narracji, takie jak Cmentarz Orląt Lwowskich czy kościół Matki Boskiej Ostrobramskiej, ale też obiekty sakralne i sepulkralne dwóch pozostałych najważniejszych grup etnicznych zamieszkujących międzywojenny Lwów – Ukraińców i Żydów.

Lata Drugiej Rzeczypospolitej przyniosły miastu nowe możliwości rozwojowe, które zostały konsekwentnie wykorzystane. Świadczą o tym pochodzące z tamtego okresu rozwiązania urbanistyczne. W 1920 roku Rada Miasta zleciła opracowanie planu rozwoju przestrzennego Wielkiego Lwowa Ignacemu Drexlerowi, profesorowi Politechniki Lwowskiej, oraz Tadeuszowi Tołwińskiemu, profesorowi Politechniki Warszawskiej. Zaczęto więc rozbudowywać miasto według powstałych wówczas projektów.

W nowych warunkach Lwów, liczący w 1939 roku 330 tysięcy mieszkańców, pozycjonował się w nowej roli zarówno w odrodzonej Polsce, jak i na mapie Europy Środkowej. Jedną z takich prób budowania nowej pozycji podejmowanych od początku lat dwudziestych były Międzynarodowe Targi Wschodnie, które z jednej strony były kołem zamachowym gospodarki miejskiej, a z drugiej stały się wyzwaniem i inspiracją dla lwowskich architektów.

Ekspozycja w Galerii mck pokazała wiele wybitnych realizacji – od pawilonów Targów Wschodnich, przez prywatne wille i kamienice, gmachy użyteczności publicznej, po nowe założenia parkowe czy tereny sportowe. Były one zaprojektowane przez plejadę architektów, przeważnie absolwentów Politechniki Lwowskiej, wśród których wymienić należy: Jana Bagieńskiego, Wawrzyńca Dayczaka, Władysława Derdackiego, Andrzeja Frydeckiego, Leopolda Karasińskiego, Ferdynanda Kasslera, Witolda Minkiewicza, Tadeusza Teodorowicza-Todorowskiego, Zbigniewa Wardzała i Tadeusza Wróbla.

Prezentowane na wystawie modele ważniejszych gmachów modernistycznych oraz oryginalne projekty architektoniczne pochodziły ze zbiorów Muzeum Architektury we Wrocławiu. Uzupełniała je dokumentacja projektowa z Biblioteki Naukowej PAU i PAN w Krakowie, Archiwum Polskiej Prowincji Zgromadzenia Księża Misjonarzy w Krakowie oraz kilku kolekcji prywatnych. Obrazy i grafiki, a także fotografie z epoki, które ukazywały dzieła lwowskich artystów i miały na celu zarysowanie roli intensywnego życia artystycznego miasta, sprowadzono z głównych kolekcji sztuki w Polsce – z Muzeum Sztuki w Łodzi, Muzeum Narodowego w Krakowie, Muzeum Narodowego w Warszawie oraz Muzeum Narodowego we Wrocławiu. Szeroki kontekst życia kulturalnego przedstawiały działy skomponowane na bazie eksponatów z Muzeum Regionalnego w Stalowej Woli i z prywatnych kolekcji z Polski i Ukrainy,

poświęcone fotografii, sztuce użytkowej i wystrojowi wnętrz. Ponadto narrację wystawy budowały dokumenty filmowe, pocztówki i plakaty reprezentujące środowisko artystyczne i sztukę Lwowa tamtych lat.

Wystawa po raz pierwszy została pokazana w Muzeum Architektury we Wrocławiu w ramach programu architektonicznego Europejskiej Stolicy Kultury 2016. Na potrzeby krakowskiego pokazu zmodyfikowano i poszerzono ją o dodatkowe działy i eksponaty. W wyniku tych zmian chronologia ekspozycji objęła okres od momentu założenia Wydziału Budownictwa na Politechnice Lwowskiej, czyli od lat siedemdziesiątych XIX wieku, po współczesność.

Wartość architektury lat trzydziestych jest odkrywana na nowo. Doceniono jej niedościgłe walory zapewniające wysoką jakość życia: komfortowe planowanie wewnętrzne i z reguły dobrą lokalizację w mieście, szlachetny materiał wykończeniowy oraz wysoki poziom wykonania całości. Na rynku nieruchomości we Lwowie mieszkania w budynkach międzywojennych, zwane potocznie „polskimi luksami”, cieszą się szczególnym powodzeniem. Współczesne

realizacje architektoniczne, z których przykładami można było się zapoznać na wystawie, nawiązują dialog z architekturą przedwojennego modernizmu.

Wystawa powstała we współpracy z Muzeum Architektury we Wrocławiu, a honorowym patronatem objął ją Prezydent Miasta Krakowa prof. Jacek Majchrowski.

dr Żanna Komar

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

AUTOR KONCEPCJI *dr hab. Andrzej Szczerski*

KURATORZY WYSTAWY *dr Żanna Komar, dr hab. Andrzej Szczerski*

ORGANIZACJA *Anna Śliwa (MCK),*

Jolanta Gromadzka (Muzeum Architektury we Wrocławiu)

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY *Paweł Żelichowski*

PROJEKT ALBUMU TOWARZYSZĄCEGO WYSTAWIE *Krzysztof Radoszek*

PROJEKT Druków TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE *Piotr Chuchla*

FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA KULTURY

25 KWIETNIA 2018 – 7 STYCZNIA 2019

Jedną z idei przyświecających pomysłodawcom Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 było pokazanie, jak ważne i dostrzegane jest dziedzictwo w polityce Unii Europejskiej. Mieszkańcy krajów należących do wspólnoty nie zawsze zdają sobie sprawę z tego, że wiele zabytków zostało odnowionych i przywróconych do użytku dzięki środkom finansowym przyznawanym przez UE. Podobnie jest w przypadku miejsc, które służą rozwojowi oraz edukacji w dziedzinach szeroko pojętej kultury, takich jak nowe obiekty muzealne, galerie sztuki, sale koncertowe i teatralne, biblioteki czy domy kultury oraz szkoły muzyczne różnego stopnia. Chcąc poszerzyć świadomość społeczną na ten temat, Departament Funduszy i Spraw Europejskich Ministerstwa Kultury i Dziedzictwa Narodowego stworzył w 2016 roku wystawę, która stanowiła podsumowanie wdrażania dwóch programów przeznaczonych dla sektora kultury, finansowanych z XI Priorytetu „Kultura i dziedzictwo kulturowe”, tj. programu *Infrastruktura i Środowisko 2007–2013*, finansowanego z Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego, oraz programu *Konserwacja i rewitalizacja dziedzictwa kulturowego* Mechanizmu Finansowego Europejskiego Obszaru Gospodarczego i Norweskiego Mechanizmu Finansowego 2009–2014. W sumie na programy wspierające kulturę przeznaczono ponad 94 miliony euro.

Aby przypomnieć wymienione programy w czasie trwania ERDK 2018, MCK postanowiło powrócić do wystawy sprzed dwóch lat. Celem było ukazanie bogactwa dziedzictwa kulturowego Europy i jego znaczenia w umacnianiu poczucia wspólnej tożsamości. We współpracy z MKiDN spośród obszernego materiału ilustracyjnego wybrano fotografie przykładów renowacji i rewitalizacji. Były to zarówno powszechnie rozpoznawalne zabytki, takie jak Wawel czy Łazienki Królewskie, jak i – przede wszystkim! – obiekty znane bardziej lokalnie, takie jak zamki, kościoły, cerkwie. Dzięki starannej renowacji i popularyzacji za sprawą mobilnej wystawy obiekty zlokalizowane w niewielkich miejscowościach mogły przykuć uwagę, na jaką niewątpliwie zasługują ze względu na swoją wartość historyczną i kulturową.

Wystawa składająca się ze zdjęć oraz z tablic wielkoformatowych została opatrzona wspólnym tytułem *Fundusze europejskie dla kultury*. Osobny materiał przygotowano do wystawy przeznaczonej do pokazywania wewnątrz pomieszczeń, osobny do wystawy plenerowej. Na tę pierwszą składało się 28 fotografii oprawionych techniką Diasc, drugą zaś stanowiło 17 plansz z pianki wystawienniczej. Każdej serii zdjęć towarzyszyła tablica wprowadzająca do tematyki pokazu. Autorami fotografii są 2M SYSTEM Mariusz Młynarczyk, Mariusz Lis i Paweł Ulatowski.

Możliwość ekspozycji zaproponowano muzeom, domom kultury oraz urzędom miast i gmin w całej Polsce. Wystawy fotografii odbyły się w Starostwie Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Ożarowie Mazowieckim (25 kwietnia – 31 sierpnia) oraz w Muzeum Podlaskim w Białymstoku (5 października 2018 – 7 stycznia 2019). Wystawy plenerowe były pokazywane w Gminnej

Gminna Biblioteka Publiczna w Przytęku

Otwarcie wystawy w Starostwie Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Ożarowie Mazowieckim

Bibliotece Publicznej w Przyłęku (25 kwietnia – 25 czerwca), w Muzeum Lubelskim w Lublinie (26 czerwca – 10 września) oraz w Domu Kultury „13 Muz” w Szczecinie (15 września – 15 października).

Anna Kępińska

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

AUTOR KONCEPCJI *Departament Funduszy i Spraw Europejskich MKiDN*

ORGANIZACJA *Anna Kępińska*

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY *Monika Chrabąszcz-Tarkowska*

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

STAMBUŁ DWA ŚWIATY, JEDNO MIASTO

8 MAJA – 2 WRZEŚNIA

Fotograficzna opowieść o „mieście dwóch kontynentów” ukazująca przemiany od połowy XIX wieku do połowy wieku XX, a co za tym idzie – odzwierciedlająca zmiany społeczne i obyczajowe zachodzące w Turcji w okresie reform tanzimatu (1839–1876) i w pierwszych dekadach Republiki (od 1923 roku). Interkontynentalne położenie „miasta miast” sprawiło, że w czasach osmańskich wieloetniczny i wielokulturowy Sztambuł był równie symboliczną jak realną bramą spotkań lub konfrontacji Wschodu z Zachodem.

Zaprezentowane po raz pierwszy w Polsce zdjęcia pochodzą z zbiorów Fundacji Suny i İnana Kiraçów ze Sztambułu, fundatorów Instytutu Badań nad Sztambułem, i z Muzeum Pery (Pera Müzesi). Z liczącej ponad siedem tysięcy obiektów kolekcji wybrano około dwustu fotografii przedstawiających różne aspekty zmian, jakie przechodziła dawna stolica Imperium Osmańskiego i aktualna stolica kulturalna Republiki Turcji w ciągu stuleci. Obok postępującej modernizacji miasta, położonego po obu stronach cieśniny Bosfor na styku kontynentów europejskiego i azjatyckiego, miejsca spotkań rozmaitych ras, kultur i religii, ilustrowały one przeobrażenia codziennego życia oraz różnorodne aspekty funkcjonowania tej intrygującej metropolii. Dziś liczący ponad 15 milionów mieszkańców, tętniący życiem, barwny i pełen kontrastów Sztambuł jest 18. aglomeracją świata pod względem liczby ludności.

Odrębnym zjawiskiem, które ukazywała wystawa, był dynamiczny rozwój tamtejszej fotografii, która już w latach sześćdziesiątych XIX wieku zyskała międzynarodowy rozgłos. Czołowe atelier fotograficzne, prowadzone głównie przez osiadłych w mieście cudzoziemców lub przedstawicieli niemuzułmańskich mniejszości, dokumentowały dynamiczne przemiany cywilizacyjne i architektoniczno-krajobrazowe oraz uwieczniały kolejne pokolenia sztambulczyków. Jednocześnie kreowały na potrzeby cudzoziemców mit orientального miasta i jego egzotycznych mieszkańców. Zaprezentowano prace takich fotografów jak bracia Viçen, Hovsep i Kevork Abdullahowie, Polycarpe Joaillier, Vassilaki Kargopoulo, James Robertson czy Pascal Sébah. Wraz z rozwojem turystyki w latach dziewięćdziesiątych XIX wieku rozpoczęła swój żywot czerpiąca obficie z dorobku fotografii sztambulska pocztówka, stając się popularnym souvenir z orientalnej podróży.

Ekspozycję wzbogaciły antykwaryczne widokówki i dziewiętnastowieczne fotografie z kolekcji dr. Piotra Nykiela, a także pochodzące z krajowych zbiorów (Muzea Narodowe w Krakowie i Warszawie, Muzeum Okręgowe w Toruniu), dobrane tematycznie dzieła polskich artystów blisko związanych ze Sztambułem lub tylko go odwiedzających. Wśród polskich dzieł widzowie zobaczyli prace między innymi Jana Matejki z okresu jego rodzinnej wizyty w domu kuzyna Henryka Gropplera w dzielnicy Bebek nad Bosforem (1872), obrazy absolwentów petersburskiej ASP Stanisława Chlebowskiego, nadwornego malarza sułtana Abdüłaziza w Konstantynopolu w latach 1864–1876, oraz Jana Ciągłińskiego,

zafascynowanego Orientem ucznia Wojciecha Gersona, który odwiedził miasto w 1893 roku.

Wystawa powstała we współpracy z Instytutem Badań nad Stambułem (İstanbul Araştırmaları Enstitüsü). Projekt został finansowo wsparty przez Miasto Kraków.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

KURATORKI WYSTAWY *dr Beata Nykiel, dr Monika Rydiger*

ORGANIZACJA *Kama Guzik*

ARANŻACJA PŁASTYCZNA WYSTAWY *Rafał Bartkowicz*

PROJEKT ALBUMU I DROKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE *Kuba Sowiński*

DEBORAH CORNELL ZAĆMIENIE I POTOP NIEPRZEWIDYWALNE MOCE I UTAJONE ZDARZENIA

6 LIPCA – 5 SIERPNIA

Charakterystyczną cechą prac tworzonych przez Deborah Cornell jest „nieczystość medialna”. Trudno znaleźć wśród nich takie, które zostałyby stworzone z wykorzystaniem jednej zaledwie techniki graficznej czy medium artystycznego. Drzeworyty łączone są w kompozycje kolażowe, rysunek splata się z monotypią i wypukłodrukiem, pojawiają się partie pokrywane farbą olejną, papier ustępuje miejsca taflom pleksi. Mimo tej różnorodności wykorzystywanych przez artystkę materiałów i narzędzi, stając przed pracami na wystawie, widz zostaje zderzony z niezwykle spójną wizją estetyczną. Jej źródłem jest trwające od dawna zainteresowanie artystki złożonością zjawisk przyrodniczych i procesami zachodzącymi w kulturze. Przy czym oba te obszary oddziaływania, mające bezpośredni wpływ na życie i rozwój człowieka, pozostają – zdaniem artystki – w nieustannej, wzajemnej relacji, dla której kluczowe jest pojęcie przepływu.

W swoich rozważaniach Deborah Cornell często wykorzystuje teksty poetów, pisarzy, filozofów i naukowców, czyniąc je elementami składowymi swoich kompozycji. Niekwestionowanym patronem jej postawy artystycznej pozostaje Leonardo da Vinci – artysta, filozof, badacz zjawisk przyrodniczych, któremu obce były granice między naukami matematyczno-przyrodniczymi a sztuką wizualną i który w symbiozie obu tych obszarów ludzkiej aktywności dostrzegł konieczny warunek poznania. Postawa artystyczna stanowi źródło wolności pozwalające na ucieczkę od starannie usystematyzowanych procedur naukowych. To z kolei sprzyja dostrzeganiu tego, co nieoczywiste, otwieraniu się na różne możliwości interpretacji zjawisk i kreowanie nowych sposobów odwzorowywania rzeczywistości, alternatywnych w stosunku do procedur naukowych, ale posiadających interesujący potencjał odsłaniania wizualnej natury zjawisk przyrodniczych.

W warstwie obrazowej prace zbudowane są z wizerunków nici DNA, pojedynczych chromosomów, przetworzonych wyglądom bakterii i wirusów zaobserwowanych pod mikroskopem, wirów wodnych, wykresów zjawisk atmosferycznych czy widoków konstelacji gwiazd. Te zaczerpnięte z natury obrazy zestawione zostają z nadrukowanymi na obraz fragmentami tekstów poetyckich i prozatorskich, a także z ujęciami dłoni, które mają dla artystki szczególne znaczenie, stanowią metaforę ludzkiej woli i ewoluującej formy.

Zestandaryzowane, abstrakcyjne symbole służące obrazowaniu zjawisk przyrodniczych, utrwalone przez makro- i mikrofotografię wizerunki form zbyt dużych lub nazbyt zminiaturyzowanych, aby zobaczyć je mogło ludzkie oko, i schematy opisujące procesy zachodzące w naturze swobodnie się łączą. Tworzą one jednolitą kompozycję ze wzorami i z symbolami projektowanymi

przez człowieka, za pomocą których utrwalone zostają obrzędy i obyczaje. Dzięki kolażowej formie ujawniającej się zarówno na poziomie użytych technik, jak i w warstwie kompozycyjnej poszczególnych dzieł ta kompilacja obrazów nabiera spójności. Staje się metaforą przepływu. Wskazuje na zależność symboliki wypracowywanej w ramach danej kultury od obserwowalnych form zjawisk przyrodniczych, które przekształcone w abstrakcyjne układy, zaprojektowane przez człowieka, stanowią podstawę schematów wizualnych, pozwalających na uchwycenie praw i mechanizmów działających w obrębie środowiska naturalnego. Artystka, która nieustannie mierzy się z dziedzictwem współczesnej nauki, pragnie jednocześnie dostarczyć odbiorcy przyjemności zanurzenia się w niezwykle świat ruchomych obrazów i dźwięków.

Wystawa została przygotowana we współpracy ze Stowarzyszeniem Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie.

dr Marta Anna Raczek-Karcz

MIĘDZYNARODOWE TRIENNALE GRAFIKI W KRAKOWIE

KURATORKA WYSTAWY *Teresa Soliman*

ORGANIZACJA *Regina Pytlik*

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY *Olaf Cirut*

PROJEKT ALBUMU I DUKÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE *Krzysztof Radoszek*

ARCHITEKTURA NIEPODLEGŁOŚCI W EUROPIE ŚRODKOWEJ

9 LISTOPADA 2018 – 10 LUTEGO 2019

W roku 2018 niektóre kraje środkowoeuropejskie świętowały stulecie swojej niepodległości, dla innych wydarzenia sprzed wieku nadal są powodem do refleksji. Ta wyjątkowa rocznica odczytana w kontekście misji Międzynarodowego Centrum Kultury zaowocowała wystawą, która w wielowymiarowy sposób przedstawiła relacje architektury i polityki tamtego czasu, pokazała, jak architektura i urbanistyka stanowiły emanację dążeń politycznych i społecznych – modernizacji, rozwoju, skupienia się na potrzebie kształtowania nowego obywatela, a w szczególności stworzenia mu nowoczesnych warunków do życia.

Koniec pierwszej wojny światowej przyniósł Europie Środkowej zasadniczą zmianę polityczną. Wiele narodów dał spełnienie marzeń o niepodległości. Tak powstały Czechosłowacja, Estonia, Jugosławia, Litwa, Łotwa i Polska. Niektóre kraje, jak Rumunia, znacząco powiększyły swoje terytorium. Dla innych, takich jak Węgry, Austria czy Niemcy, rok ten oznaczał wojenną klęskę i utratę dużej części obszaru.

W architekturze Europy Środkowej tamtego czasu wybrzmiała nie tylko wielka potrzeba zbudowania nowych państw lub przebudowania istniejących. Wzniesienia gmachów użyteczności publicznej, siedzib organów administracji i państwa, domów i mieszkań, zbudowania infrastruktury – szpitali i stadionów, kolei i dróg, a wreszcie wzniesienia pomników i ukształtowania przestrzeni narodowego sacrum. Architektura niepodległości była w Europie Środkowej nade wszystko wysiłkiem konstruowania wspólnoty wyobrażonej, jaką jest naród, i wpisywania jej w przestrzeń.

Proces ten został przedstawiony w odniesieniu do rozmaitych skali przestrzennych, od geografii nowych państw przez urbanistykę ich stolic po architekturę stanowiącą bezpośrednie otoczenie nowych Środkowoeuropejczyków. Wystawiennicza opowieść składała się z ośmiu rozdziałów.

1. Cmentarz, ołtarz, kolebka. Wielka Wojna miała trwać kilka tygodni, a trwała cztery lata i pochłonęła ponad jedenaście milionów istnień ludzkich. Powszechne doświadczenie śmierci wymagało racjonalizacji, stworzenia nowych symboli i miejsc pamięci o poległych bohaterach. Jeszcze w czasie konfliktu zaczęto na wielką skalę wznosić monumentalne mauzolea i cmentarze wojenne, czego liczne przykłady do dziś znaleźć można na terenie dawnej Galicji. Tym nowym formom upamiętnienia towarzyszyła wyjątkowa, artystyczna oprawa oraz aura sacrum. Masowa mogiła stawała się nowoczesnym ołtarzem, na którym odprawiano narodową eucharystię.

W Europie Środkowej pamięć o poległych łączono z ideą odrodzenia walczących w wojnie narodów oraz wykorzystywano w celu legitymizacji zmian granic i nowych realiów politycznych. W tworzonych już po wojnie pomnikach realizowanych na zlecenie nowych państw chętnie sięgano po uwspółcześnione odwołania do narodowej mitologii, patos i monumentalizm. Oprócz cmentarzy

i mauzoleów sytuowanych w pobliżu pól bitewnych, takich jak rumuńskie mauzoleum pod Mărășești lub wschodniopruski Tannenberg Denkmal, rolę ołtarzy ojczyzny odgrywały także wznoszone w stolicach lub metropoliach groby nieznanego żołnierza, na przykład belgradzka Avala lub Cmentarz Orląt Lwowskich. Jeszcze innym typem narodowej relikwii były monumenty poświęcone bohaterom narodowym, jak słowackie Bradlo.

2. Nowa geografia. Po pierwszej wojnie światowej wyłoniła się mapa Europy Środkowej, jakiej nigdy wcześniej nie było. Negocjacje pokojowe po raz pierwszy nie były koncertem mocarstw, jak jeszcze stulecie wcześniej w Wiedniu. Hasło o prawie narodów do samostanowienia sprawiło, że o granicach zaczęto rozmawiać inaczej niż dotąd. Rola ekspertów – zwłaszcza geografów – wzrosła niepomniernie, a argumenty naukowe wyparły tradycyjny język dyplomacji opartej na sile.

Wrysowane w mapę nowe państwa narodowe stały się prawdziwymi „wspólnotami wyobrażonymi”. Wszak mieszkańcy Kołomyi, Grodna, Katowic i Poznania po raz pierwszy znaleźli się razem we wspólnym kraju. Podobnie jak mieszkańcy Lublany, Belgradu, Skopja i Splitu. Albo Bukaresztu i Klużu. Bądź Czeskich Budziejowic, Koszyc i Użgorodu.

Nowa mapa Europy Środkowej skrywała jednak także wiele miejsc bolesnych, miejsc konfrontacji i rozczarowań. Zawiedzione nadzieje Ukraińców, Białorusinów i innych były smutnym rewersem świętowanej niepodległości Polski, Czechosłowacji czy Jugosławii. Dodatkowo upokorzenie Niemiec wkrótce utorowało drogę do władzy nazistom. Rozczarowanie Włoch rozbudziło faszyzm. Węgry do dziś nie mogą się pogodzić z okrojeniem ich kraju.

Być może dlatego zapisany na mapie pokój trwał tak krótko.

Nowy środkowoeuropejski porządek wywołał po raz pierwszy z taką mocą konflikty pamięci i problem dziedzictwa kłopotliwego czy dziedzictwa niechcianego. Odzyskanie niepodległości oznaczało nie tylko tworzenie nowej symboliki państwowej, ale i burzenie świadectw obcej dominacji oraz wymazywanie ich z pamięci zbiorowej. Szczególnie drastycznie pozbywano się śladów pruskiej i rosyjskiej obecności w Polsce i w krajach bałtyckich. Węgierskiej w Czechosłowacji i w Rumunii. Włoskiej i tureckiej w Jugosławii. Ponad wszelką wątpliwość starano się zaznaczyć w przestrzeni „odwieczną” obecność bezpaństwowych dotąd narodów na przyznanych im terytoriach.

3. Nowy człowiek. Wielka Wojna przyniosła Europie niespotykaną wcześniej liczbę ofiar. Reakcje na katastrofę były skrajne – trauma i pesymizm, bijące na przykład z kart powieści Ernesta Hemingwaya, lub irracjonalna wiara, że sensem wojny są narodziny nowego człowieka i nowy porządek świata. Wyobrażenia o nowym człowieku, jednostce wolnej od wad i porażek cywilizacji Zachodu, szybko zaczęto łączyć z nową sztuką. Inne miało być także jego ciało. Odpowiedzią na potrzeby setek tysięcy okaleczonych na froncie ofiar wojny był rozwój produkcji protez i chirurgii estetycznej. Człowiek przyszłości miał być wysportowany, a jego ciało miało przypominać maszynę.

Jedne z najciekawszych i równocześnie przeciwstawnych wizji człowieka przyszłości narodziły się w Europie Środkowej. W 1920 roku czeski pisarz Karel Čapek opublikował dramat *R.U.R. (Rossumovi Univerzální Roboti)*. Jego bohaterami uczynił grupę robotów, biologicznych mutantów, którzy sprzeciwili się ludziom i przejęli kontrolę nad światem. W finale dramatu para robotów przyswoiła ludzkie uczucia i stworzyła związek, stając się nowymi Adamem i Ewą. Utwór Čapka legł u podwalin literatury science fiction, a jego wciąż słyszanim echem jest słowiańskie słowo ROBOT (od starosłowiańskiego słowa *rob* lub *rab* oznaczającego ‘niewolnika’, ‘sługę’). Inną wizję przedstawił chorwacki poeta Ljubomir Micić. W 1921 roku zaczął wydawać w Zagrzebiu awangardowe pismo „Zenit”, a w kolejnych latach rozwinął dyskurs barbarogeniusza, nieskażonego upadłą cywilizacją Zachodu człowieka z Bałkanów, którego pojawienie się jest ożywym impulsem mającym uzdrowić gnijące ciało i ducha Europy. W wizji Micicia barbarogeniusz miał się stać nadzieją dla niezdolnego do odrodzenia kontynentu.

4. Zdrowie i wypoczynek dla każdego. Modernizacyjnym wysiłkom nowych państw towarzyszyły starania o poprawę tęczy fizycznej obywateli. Zdrowie i higienę, sport i aktywny wypoczynek uznano za czynniki przemian społecznych i obyczajowych oraz ważne elementy konsolidowania nowych społeczeństw. Zmianie uległ styl życia i kultura spędzania czasu wolnego. Zdrowe, wysportowane i opalone ciało stało się ideałem. Wzrosła popularność sportów uprawianych zarówno amatorsko, jak i wyczynowo. Wychowanie fizyczne i aktywny wypoczynek uznane zostały za wyraz cywilizacyjnej potrzeby, powszechnie podkreślano ich demokratyczny i egalitarny charakter. Dokonujące się zmiany świetnie ilustrowała ewolucja uzdrowisk, które z miejsc przeznaczonych tylko dla wybranych stały się szeroko dostępne. W sukurs nowym potrzebom i hasłom zdrowego i silnego obywatela przyszła architektura nowoczesna.

5. Nasze wierchy, nasze wody. Powojenne zmiany granic przyczyniły się do rozwoju rodzimej turystyki i krajoznawstwa. Alternatywą dla zagranicznych kurortów stały się krajowe uzdrowiska bądź miejscowości wypoczynkowe – zimowiska i letniska. Odzwierciedleniem mody na aktywny wypoczynek, popularność sportów wodnych i zimowych była turystyka prywatna

i grupowa, inicjowana przez państwo i różnego rodzaju organizacje społeczne, na przykład towarzystwa krajoznawcze czy związki harcerskie. Okres międzywojenny to również czas wprowadzenia pierwszych urlopów wypoczynkowych. Dynamika letnich i zimowych wyjazdów była wspierana przez prasę i radio, w których promowano wypoczynek w kraju. Podobną rolę odgrywały licznie wydawane broszury i przewodniki turystyczne. Poznawanie piękna ojczystego kraju było nie tylko wypadkową politycznych procesów i obyczajowych zmian, ale co niezwykle istotne – stanowić miało ważny element wychowania patriotycznego, poczucia jedności i utożsamienia się z państwem.

6. Rośniemy w siłę. Rozwój infrastruktury sportowej był jednym z elementów budowania nowoczesnych miast. Hale sportowe, tory wyścigowe, pływalnie, stadiony mogące pomieścić tysiące widzów stawały się widowym znakiem modernizacji i świetnym narzędziem propagandowym. Widowiskowy potencjał sportu przesądził o tym, że został on włączony w ramy państwowej obrzędowości i „teatru władzy”. Poddane rygorowi ćwiczeń zdrowe ciało było czymś więcej niż tylko świadectwem sportowych umiejętności i współczesnym ideałem piękna. Symbolizowało triumf młodego państwa i dawało wyraz sile, narodowej dumie i potencjałowi militarnemu obywateli.

7. Nowe domy. Przełom wieków XIX i XX przyniósł Europie spektakularny wzrost demograficzny. Szybki napływ ludności do miast, który przyspieszył w trakcie pierwszej wojny światowej, sprawił, że jednym z najbardziej palących problemów społecznych i politycznych dwudziestolecia międzywojennego stała się kwestia mieszkaniowa. W wielu częściach kontynentu normą nadal były przeludnione, ciemne i duszne mieszkania w kamienicach, które często nie miały dostępu do wodociągu i kanalizacji. Bojąc się wybuchów społecznych, państwa i miasta coraz chętniej inwestowały w rozwój taniego

budownictwa socjalnego. Chęć ograniczenia kosztów budowy otworzyła przestrzeń dla niekonwencjonalnych rozwiązań proponowanych przez ruch nowoczesny, a eksponująca funkcję estetyka modernizmu stała się wyznacznikiem higieny, postępu i nowoczesności. W tym duchu zapatrzeni w Le Corbusiera twórcy awangardy projektowali osiedla mieszkaniowe. Równie często wznosili nowoczesne wille dla zafascynowanego nowoczesnością bogatego mieszczaństwa. Z czasem modernizm, który rozwinął się z myślą o potrzebach najuboższych, zyskał swój nowy, luksusowy wymiar.

Ciągle pogłębiający się głód mieszkań postawił przed architekturą początku XX wieku nowe zadania. Szybki napływ nowych ludzi do miast po zakończeniu pierwszej wojny światowej wymusił zaangażowanie się ciał politycznych w rozwiązywanie kryzysu. W 1928 roku we Frankfurcie nad Menem otwarto wystawę mieszkaniową *Die Wohnung für das Existenzminimum*. Równocześnie w różnych częściach Niemiec i we Francji podejmowano prace nad nowoczesnymi zespołami mieszkaniowymi. Dzięki sięganiu po najnowsze technologie i język architektoniczny chciano zapewnić jak najwięcej niedużych, ale umożliwiających godne życie mieszkań. Jednym z liderów tego typu działań stał się rządzony przez socjaldemokratów „czerwony Wiedeń”. Modernistyczne bloki jeszcze w latach dwudziestych zaczęto wznosić w Bratysławie i Brnie. W Polsce szczególnie ważne okazały się działania Warszawskiej Spółdzielni Mieszkaniowej.

Moderniści adresowali swoje rozwiązania do szerokich mas, widząc w nowoczesnym budownictwie narzędzie do poprawiania bytu najuboższych. Problemy ekonomiczne oraz zazwyczaj ograniczone wsparcie polityczne sprawiły, że najwcześniejszy język awangardy wybrzmiał w projektach pojedynczych, zazwyczaj luksusowych domów jednorodzinnych wznoszonych dla bogatych klientów. Idąc za tym, co modne, przedstawiciele bogatego mieszczaństwa zamawiali

projekty swoich nowych domów u modernistów. Willa Wolf w Gubinie lub willa Tugendhat w Brnie to tylko dwa przykłady luksusowych domów, dzięki którym zajaśniał talent Ludwiga Miesa van der Rohe. W cieniu pierwszych realizacji Le Corbusiera lub architektów związanych z Bauhausem w latach dwudziestych debiutowała cała generacja młodych projektantów z Europy Środkowej, dla których prostota formy, kliniczna biel, wielkie przeszklenia i płaskie dachy stanowiły język epoki oraz symbol jej modernizacyjnych aspiracji. Oni również zaczęli od projektowania willi. W Warszawie budowali je architekci związani z Praesensem, w Czechosłowacji podobne projekty realizował Bohuslav Fuchs, a w Rumunii Horia Creangă. Tą nieoczywistą i przypadkową drogą modernizm stał się językiem elit.

8. Nowy ład. Zmiany polityczne po pierwszej wojnie światowej sprawiły, że tętniące życiem niegdysiejsze metropolie popadały w zapomnienie, a prowincjonalne miasta stawały się stolicami całych państw lub regionów. Nowe realia polityczne wymuszały realizację inwestycji, których celem było wytworzenie nowego stołecznego kodu symbolicznego lub transformacja całych dzielnic na wzór centrów największych miast Europy. W przypadku ośrodków, które tak

jak Praga czy Budapeszt przeżyły szybki rozwój jeszcze w XIX wieku, wystarczyło inaczej rozłożyć akcenty i zmienić wyraz niektórych przestrzeni. Inaczej sytuacja wyglądała w dotychczas prowincjonalnych i pozbawionych większego znaczenia miastach. Tallin lub Kowno trzeba było wymyślić od nowa, wytworzyć w ich przestrzeni dramaturgię i wymiar symboliczny. W środkowoeuropejskich stolicach lat dwudziestych i trzydziestych powszechnie zaczęły powstawać architektoniczne scenografie „teatru władzy” wzorowane na wyimaginowanych rzymskich forach. Patrząc na projekty reorganizacji miast, rozpoznać można wspólne cechy, a właściwie jeden styl, na który składają się wielkie osie, monotonne rytmy filarów, centralna symetria, potęga, skala i siła. Takie wielkomiejskie marzenia snuły Warszawa i Bukareszt.

W krótkim czasie idea stołeczności stała się ważnym elementem propagandy nowych państw narodowych. Kolejne budynki, arterie czy place były wycze-kiwane i komentowane. Architektura miała przemawiać i budować porozumienie nowych wyobrażonych wspólnot. W niektórych przypadkach sięgano po język nowoczesności, gdzie indziej odwoływano się do narodowych mitów i kultury ludowej. Program stołeczny był wykorzystywany także w działaniach

politycznych państw totalitarnych, na przykład w Związku Radzieckim. Wizje wielkich projektów odegrały ważną rolę także w trakcie drugiej wojny światowej, gdy swe sny o potęgze śniła „niepodległa” Słowacja lub „odzyskująca” Besarabię Rumunia.

Wystawa i towarzysząca jej publikacja zostały przygotowane wspólnym wysiłkiem pięcioosobowego zespołu kuratorskiego z MCK oraz zrealizowane w ramach Programu Wieloletniego NIEPODLEGŁA na lata 2017–2022.

Łukasz Galusek, dr Żanna Komar, dr Michał Wiśniewski, Natalia Żak

KURATORZY WYSTAWY

Łukasz Galusek, dr Żanna Komar, Helena Postawka-Lech, dr Michał Wiśniewski, Natalia Żak

ORGANIZACJA *Małgorzata Dziedzic, Kama Guzik, Anna Śliwa*

ARANŻACJA PLASTYCZNA WYSTAWY *Paweł Żelichowski*

PROJEKT ALBUMU TOWARZYSZĄCEGO WYSTAWIE *Dagmara Berska (Parastudio*)*

PROJEKT DROGÓW TOWARZYSZĄCYCH WYSTAWIE *Łukasz Podolak*

PROGRAMY EDUKACYJNE

AKADEMIA DZIEDZICTWA

Studia podyplomowe Akademia Dziedzictwa zostały utworzone w 2001 roku przez Międzynarodowe Centrum Kultury oraz Małopolską Szkołę Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego w Krakowie (MSAP UEK). Był to pierwszy w Polsce program edukacyjny, który poświęcono opiece nad dziedzictwem kulturowym realizowanej poprzez aktywne zarządzanie. W lipcu 2018 roku zakończyła się XII edycja programu, a w październiku zainaugurowano XIII edycję studiów.

Program adresowany jest do pracowników instytucji kultury, muzealników, przedstawicieli urzędów konserwatorskich i administracji samorządowej. Osobom, które mają wykształcenie humanistyczne, studia te dają możliwość bliższego poznania zagadnień z zakresu prawa i administracji. Dla osób z doświadczeniem technicznym lub ekonomicznym to droga do zwiększenia wiedzy o kulturze i dziedzictwie. Uzupełnieniem każdej edycji są seminaria terenowe przedstawiające studentom zabytki z różnych regionów Polski oraz praktyczne sposoby zarządzania nimi. W 2018 roku studenci uczestniczyli w dwudniowych warsztatach zorganizowanych na Górnym Śląsku i w Zagłębiu oraz w pięciodniowych w Małopolsce.

Kilkanaście lat istnienia Akademii Dziedzictwa pozwoliło wypracować unikalny program, realizowany przez wykładowców reprezentujących najlepsze polskie uczelnie wyższe (m.in. Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie, Uniwersytet Jagielloński, Politechnikę Krakowską, Akademię Sztuk Pięknych w Krakowie), najważniejsze instytucje kultury (m.in. Muzeum Pałacu Króla Jana III w Wilanowie, Muzeum Etnograficzne w Krakowie, Muzeum Historyczne Miasta Krakowa). Do stałych współpracowników Akademii należą prof. Wojciech Bałus, dr hab. Piotr Dobosz, prof. Jerzy Hausner, Paweł Jaskanis, prof. Piotr Krasny, prof. Andrzej Rottermund, prof. Bogusław Szmygin, prof. Stanisław Waltoś.

Akademia Dziedzictwa to także liczna grupa byłych studentów aktywnych w Stowarzyszeniu Absolwentów Akademii Dziedzictwa, które co roku organizuje seminaria poświęcone zarządzaniu dziedzictwem oraz angażuje się w prowadzenie prac konserwatorskich dotyczących polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą. Do najważniejszych osiągnięć Stowarzyszenia w tym zakresie należy zaliczyć realizowane od 2008 roku prace przy konserwacji malowideł ściennych Jana Henryka Rosena w katedrze ormiańskiej we Lwowie.

Dla studentów organizowane są także spotkania w ramach *Wykładów otwartych Akademii Dziedzictwa*. Przybliżają one wyjątkowe przykłady zarządzania instytucjami kultury w Polsce i w Europie, a także ciekawe zjawiska związane z debatą o dziedzictwie. W marcu 2018 roku odbyło się spotkanie wokół książki *Architektura w mieście, architektura dla miasta. Społeczne i kulturowe aspekty funkcjonowania architektury na ziemiach polskich 1815–1914*, która ukazała się w 2017 roku nakładem wydawnictwa Instytutu Historii Polskiej Akademii Nauk. W kolejnym miesiącu prof. Bohdan Cherkes, stypendysta XVIII edycji programu *Thesaurus Poloniae*, wygłosił wykład *Piękno i urbanistyka radziecka*. Na początku lipca Kraków odwiedził Paul Spies, dyrektor Muzeum Berlina, który w wykładzie *Berlin i jego muzeum* opowiedział o przygotowywaniu nowej ekspozycji poświęconej historii stolicy Niemiec.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

Studenci XII edycji Akademii Dziedzictwa podczas warsztatów w Muzeum Śląskim w Katowicach

Zajęcia prowadzone w Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach

Zwiedzanie Zabytkowej Kopalni Srebra w Tarnowskich Górach

V4 HERITAGE ACADEMY MANAGEMENT OF UNESCO WORLD HERITAGE SITES IN VISEGRAD COUNTRIES

9-15 LIPCA

Od 2009 roku Międzynarodowe Centrum Kultury organizuje cykliczny, letni kurs V4 Heritage Academy. Management of UNESCO World Heritage Cultural Sites in Visegrad Countries, którego tematem jest zarządzanie miejscami wpisanymi na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO*. Realizacja tego projektu jest pochodną utworzenia w 2006 roku przez ministrów kultury wyszehradzkiej czwórki stałej Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Państw V4, za której organizację i aktywność odpowiada мск. Regularne spotkania przedstawicieli instytucji kultury z Czech, Polski, Słowacji i Węgier przyniosły w ciągu dziesięciu lat bogaty dorobek w postaci kilku konferencji naukowych oraz programu edukacyjnego adresowanego do pracowników urzędów konserwatorskich tudzież osób zaangażowanych w realizację projektów na rzecz ochrony dziedzictwa kulturowego.

W 2018 roku V4 Heritage Academy została zorganizowana po raz pierwszy. W związku z włączeniem projektu do programu Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018 podjęto decyzję o poszerzeniu liczby biorących udział w Akademii do trzydziestu osób i zaproszeniu także uczestników z Ukrainy i Niemiec. Przypadająca w 2018 roku czterechsetna rocznica wybuchu wojny trzydziestoletniej oraz trzysta siedemdziesiąta rocznica podpisania pokoju westfalskiego stanowiły pretekst do wyboru tematu, którym było zarządzanie miejscem wpisanym na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO* na przykładzie ewangelickiego kościoła Pokoju w Świdnicy. Świątynia powstała niedługo po zakończeniu wojny trzydziestoletniej na mocy traktatów pokojowych, które pozwoliły na wzniesienie trzech protestanckich kościołów na Śląsku. Przetrawanie funkcji sakralnej świdnickiego kościoła ewangelickiego przez niemal cztery stulecia jest wyjątkowe w kontekście tragicznych dziejów Śląska zwłaszcza w XX wieku.

Akademia rozpoczęła się w Krakowie od dwudniowej sesji wykładowej i odwiedzin w krakowskiej parafii ewangelickiej. Następnie uczestnicy udali się na Dolny Śląsk. Odwiedzili Wrocław, a w nim Pawilon Czterech Kopuł, oddział wrocławskiego Muzeum Narodowego, oraz Halę Stulecia – miejsce światowego dziedzictwa UNESCO. Celem była jednak Świdnica, gdzie zrealizowano główną, warsztatową część kursu.

Uczestnicy zwiedzili miasto oraz zapoznali się z historią kościoła Pokoju – jednej z najważniejszych świątyń protestanckich w Polsce i w Europie – od 2003 roku również miejsca światowego dziedzictwa – i ze sposobem zarządzania nim. Dzięki gościnności i zaangażowaniu bp. Waldemara Pytla oraz jego małżonki Bożeny Pytel uczestnicy mogli dokładnie obejrzeć to wyjątkowe miejsce,

Pawilon Czterech Kóp, Muzeum Narodowe we Wrocławiu

Kościół Pokoju w Świdnicy

zapoznać się ze znajdującymi się w jego wnętrzu dziełami sztuki i zaznajomić się z historią prac konserwatorskich prowadzonych w kościele od blisko trzech dekad.

Podsumowanie projektu stanowiły warsztaty, które dotyczyły rozwoju turystyki w Świdnicy oraz systemu identyfikacji wizualnej w mieście. Drugim tematem warsztatów była promocja archiwum kościoła Pokoju, wyjątkowego zbioru dokumentów sięgających XVII wieku i zawierającego bogaty zasób dokumentów muzycznych, między innymi nuty z utworami pisanymi przez kantorów świdnickiego kościoła. Dzięki zaangażowaniu dr. Stephana Aderholda, który opiekuje się archiwum oraz prowadzi program stopniowej digitalizacji zgromadzonych tam materiałów, uczestnicy mogli się zapoznać z metodologią konserwacji, przechowywania i udostępniania tego typu dokumentów. Efekty warsztatów przedstawiono świdniczanom podczas otwartej prezentacji, która została zorganizowana w Muzeum Kupiectwa.

Uczestnicy projektu odwiedzili także kościół Pokoju w Jaworze, drugą śląską świątynię wyróżnioną wpisem na *Listę światowego dziedzictwa UNESCO*, a także Fundację „Krzyżowa” dla Europejskiego Porozumienia.

Wnętrze kościoła Pokoju

Przed kościołem Pokoju w Świdnicy

Szkoła letnia V4 Heritage Academy w 2018 roku przybliżyła studentom trudną historię Śląska, protestantyzmu w Europie Środkowej oraz relacji polsko-czesko-niemieckich. Prezentując ogromne zmiany, jakie zaszły na Śląsku po drugiej wojnie światowej, pokazywała także, jak ogromną rolę odgrywa wspólna troska o dziedzictwo kulturowe w procesie przełamywania barier i budowania płaszczyzny porozumienia.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

2018
EUROPEJSKI ROK
DZIEDZICTWA
KULTUROWEGO
#EuropeForCulture

PROGRAM TOWARZYSZĄCY WYSTAWOM

Na program towarzyszący wystawom w 2018 roku złożyły się liczne wykłady, spotkania, dyskusje, warsztaty, pokazy filmów, spektakle teatralne i oprowadzania z kuratorami wystaw.

Do wystawy *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* przygotowano cykl spotkań pod nazwą *Modernistyczne czwartki*. W jego ramach przypomniano mniej znanych twórców modernistycznych, takich jak Helena Syrkusowa (wykład Rafała Ochęduszki) czy Alfred Düntuch (wykład dr. Michała Wiśniewskiego). Na rozwój infrastruktury miejskiej i realizację nowych rozwiązań urbanistycznych z pewnością mieli wpływ absolwenci Politechniki Lwowskiej, która od lat siedemdziesiątych XIX wieku była jedyną polską techniczną uczelnią wyższą. Opowiedział o tym prof. Bohdan Cherkes, dziekan Wydziału Architektury Politechniki Lwowskiej. Z kolei o trójdzielności narracji i pamięci polskiej, ukraińskiej i żydowskiej w myśleniu o przedwojennym Lwowie rozmawiały dr Katarzyna Kotyńska i dr Jagoda Wierzejska.

Zaproszeni eksperci ukazali również rolę lwowskich architektów w budownictwie dwudziestolecia międzywojennego innych miast, między innymi Krakowa, Bydgoszczy i Katowic (wykłady dr. Michała Wiśniewskiego, Anny Syski i dr. Agnieszki Wysockiej). Wielowiekowa obecność ukraińskich działaczy społecznych, intelektualistów i artystów zostawiła różnorodne ślady w przestrzeni Krakowa. Dyskutowały o nich dr Iwona Boruszkowska i Urszula Pieczek. Historię sensacyjną poruszono na spotkaniu z Cezarym Łazarkiewiczem, autorem książki *Koronkowa robota. Sprawa Gorgonowej*, dotyczącej najgłośniejszej afery kryminalnej międzywojennej Polski.

Przy wystawie *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto* dorośli widzowie mogli skorzystać z oprowadzań kuratorskich, wykładów na temat historii Stambułu i Turcji od okresu dziewiętnastowiecznych reform Imperium Osmańskiego do czasów współczesnych (Max Cegielski, prof. Dariusz Kołodziejczyk). Kulturę dawnego Konstantynopola przybliżyli dr Piotr Nykiel i dr Katarzyna Szalewska. Z kolei o kuchni Lewantu i bogactwie smaków Stambułu opowiedział Robert Makłowicz.

Specjalny program został przygotowany na majową Noc Muzeów. Z tej okazji zrealizowano wiele wydarzeń pod hasłem *Yakamoz* (tur. 'odbicie światła księżyca w taflí wody'). W programie znalazły się oprowadzania po wystawie z kuratorką dr Beatą Nykiel i z przewodnikami, warsztaty dla dzieci *Różne oblicza księżyca*, konkurs na najpiękniejszą fotografię z księżycem w roli głównej. Do dziedzictwa niematerialnego Turcji wpisanego na Listę UNESCO nawiązywały: pokaz sztuki parzenia kawy po turecku wraz z degustacją *Napij się dziedzictwa!* oraz spektakl *Huśtawka* teatru cieni Karagöz przedstawiony przez Teatr cieni Ka.

W programie towarzyszącym wystawie znalazły się również cztery wakacyjne warsztaty dla dorosłych inspirowane niematerialnym dziedzictwem Turcji: *Ebru – sztuka malowania na wodzie*, *Karagöz – tradycyjny turecki teatr cieni*, *Kawa z piachu – tradycja przyrządzania i picia kawy po turecku* oraz *Meddah – sztuka publicznego opowiadania historii*. W lecie tradycyjnie odbył się cykl filmowy *Kino*

na dachu MCK, przybliżający kinematografię turecką. Cztery letnie seanse filmowe (*Życie jest muzyką* [2005, reż. Fatih Akin], *Głową w mur* [2004, reż. Fatih Akin], *Okna* [2004, reż. Ferzan Özpetek], *Kedi – sekretne życie kotów* [2016, reż. Ceyda Torun]) obejrzał komplet widzów.

W programie dnia otwartego *Stambulska niedziela* w MCK oraz w finisażu znalazły się między innymi spektakl *Wiedzmy* teatru cieni Karagöz w wykonaniu Teatru Ka oraz polsko-turecki projekt widowiskowy *Wędrowcy i opowieści* przygotowany przez Grupę Studnia O.

Wystawie *Architektura niepodległości w Europie Środkowej* towarzyszył cykl 1918. *Kultura nowej Europy*. Rozpoczął się on we wrześniu wykładem *Jugosławia* dr. hab. Macieja Czerwińskiego. W październiku dr Magdalena Bystrzak przybliżyła międzywojenną Czechosłowację, a prof. dr hab. Włodzimierz Borodziej opowiadał o Austrii. Wykład prof. W. Borodzieja odbył się

w ramach *Dni Austrii*, a jego współorganizatorem był Konsulat Generalny Austrii w Krakowie. W listopadzie wykład *Polska* wygłosił prof. dr hab. Andrzej Chwalba. Ostatnim państwem przedstawionym w cyklu była *Rumunia*. Dyskusja Ireneusza Kani i dyr. Łukasza Galuska odbyła się w ramach święta Wielkiego Zjednoczenia Rumunii, a jego współorganizatorem został Rumuński Instytut Kultury w Warszawie.

W połowie grudnia zorganizowano dzień otwarty – *Przedświąteczną niedzielę w MCK*. Zwiedzający mogli wziąć udział w oprowadzaniach kuratorskich, które przeprowadzili dyr. Łukasz Galusek i Natalia Żak, oraz w oprowadzaniu w języku angielskim.

Izabela Okręglicka
OŚRODEK WYSTAW

PROGRAM EDUKACYJNY

Edukacja kulturalna to przede wszystkim nauka aktywnego uczestnictwa w kulturze. Służące temu zajęcia są przestrzenią dialogu i dyskusji oraz okazją do zadawania trudnych pytań i ciekawą alternatywą dla lekcji szkolnych. W 2018 roku Międzynarodowe Centrum Kultury realizowało bogaty program edukacyjny skierowany do różnych grup odbiorców. Do każdej wystawy prezentowanej w Galerii mck został przygotowany program lekcji galeryjnych *Wystawa z klasą!* adresowanych do przedszkolaków, uczniów szkół podstawowych i ponadpodstawowych. Zagadnienia poruszane przez wykwalifikowanych edukatorów zostały opracowane zgodnie z wytycznymi zawartymi w podstawie programowej Ministerstwa Edukacji Narodowej, dzięki czemu stanowiły znakomitą okazję do poszerzania wiedzy z lekcji historii, języka polskiego, historii sztuki oraz plastyki.

Uruchomiono także program zajęć niepowiązanych z wystawami prezentowanymi w Galerii *Zwiedzaj z Kruczką mck. Historia i architektura kamienicy „Pod Kruki”*. Opowiadały one historię kamienicy od czasów jej powstawania przez liczne zmiany i przebudowy. Uczestnicy odkrywali niedostępne na co dzień zakamarki gmachu, tajemnice kryjące się w zabytkowych murach, a do tego spoglądali na dachy Krakowa z Sali Panoramicznej. Zwiedzaniu towarzyszył ilustrowany przewodnik wraz z kartami zadań.

Dla opiekunów z dziećmi do lat trzech przygotowano cykl *sMoCzKi. W galerii z maluchem* – spotkania w kameralnej atmosferze, w dzień kiedy Galeria mck jest zamknięta dla innych zwiedzających, co daje osobom opiekującym się małymi dziećmi możliwość obejrzenia wystawy w komfortowych warunkach. Z myślą o dzieciach w wieku od 4 do 8 lat powstały *MINIsotkania ze sztuką* – godzinne warsztaty plastyczne wokół jednego pojęcia inspirowanego aktualną wystawą. Zajęcia zostały uznane za najbardziej rozwojową inicjatywę dla dzieci w plebiscycie „Słoneczniki 2018”. Z kolei dzieci w wieku od 5 do 10 lat mogły uczestniczyć w cyklu warsztatów czytelniczo-plastycznych, które pozwalają na niczym nieskrępowany rozwój wyobraźni.

W roku 2018 zostały zrealizowane warsztaty *Lwowskie baśnie i legendy, Tureckie historie i zagadki (mędrca) Hodźy oraz Wyżyły chodzą na łyżwy*. Każdy z warsztatów towarzyszył innej wystawie (kolejno: *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm; Sztambuł. Dwa światy, jedno miasto; Architektura niepodległości w Europie Środkowej*). Pamiętaliśmy o świętach ważnych dla najmłodszych, czyli o Dniu Dziecka i Dniu Świętego Mikołaja, w ramach których uczestnicy stworzyli kreatywne prace plastyczne.

W zimie przygotowano *Ferie w mieście* zarówno dla grup zorganizowanych, jak i dla odbiorców indywidualnych. Dzieci uczestniczyły w warsztatach ruchowo-muzycznych, plastycznych i czytelniczych. W trakcie aktywnego zwiedzania wystawy *Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm* rozwiązywano architektoniczne rebusy i zagadki na ścieżce edukacyjnej *Teczka małego architekta*. Wakacje zaś pod hasłem *Lato w mieście* zabrały uczestników w orientalną podróż do Sztambułu, w czasie której zapoznali się oni z tradycyjnym tureckim teatrem cieni Karagöz czy sztuką zdobienia papieru ebru.

Pikniki Krakowskie, organizowane przez Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie oraz Krakowskie Biuro Festiwalowe, były okazją do spotkania z publicznością

w parkach: Krakowskim, Bednarskiego, Kościuszki, Decjusza, Ratuszowym, Jerzmanowskim, Jordana oraz nad Zalewem Nowohuckim. Dla najmłodszych przygotowano warsztaty plastyczne nawiązujące tematycznie do wystawy *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*, a dla dorosłych warsztaty z techniki graficznej linorytu, sztuki rysowania portretów oraz tworzenia kartek metodą quillingu.

Z myślą o dorosłych przygotowano spacer tematyczny. Podczas wystawy *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto* spacerowano szlakiem kultury tureckiej oraz

Lekcje galeryjne w MCK podczas wystawy *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*

Warsztaty *Lwowskie baśnie i legendy* towarzyszące wystawie *Lwów*, 24 czerwca 1937. *Miasto, architektura, modernizm*

śladowi islamu w Krakowie z przewodniczką Moniką Hylą. Przechadzki *Sport, państwo i nowoczesność. Architektura międzywojennego Krakowa*, z kuratorką Natalią Żak, oraz *Architektura władzy w międzywojennym Krakowie*, z Kamilą Twardowską specjalizującą się w architekturze międzywojennej, towarzyszyły wystawie *Architektura niepodległości w Europie Środkowej*. We współpracy z Fundacją MCK zostały przeprowadzone również dwa spacer edukacyjne

MINIspotkania ze sztuką – warsztaty plastyczne wokół jednego pojęcia inspirowanego aktualną wystawą

Galicyjski pierścień Krakowa, które przybliżały historię Krakowa w czasach austriackich.

Przez cały rok każdej z wystaw towarzyszyły dwa projekty edukacyjne skierowane do osób dorosłych. Pierwszy to *Dojrżeli do sztuki* – cykl comiesięcznych wykładów poruszających tematykę historii sztuki, kultury, architektury i dziedzictwa kulturowego. Każde spotkanie przybliża kontekst aktualnej wystawy oraz poszerza go o tło historyczno-kulturowe i odniesienia do twórczości innych artystów, epok bądź zjawisk. Drugi to *Kwadrans ze sztuką* – krótkie spotkania na wystawie, w ramach których kuratorzy opowiadają historię poszczególnych obiektów i zapoznają uczestników z głównymi wątkami wystawy. W 2018 roku zaproponowano też cykl warsztatów fotograficznych dla osób starszych – *Świat okiem seniora*, które odkrywały tajniki robienia fotografii aparatem wbudowanym w telefon komórkowy. Zajęcia zostały przygotowane przy okazji wystawy *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto*.

Do wystaw prezentowanych w Galerii mck stworzono ścieżki edukacyjne dla dzieci w formie kolorowych broszur z ćwiczeniami: *Podróż Orient Expressem* oraz *Biało-czerwona nasza Polska niepodległa*. Ścieżki, przeznaczone dla rodzin z dziećmi, są nie tylko próbą dotarcia do najmłodszego odbiorcy, lecz także sposobem na budowanie relacji rodzinnych w przestrzeni instytucji kultury.

Angelika Madura

OŚRODEK WYSTAW

EDUKACJA O DZIEDZICTWIE W RAMACH ERDK 2018

Edukacja na rzecz dziedzictwa stanowiła istotny element programu Europejskiego Roku Dziedzictwa 2018. MCK podjęło w tym obszarze dwa typy działań – jedno skierowane do nauczycieli i mające na celu ich wsparcie oraz przygotowanie do prowadzenia zajęć na temat dziedzictwa, drugie – przeznaczone bezpośrednio dla dzieci i młodzieży oraz dla dorosłych.

W styczniu odbyło się seminarium dla nauczycieli i edukatorów *Dziedzictwo z klasą. Edukacja o dziedzictwie dla grup szkolnych*. Zostały na nie zaproszone także najważniejsze muzea i instytucje kulturalne z Krakowa i okolic. Celem była integracja obu środowisk – nauczycieli i muzealników, oraz stworzenie forum do wspólnego dyskusowania na temat edukacji o dziedzictwie. Uczestnicy mogli wysłuchać wykładu inauguracyjnego wygłoszonego przez dr. Leszka Karczewskiego z Muzeum Sztuki w Łodzi, wziąć udział w warsztatach prowadzonych przez edukatorów (Piotra Idziaka, dr Monikę Nęcką, Filipa Skowrona i Katarzynę Zarzycką), wysłuchać rozmowy z zaproszonymi gośćmi (Łukaszem Pająkiem, Martą Sztwiertnią i Małgorzatą Wojnarowską) oraz zapoznać się z ofertami edukacyjnymi muzeów i instytucji kulturalnych takich jak Zamek Królewski na Wawelu, Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie i Muzeum Żup Krakowskich. Podczas spotkania zaprezentowały się w sumie 23 instytucje; partnerem seminarium było Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie.

Ofertę ERDK 2018 dla grup szkolnych stanowiły zajęcia *Użyj dziedzictwa!*. Na warsztatach pokazywano, czym jest dziedzictwo, prezentowano jego różnorodność i znaczenie dla każdego człowieka, mówiono o odpowiedzialności połączonej z zagadnieniami dziedzictwa materialnego i naturalnego – o sztuce recyklingu czy ekodizajnie. Wiele uwagi poświęcono współczesnym metodom wykorzystywania dziedzictwa, takim jak bazy danych open source czy licencje creative commons. Zajęcia rozwijały kompetencje kluczowe, między innymi uczenie się, podejmowanie inicjatyw, przedsiębiorczość czy świadomość i ekspresję kulturalną.

Przez cały rok raz w miesiącu odbywały się spacer w ramach cyklu *12 spacerów na 12 miesięcy*, które na swej trasie odkrywały miejsca mniej znane, rzadziej odwiedzane lub na co dzień niedostępne, a związane z szeroko pojętym dziedzictwem kulturowym. Zrealizowano dwanaście przechadzek dla szerokiego grona odbiorców oraz jedną specjalnie dla najmłodszych. Dotyczyły one architektury i detali architektonicznych, mniejszości religijnych i kulturowych, dziedzictwa naturalnego, krakowskich legend, wielokulturowego Krakowa, dawnej wsi Rakowice czy dzielnicy Wesołej. Uczestnicy spacerowali także szlakiem restauracji i kawiarni oraz księgarni i antykwariatów, ponadto mieli okazję zobaczyć wewnątrz Collegium Novum i Domu pod Globusem z Salą Mehofferowską. W spacerach wzięło udział łącznie 635 uczestników.

W maju w ramach Małopolskich Dni Dziedzictwa i we współpracy z Małopolskim Instytutem Kultury w Forcie 50 1/2 O Barycz przeprowadzono

Warsztaty w ramach seminarium dla nauczycieli i edukatorów *Dziedzictwo z klasą*. Edukacja o dziedzictwie dla grup szkolnych; dr Monika Nęcka

Warsztaty w ramach seminarium *Dziedzictwo z klasą*. Edukacja o dziedzictwie dla grup szkolnych

Laureaci dwóch pierwszych miejsc konkursu 3D – *Dziedzictwo dla dizajnu*: Kacper Kunicki i Dmytro Nikiforchuk wraz z wolontariuszami MCK

PARKIECIAKI

Parkiecieciaki inspirowane są tradycyjnymi drewnianymi parkietami. Ułożony wachlarz tworzy wzór, który jest symetryczny i harmonijny. Wzór ten jest inspirowany przez tradycyjne parkietowe wzory, które są symetryczne i harmonijne. Wzór ten jest inspirowany przez tradycyjne parkietowe wzory, które są symetryczne i harmonijne.

Parkiecieciaki z naturalnymi pigmentami, kolorami, które nie są trwałe i nie są trwałe. Parkiecieciaki z naturalnymi pigmentami, kolorami, które nie są trwałe i nie są trwałe.

I miejsce w konkursie 3D – Dziedzictwo dla dizajnu: Parkiecieciaki Kacpra Kunickiego

Chusto-nerka «NEK» została zainspirowana obiektami z Muzeum Etnograficznego oraz Muzeum Manggha w Krakowie. Zainspirowana jest japońskimi technikami „Furoshiki” i „Shibori”, eksponatami muzealnymi np. koszykami (kozubkami) na jagody, bastkiem. Wykonane z ekologicznych tkanin, barwionych naturalnymi metodami. Przeznaczona dla podróżników, osób dbających o oryginalność, a względu na swoje kształty, kolorystykę i funkcjonalność, doskonale pasujące do każdego użytkownika. W zależności od potrzeb, chusta w prosty sposób przeobraża się w funkcjonalną szaszekę typu nerka.

Obiekty:

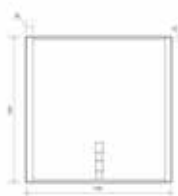
- Koszki (kozubki) na jagody i pol. XX w. zostały wykonane z kory drzewa.
- Chusta na głowę, drukowana wyprodukowana w Czarnej Wodzie, woj. małopolskiego na pocz. XX w.
- Japońskie techniki układania i farbowania tkanin „Furoshiki” oraz „Shibori”

Wykorzystany materiał:

bawełna 100% wybielona kwasem cytrynowym oraz wybielaczem.

Założenia:

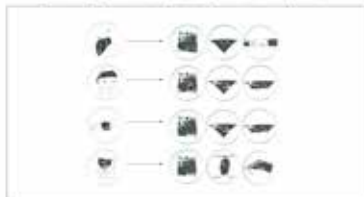
- Inspirowana obiektami z Muzeum Etnograficznego oraz Muzeum Manggha w Krakowie.
- Przedmiot dwufunkcyjny, służy jako chusta-arałatka oraz w szaszekę typu nerka.
- Możliwość zmiany funkcji.
- Nawiązanie do dawnej stosowanych technik wytwarzania przedmiotów codziennego użytku.
- Przeznaczona dla użytkowników w różnym wieku, niezależnie od płci.
- Chusto-nerka wykonana z ekologicznych materiałów. Niskie koszty wykonania.

manggha

NEK

II miejsce w konkursie 3D – Dziedzictwo dla dizajnu: Chusto-nerka Dmytra Nikiforchuka

III miejsce w konkursie 3D – Dziedzictwo dla dizajnu: Stańczyki Małgorzaty Wesołowskiej

warsztaty plastyczne dla dzieci, a Helena Postawka-Lech oprowadziła po Dworku Rutkowskich w Bronowicach i zabudowie willowej w Tarnowie Mościcach.

Mając na uwadze kreatywny potencjał dziedzictwa oraz założenia ERDK 2018, mck przygotowało konkurs 3D – Dziedzictwo dla dizajnu, którego celem było promowanie idei Roku również wśród projektantów. Chodziło o zaprojektowanie oryginalnego przedmiotu użytkowego z wykorzystaniem twórczo przetworzonego i zinterpretowanego obiektu dziedzictwa kulturowego, dostępnego w zdigitalizowanych zbiorach kolekcji polskich muzeów i instytucji kultury. Do jury zaproszono wybitnych specjalistów związanych z dizajnem i branżą projektową: prof. dr hab. Czesławę Frejlich, projektantkę wzornictwa przemysłowego oraz wykładowczynię krakowskiej i warszawskiej ASP; Alfreda Marka, projektanta architektury wnętrz i wykładowcę Krakowskich Szkół Artystycznych; Michała Piernikowskiego, dyrektora Łódź Design Festival i współzałożyciela Łódź Art Center; dr Monikę Rydiger, historyczkę sztuki i kuratorkę wystaw w mck; Tomka Rygalika (przewodniczący), projektanta przemysłowego i wykładowcę w warszawskiej ASP; oraz Lubomirę Trojan, etnologkę i antropolożkę kultury związaną z Zamkiem Cieszyn. Do konkursu zgłoszono 21 prac. Pierwszą nagrodę jury przyznało Kacprowi Kunickiemu za pracę *Parkieciaki*, drugą Dmytrowi Nikiforchukowi za *Chusto-nerkę*, trzecią Małgorzacie Wesołowskiej za pracę *Stańczyki*. Ekspozycję nagrodzonych i wyróżnionych prac prezentowano na wystawie konkursowej od 18 listopada do 31 grudnia w patio mck. Dopełnieniem wystawy były wydarzenia towarzyszące, w tym warsztaty projektowe i wykłady dotyczące dizajnu i jego historii. W listopadzie odbyły się warsztaty *Inspiracje z własnej miedzy – design thinking w praktyce projektowania produktu*, przeprowadzone przez wrocławską projektantkę wzornictwa przemysłowego Wiktorię Lenart. Odbyły się także dwa wykłady znakomitych polskich specjalistów wzornictwa: prof. dr hab. Czesławy Frejlich *Projektowanie społeczne – utopia czy potrzeba?* dotyczący współczesnego dizajnu oraz dr. Józefa A. Mrozka *Między tradycją a awangardą: wzornictwo w Polsce w okresie międzywojennym*. Zarówno konkurs, jak i wydarzenia towarzyszące stanowiły część programu *Sztuka do rzeczy – design w Krakowie*, zainicjowanego przez Gminę Miejską Kraków.

Praca *Sówki* Ignacego Brożyny – 1 miejsce w konkursie plastycznym *ZwierzObraz*

Dziedzictwo kulturowe to punkt wyjścia do twórczych i niekonwencjonalnych projektów, które mogą realizować także najmłodsi. Założeniem konkursu plastycznego dla dzieci *ZwierzObraz* było stworzenie pracy plastycznej przedstawiającej kreatywną interpretację dzieła sztuki polskiej ukazującego zwierzę lub zwierzęta. Konkurs został zorganizowany dla dzieci w wieku od 3 do 11 lat, zamieszkałych na terenie województwa małopolskiego, i trwał od 25 września do 5 listopada 2018 roku. Zgłoszono do niego 65 prac. Jury w składzie: Karolina Grabarczyk-Chocholek (mck), Wioleta Dyrz (portal CzasDzieci.pl) oraz Ewa Stiasny (Wydawnictwo Dwie Siostry), przyznało pierwsze miejsce Ignacemu Brożynie za pracę *Sówki*, drugie Hannie Pawlikowskiej za pracę *Szał Hani*, trzecie Danielowi Leonardiemu za pracę *Koń*. Prace konkursowe zostały zaprezentowane na wystawie, której wernisaż odbył się 19 listopada w średniowiecznych piwnicach mck. Dla dzieci obecnych na wernisażu przygotowano warsztaty plastyczne. Ekspozycji prac dopełniała prezentacja wystawy planszowej *Koń jaki jest*, przygotowanej przez mck i Wydawnictwo Dwie Siostry. Obie wystawy, zarówno pokonkursową, jak i planszową, prezentowano w średniowiecznych piwnicach Centrum do 2 grudnia 2018 roku.

Wykorzystując publikację *Zwierzyniec. Okazy wybrane*, przygotowaną w ramach ERDK 2018, przeprowadzono cykl warsztatów czytelniczo-plastycznych

Koń Daniela Leonardiego – III miejsce w konkursie ZwierzObraz

Wystawa pokonkursowa ZwierzObraz

Szał Hani Hanny Pawlikowskiej – 11 miejsce w konkursie ZwierzObraz

dla dzieci w wieku od 4 do 10 lat, skupionych wokół historii opisanych na kartach książki. Warsztaty zainaugurowano na 22. Targach Książki w Krakowie, a prowadzili je Karolina Grabarczyk-Chochółek, Angelika Madura oraz edukatorzy zatrudnieni przez mck. Warsztaty odbyły się również w ramach Festiwalu Literatury dla Dzieci w Gdańsku (7–8 listopada) oraz w Krakowie (21–23 listopada). Dodatkowo we współpracy z instytucją kultury Biblioteką Kraków zostało przygotowanych pięć warsztatów plastyczno-czytelniczych *Wyżył chodzą na tyżwy*. W ramach współpracy z instytucjami kultury, bibliotekami i szkołami przeprowadzono 23 warsztaty w całej Polsce.

Angelika Madura

OŚRODEK WYSTAW

Wyróżnienie specjalne Dyrektora mck w konkursie *ZwierzObraz* za pracę *Kruki w śnieżycy* dla Huberta Niedobý

PROJEKTY SIECI PROGRAMY

THESAURUS POLONIAE

W 2007 roku został zorganizowany w Krakowie I Kongres Zagranicznych Badaczy Dziejów Polski. Jednym z postulatów, jakie wysunęli jego uczestnicy, było stworzenie nowych programów stypendialnych skierowanych do osób z innych państw, które zawodowo zajmują się historią i dziedzictwem Polski. Odpowiedzią polskiego rządu na te oczekiwania stał się zainaugurowany dwa lata później program stypendialny Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego Rzeczypospolitej Polskiej Thesaurus Poloniae. Wychodząc naprzeciw potrzebom związanym z rosnącym zainteresowaniem Polską oraz widząc znaczenie badań prowadzonych przez zagranicznych badaczy dla budowania wiedzy o naszym kraju na świecie, minister powierzył Międzynarodowemu Centrum Kultury misję organizacji programu stypendialnego. Podkreślił tym także znaczenie Krakowa jako kluczowego ośrodka naukowego dysponującego bogatym zapleczem badawczym. Program realizowany jest nieustannie, ciesząc się od lat stałym i dużym zainteresowaniem.

Jego adresatami są zagraniczni badacze, których praca naukowa poświęcona jest kulturze, historii oraz szeroko rozumianemu dziedzictwu Rzeczypospolitej i Europy Środkowej. Dziewiętnaście edycji programu w ciągu dziewięciu lat jego istnienia pozwoliło zgromadzić w Krakowie grupę ponad stu osób z przeszło trzydziestu państw i czterech kontynentów. Reprezentując różne kręgi kulturowe, stypendyści szerzą wiedzę o Polsce i Europie Środkowej w często odległych miejscach i stają się swoistymi ambasadorami naszego kraju za granicą.

Program Thesaurus Poloniae jest realizowany w dwóch kategoriach. Pierwsza to Program Senior – skierowany do profesorów i starszych wykładowców akademickich. Druga to utworzony z myślą o doktorantach Program Junior. MCK, które w imieniu MKiDN odpowiada za rekrutację i organizację programu, zarówno zapewnia stypendystom stypendium, jak i finansuje ich trzymiesięczny pobyt w Krakowie oraz oferuje możliwość korzystania z zaplecza naukowego instytucji i pomoc w nawiązaniu współpracy z archiwami, bibliotekami, instytucjami edukacyjnymi i badawczymi prowadzonymi przez wybrane placówki naukowe oraz kulturalne.

W 2018 roku odbyły się dwie edycje programu, w których łącznie wzięło udział dwanaście osób. Wiosną i latem pracowało w Krakowie siedmioro badaczy (czworo w ramach Programu Senior i dwoje w ramach Programu Junior). Do Krakowa przyjechali w tym czasie prof. dr hab. Bohdan Cherkas z Politechniki Lwowskiej, dr Marek Ďurčanský z Instytutu Historii Uniwersytetu Karola w Pradze, Ivan Durgutovski z Uniwersytetu Europejskiego Republiki Macedonii w Skopju, Richard Gregor z Wydziału Historii i Teorii Sztuki i Architektury Uniwersytetu w Trnawie, dr Iryna Horban z Muzeum Etnografii i Przemysłu Artystycznego we Lwowie, Nune Srapyan, badaczka niezależna z Armenii, oraz dr Margarete Wach z Uniwersytetu w Tybindze.

Jesienią MCK gościło w Krakowie kolejnych pięcioro stypendystów, spośród których troje uczestniczyło w Programie Senior, a dwoje w Programie Junior. Byli to Cristian Antim Bobicescu z Rumuńskiej Akademii Nauk, dr Katarzyna Konczewska, badaczka niezależna z Grodna, prof. Erica Lehrer z Uniwersytetu Concordia w Montrealu, prof. Hienadź Sahanowicz z Europejskiego Uni-

wersytetu Humanistycznego w Wilnie i Pavel Veljanoski reprezentujący Uniwersytet Świętych Cyryla i Metodego w Skopju.

Pobyt kolejnych uczestników programu w Polsce to szansa dla mck oraz dla innych placówek naukowych i kulturalnych Krakowa na rozwój relacji z zagranicznymi ośrodkami badawczymi. Stypendyści zapraszani są do udziału w różnych projektach i aktywnościach realizowanych przez Centrum. Stale rosnące zainteresowanie programem pokazuje również konieczność rozwijania oferty stypendialnej dotyczącej badań humanistycznych poświęconych polskiej kulturze i dziedzictwu. Informacje na temat warunków ubiegania się o stypendium znajdują się na stronie internetowej: www.mck.krakow.pl.

dr Michał Wiśniewski

OŚRODEK EDUKACJI – AKADEMIA DZIEDZICTWA

AHICE

ART AND HERITAGE IN CENTRAL EUROPE

AHICE to ponadregionalny serwis o sztuce i dziedzictwie w Europie Środkowej, ułatwiający dostęp do informacji o wydarzeniach na Słowacji, na Węgrzech, w Czechach i w Polsce.

W 2018 roku nastąpiły korekty nazw instytucji, z którymi związani są koordynatorzy AHICE. Obecnie partnerami instytucjonalnymi MCK w ramach sieci AHICE są: Morawska Galeria w Brnie, Centrum Badań nad Sztuką Słowackiej Akademii Nauk oraz Sekretariat Stanu ds. Dziedzictwa przy Kancelarii Premiera Węgier. Do grona lokalnych partnerów serwisu AHICE dołączył Narodowy Instytut Dziedzictwa w Czechach oraz Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego.

W celu odnowienia współpracy z lokalnymi instytucjami partnerskimi AHICE podjęto decyzję o nawiązaniu ponownego kontaktu. Do wszystkich instytucji zostały wysłane e-maile w języku angielskim oraz w językach narodowych dzięki wsparciu koordynatorów z Węgier, Czech i ze Słowacji. Część instytucji partnerskich utraciła bowiem dostęp do logowania się w serwisie. Obecnie instytucje znów zamieszczają informacje o projektach. Zaktualizowane zostały także ich dane adresowe w wizytówkach serwisu.

W marcu w MCK odbyło się spotkanie Grupy Roboczej Ekspertów ds. Dziedzictwa Kulturowego Krajów Grupy Wyszehradzkiej. W spotkaniu wzięła udział administratorka serwisu AHICE, a sam serwis został zaprezentowany jego uczestnikom. Ponadto odbyło się spotkanie administratorki AHICE z koordynatorami węgierskimi projektu, na którym omówiono możliwości promocji serwisu w powiązaniu z obchodami Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018. W zakładce UNESCO World Heritage Sites w serwisie AHICE zostały uzupełnione zdjęcia węgierskich obiektów zamieszczonych na *Liście światowego dziedzictwa UNESCO*, a logo wraz z odnośnikiem do serwisu AHICE znalazło się na węgierskiej stronie EYCH 2018 (European Year of Cultural Heritage). W serwisie AHICE zostały z kolei zamieszczone logotypy EYCH 2018 dla każdego z czterech krajów z linkami do odpowiednich stron internetowych. Administratorka serwisu AHICE pozostawała w kontakcie z narodowymi koordynatorami EYCH 2018 z krajów Grupy Wyszehradzkiej. Kolejne spotkania administratorki z narodowymi koordynatorami AHICE odbyły się 5 listopada w Brnie i 21 grudnia w Bratysławie.

Stale rozwijana jest obecność serwisu AHICE w mediach społecznościowych. W roku 2018 znacząco wzrosła liczba odwiedzających serwis: do końca grudnia statystyki serwisu zanotowały 190 693 wejścia użytkowników z niemal 100 krajów z całego świata. Średnia dzienna liczba wizyt wzrosła z około 300 w pierwszych miesiącach roku do ponad 700 pod koniec roku.

W ramach współpracy z kwartalnikiem „Herito” przygotowywano listy wystaw odbywających się między innymi w krajach wyszehradzkich z opisem w językach polskim i angielskim.

dr Magdalena Łanuszka

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

EUROŚRÓDZIEMNOMORSKA FUNDACJA DIALOGU KULTUR IM. ANNY LINDH

www.alfpolska.org
www.facebook.com/FundacjaA.LindhPolska
www.annalindhfoundation.org

Eurośródziemnomorska Fundacja Dialogu Kultur im. Anny Lindh to organizacja powołana w 2004 roku podczas konferencji ministrów spraw zagranicznych Partnerstwa Eurośródziemnomorskiego (od 2008 roku Unia dla Śródziemnomorza) w celu promocji dialogu w regionie Europy i Morza Śródziemnego. Fundacja działa w 42 krajach Unii dla Śródziemnomorza: w 28 państwach członkowskich UE, 9 krajach basenu Morza Śródziemnego (Algieria, Egipt, Izrael, Jordania, Liban, Maroko, Palestyna, Tunezja, Turcja; od 2012 r. Syria nie uczestniczy w działaniach Unii dla Śródziemnomorza), a także w Albanii, Bośni i Hercegowinie, Monako, Czarnogórze i Mauretanii. Działalność Fundacji opiera się na współpracy trzech podstawowych filarów tworzących jej strukturę: członków sieci narodowych, krajowych koordynatorów oraz Sekretariatu Fundacji. Od 2004 roku funkcję koordynatora polskiej sieci pełni MCK.

W pierwszej połowie 2018 roku panował zastój w działaniach Fundacji na poziomie lokalnym. Dopiero we wrześniu został powołany nowy dyrektor wykonawczy Fundacji – Nabil Al-Sharif. Do końca 2018 roku nie uzyskano ostatecznych informacji na temat budżetu Fundacji na poziomie międzynarodowym i jej programu merytorycznego na następne lata. W tym okresie koordynator polskiej sieci brał aktywny udział w dyskusjach o przyszłości Fundacji, roli sieci narodowych, propozycji finansowania, projektach realizowanych na poziomie Sekretariatu oraz inicjatywach lokalnych. Podstawową platformą tych rozmów były comiesięczne dwugodzinne telekonferencje (webinars) z udziałem koordynatorów sieci narodowych i przedstawicieli Sekretariatu. Odbłyły się one w następujących terminach: 31 stycznia, 27 lutego, 27 marca, 26 kwietnia, 14 czerwca oraz 20 października. Jednym z niewielu działań o charakterze merytorycznym było tradycyjne już wsparcie hiszpańskiego koordynatora Fundacji w realizacji międzynarodowego konkursu literackiego *Morze słów*. Jedną z polskich kandydatek Monika Piepiórka została nagrodzona za opowiadanie *The Land of P*.

W dniach 10–11 grudnia w Brukseli pod hasłem *Wspólny wysiłek na rzecz dialogu* odbyło się spotkanie narodowych koordynatorów Fundacji im. Anny Lindh – pierwsze od czasu wyboru nowych władz Fundacji, w tym przede wszystkim dyrektora wykonawczego Nabila Al-Sharifa. MCK reprezentował dr hab. Robert Kusek. Kontekst dla tegorocznego spotkania z przedstawicielami Sekretariatu ALF był szczególnie i związany z powszechną wśród koordynatorów opinią, że Fundacja im. Anny Lindh w sposób wysoce niesatysfakcjonujący realizuje swoje podstawowe cele statutowe – w tym zwłaszcza te, których bezpośrednimi adresatami pozostają przedstawiciele społeczeństwa

obywatelskiego zrzeszeni w ramach sieci narodowych. Od września 2017 roku wszystkie sieci narodowe pozostawały bez wsparcia finansowego, merytorycznego i promocyjnego ze strony Sekretariatu Fundacji. Tym samym narodowi koordynatorzy stracili podstawowe narzędzia swojej pracy. Głównymi poszkodowanymi zaistniałej sytuacji byli jednak przede wszystkim członkowie sieci narodowych Fundacji im. Anny Lindh – zgodnie ze statutem Fundacji jej podstawowi beneficjenci i adresaci, którzy od kilkunastu miesięcy pozostawali poza obszarem zainteresowania Sekretariatu Fundacji w Aleksandrii (brak komunikacji, otwartych konkursów grantowych, zaproszenia do udziału w międzynarodowych aktywnościach i kampaniach, wspólnych projektach itd.). Ponadto przygotowywana od końca 2017 roku reforma Fundacji, wywołana krytyczną oceną działań Sekretariatu przez instytucje unijne, odbywała się bez aktywnego zaangażowania sieci narodowych. Nieliczne konsultacje z narodowymi koordynatorami nie doprowadziły do uwzględnienia ich zasadniczych postulatów – zwłaszcza tych wyrażonych podczas spotkania w Tallinie w 2017 roku. W tej sytuacji oczekiwania wobec spotkania w Brukseli były znacznie większe niż w poprzednich latach – w zakresie zarówno podjęcia merytorycznej i pogłębionej dyskusji nad przyszłością ALF, jak i zdobycia podstawowych informacji o sposobie i mechanizmach funkcjonowania Sekretariatu w najbliższym okresie finansowania (2018–2020). Niestety spotkanie nie przyniosło oczekiwanego uporządkowania spraw Fundacji i podjęcia przerwanej w zasadzie pracy koordynatorów. Zarzuty wywołał też sposób organizacji spotkania, nieuwzględniający w przygotowaniu agendy głosów koordynatorów narodowych. W trakcie spotkania prezentacje władz Fundacji były ogólnikowe i niejasne; brakowało satysfakcjonujących odpowiedzi na zadawane pytania. Wątpliwości budzą zmiany logistyczne (nowe biura w Brukseli i Rzymie) oraz kompetencje przyznane poszczególnym osobom zaangażowanym w prace Sekretariatu. Sesje tematyczne znacząco odbiegały od standardów wypracowanych w poprzednich latach, a ich ogólne i luźno związane z Fundacją tematy udowodniły, że Sekretariat na tym etapie ma niewiele konkretnych informacji do zaproponowania zarówno koordynatorom, jak i sieciom narodowym. Ustalono jednak, że trzyletnie granty operacyjne dla koordynatorów sieci narodowych mają zostać oficjalnie uruchomione 1 stycznia 2019 roku. Pozwala to mieć nadzieję na odbudowanie działań w ramach Fundacji, w tym polskiej sieci, która na koniec 2018 roku liczyła 122 podmioty.

dr Joanna Sanetra-Szeliga, dr hab. Robert Kusek

KOORDYNATORZY POLSKIEJ SIECI FUNDACJI IM. ANNY LINDH
INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

NARODZINY NOWOCZESNEGO ŚRODKOWEUROPEJCZYKA 1908–1928

Międzynarodowy projekt zainicjowany w 2017 roku przez Muzeum Sztuki w Ołomuńcu, które do współpracy zaprosiło trzy instytucje o środkowoeuropejskim profilem: Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Galerię Miasta Bratysławy oraz Muzeum Janusa Pannoniusa w Peczu. Głównym celem projektu jest ukazanie sztuki naszego regionu w przełomowym okresie dwudziestu lat: od roku 1908 po rok 1928. Po raz pierwszy zakrojony na tak szeroką skalę projekt badawczy i wystawienniczy powstaje w ścisłej współpracy badaczy, kuratorów i instytucji z Czech, Polski, ze Słowacji i z Węgier. Jego osią jest praca nad wystawą *Czas przełomu. Sztuka awangardy w Europie Środkowej 1908–1928*, której kolejne edycje zrealizowane zostaną przez poszczególnych partnerów.

Premiera wystawy odbyła się w Muzeum Sztuki w Ołomuńcu we wrześniu 2018 roku. Wydarzenie to zbiegło się z Europejskim Rokiem Dziedzictwa Kulturowego 2018. Jej krakowska edycja ma prezentować nieco zmieniony wybór dzieł. Kolejne warianty wystawy przedstawią Galeria Miasta Bratysławy (27 czerwca 2019 – 30 września 2019) i Muzeum Janusa Pannoniusa w Peczu (29 listopada 2019 – 1 kwietnia 2020), wieńcząc projekt. Scenariusz *Czasu przełomu* został przygotowany przez czeskich kuratorów Karela Srpa i Lenkę Bydžovską, którzy wyróżnili kluczowe ich zdaniem tematy i problemy awangardowej sztuki. Dwanaście wątków tematycznych wystawy pozwala prześledzić przemiany ówczesnej myśli artystycznej dzięki wybranym obrazom, rzeźbom, rysunkom i grafikom, projektom typograficznym, fotografiom, a także czasopismom i książkom.

Wystawa koncentruje się na pełnym napięć i polemik okresie przed pierwszą wojną światową (1914–1918) – będącą tragiczną i doniosłą cezurą cywilizacyjną – oraz na rozwoju sztuki po roku 1918, w pierwszym dziesięcioleciu istnienia nowych państw środkowoeuropejskich. Rok 1918 był punktem zwrotnym, porażką Austro-Węgier i Niemiec oraz końcem Wielkiej Wojny. Oba imperia straciły terytoria na rzecz nowo powstałych lub odrodzonych państw Europy Środkowej. Rok wcześniej upadła carska Rosja. *Czas przełomu* nie tylko ukazuje proces ujawniania się artystycznych przemian, lecz także konfrontuje ich zróżnicowany rytm i chronologię, uwarunkowane odmiennym kontekstem historycznych i politycznych doświadczeń poszczególnych regionów tej części Europy.

Wystawie towarzyszy kilka publikacji, w tym tom zawierający teksty przygotowane przez ekspertów, między innymi Stevena Mansbacha, Christinę Lodder, Josefa Vojvodíka, teksty autorów wystawy Karela Srpa i Lenki Bydžovskiej oraz kuratorów poszczególnych edycji: Györgyego Várkonyiego, Zsófi Kiss-Szemán i Moniki Rydiger. Do każdej wystawy – w Krakowie, Bratysławie i Peczu – zostanie przygotowany dwujęzyczny (w językach narodowym i angielskim) przewodnik z opisami działów i z reprodukcjami wybranych dzieł.

dr Monika Rydiger

OŚRODEK WYSTAW

ARTCOME. ART AND CONTEMPORARY ME ARTWORK AS A MEDIUM BUILDING EUROPEAN IDENTITY

ArtCoMe to międzynarodowy projekt poświęcony współpracy między uczniami, profesjonalistami, kuratorami, nauczycielami i edukatorami muzealnymi. Służy dialogowi międzykulturowemu na temat wspólnego dziedzictwa w Europie. Jego założeniem jest przełamywanie granic między sztuką nieprofesjonalną a zawodową oraz zachęcenie szerokiej publiczności do zapoznania się ze zmianami społecznymi, politycznymi i kulturowymi w latach 1908–1928.

Na projekt składają się: międzynarodowy program edukacyjny dla uczniów i nauczycieli, wystawa *Czas przełomu. Sztuka awangardy w Europie Środkowej 1908–1928*, międzynarodowa konferencja naukowa *Birth of the Modern Central Europe Citizen* w Kroměříżu, publikacja i krajowe programy edukacyjne. Liderem projektu jest Muzeum Sztuki w Ołomuńcu, a partnerami – Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie, Galeria Miasta Bratysławy i Muzeum Janusa Pannoniusa w Peczu. Partnerem szkolnym ArtCoMe w Polsce jest VII Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja w Krakowie.

Projekt rozpoczęła międzynarodowa konferencja naukowa *Birth of the Modern Central Europe Citizen* zorganizowana w Kroměříżu w dniach 19–21 września. Najważniejszym jego punktem, w który ściśle zaangażowane było MCK, są cztery spotkania młodzieży szkolnej, zaplanowane na lata 2018–2020, w ślad za wystawą *Czas przełomu*. W projekcie biorą udział uczniowie ze szkół w Ołomuńcu, Krakowie, Bratysławie oraz Peczu.

Pierwsze spotkanie odbyło się w dniach 23–26 listopada w Ołomuńcu. Uczestnicy, bazując na ramach czasowych wystawy – latach 1908–1928 – poszukiwali indywidulanych historii jako tła ówczesnych wydarzeń historycznych. Z pomocą koordynatorów i nauczycieli wybierali tematy mniej znane i udostępnili je w sieci, tworząc o nich wpis do Wikipedii. Polscy uczniowie zaangażowani w projekt zajęli się tematem kin w międzywojennej Warszawie.

W ramach spotkania w Ołomuńcu każda z grup, wykorzystując wybrany przez siebie temat, przygotowała animację poklatkową, reportaż wideo, okładkę magazynu oraz artykuł do gazety. Wszystkie materiały są dostępne na stronie internetowej projektu.

Kolejne spotkanie planowane jest w kwietniu 2019 roku w Krakowie.

Projekt został dofinansowany z programu Creative Europe i będzie realizowany w latach 2018–2020.

Angelika Madura
OŚRODEK WYSTAW

POLSKI PETERSBURG

ENCYKLOPEDIA INTERNETOWA

W 2018 roku Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie kontynuowało prace związane z encyklopedią internetową *Polski Petersburg*, której wydawcami i administratorami są po polskiej stronie – MCK, a po rosyjskiej – Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija S. Lichaczowa (FL). Encyklopedia tworzona jest w dwóch wersjach językowych: polskiej (MCK) i rosyjskiej (FL), ma charakter popularnonaukowy i edukacyjny, a przeznaczona jest dla szerokiego grona odbiorców. Zasadniczym celem projektu, którego polska premiera odbyła się w kwietniu (www.polskipetersburg.pl), a rosyjska we wrześniu 2016 roku (www.polskipetersburg.ru), jest przybliżenie polskim i rosyjskim odbiorcom losów i dzieł Polaków związanych z dawną stolicą Imperium Rosyjskiego.

Pomysłodawcom encyklopedii zależy na przedstawieniu wielowątkowej, nierzadko zapomnianej roli, jaką Polacy odgrywali w życiu społecznym, kulturalnym, naukowym, artystycznym, gospodarczym i politycznym od końca XVIII wieku po czasy współczesne. Wpisując to przedsięwzięcie w kontekst wieloetnicznej i wielokulturowej metropolii nad Newą, chcieliśmy przywrócić pamięć o polskiej społeczności w gronie licznych tamtejszych diaspor narodowych. Dzieje i zasługi tych wspólnot zostały przypomniane dzięki wielkim międzynarodowym obchodom trzecieściecia Petersburga (2003), a wiedzę na temat części z nich utrwaliły i spopularyzowały realizowane w ostatnich latach petersburskie sezony kulturalne (francuski [2010], włoski [2011], niemiecki [2012], holenderski [2013], brytyjski [2014]) czy grecki [2016]).

Przez cały rok 2018 gromadzono materiał tekstowy i ilustracyjny, prowadząc jednocześnie prace redakcyjne. MCK i FL dysponują obecnie ponad 250 hasłami polskich i rosyjskich autorów, które są stopniowo zamieszczane w obu wariantach encyklopedii. Po polskiej stronie teksty do encyklopedii napisało ponad 50 autorów, reprezentujących niemal wszystkie ośrodki akademickie (Warszawa, Kraków, Gdańsk, Poznań, Lublin, Wrocław, Opole, Białystok). Do końca 2018 roku udało się zamieścić 233 hasła podstawowe, w tym 186 biograficznych i 47 przedmiotowych, a także mapę z 253 „polskimi” adresami.

Większość autorskich tekstów encyklopedii, zarówno polskich, jak i rosyjskich, opiera się na ogólnie dostępnym materiale, choć są też takie, które powstały na podstawie wieloletnich badań. Obok dominujących na tym etapie projektu haseł biograficznych unikalną zawartość encyklopedii stanowią pionierskie hasła tematyczne, podkreślające między innymi twórczy wkład Polaków w rozwój nowoczesnego Petersburga. Nie pominięto również tych aspektów polskiego życia nad Newą, które obok stowarzyszeń i organizacji charytatywnych, samopomocowych czy edukacyjnych były najważniejszymi jego cechami konstytutywnymi: języka i książki oraz religii rzymskokatolickiej.

Uzupełnienie do encyklopedycznej narracji stanowią interaktywna mapa, na której pokazano wybrane miejsca i adresy związane w różny sposób z życiem polskiej diaspory nad Newą, oraz biblioteka, gromadząca różnego rodzaju materiały pomocnicze. W ramach tej ostatniej prezentowane są między innymi teksty pokonferencyjne oraz ilustrowany zbiór esejów. W miarę możliwości

rozbudowujemy zamieszczony na stronie materiał ikonograficzny, także dzięki niepublikowanym jak dotąd materiałom ze zbiorów prywatnych.

Integralną część polskiej wersji encyklopedii stanowi wspomniany wyżej ilustrowany zbiór esejów zatytułowany *Petersburg i Polska. Zbiór esejów*. Recenzowana publikacja powstała pod redakcją naukową dr. Dariusza Konstantynowa. Składa się z 17 tekstów polskich i rosyjskich autorów (490 stron). Zbiór wypełnia istotną lukę spowodowaną brakiem systematycznych badań nad polską diasporą w Petersburgu. W Polsce i w Rosji podstawowym źródłem wiedzy na ten temat, pozostającej wciąż domeną wąskiej grupy specjalistów, jest jak dotąd pionierska monografia autorstwa prof. Ludwika Bazyłowa (wyd. polskie 1984, wyd. rosyjskie 2003).

W 2018 roku zespół redakcyjny podjął działania promujące encyklopedię i poszerzające krąg jej odbiorców. W ich ramach dr Beata Nykiel wygłosiła dwa referaty: *Polacy w życiu akademickim i naukowym Petersburga – wybrane zagadnienia* (23 maja) na zaproszenie Komisji Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności oraz *Petersburskie/Piotrogradzkie Koło warszawskiego Towarzystwa Opieki nad Zabytkami Przeszłości i jego działalność w latach 1908–1922* (4 października) w ramach IV Międzynarodowego Kongresu Naukowego *Stan badań nad wielokulturowym dziedzictwem dawnej Rzeczypospolitej* (Rzeszów–Jarosław, 3–5 października). 20 listopada zespół redakcyjny zorganizował również symposium *Petersburskie korzenie Katolickiego Uniwersytetu Lubelskiego w świetle encyklopedii internetowej „Polski Petersburg”* na Katolickim Uniwersytecie Lubelskim we współpracy z jej Instytutem Historii. W trakcie symposiumu przedstawiono referaty z prezentacjami: *Droga ks. Idziego Radziszewskiego (1871–1922) z Piotrogradu do Lublina* (dr Irena Wodzianowska), *Piotrogradzkie inicjatywy charytatywno-oświatowe fundatora KUL Karola Jaroszyńskiego (1877–1929)* (dr B. Nykiel), *Katolicka działalność społeczna w przedrewolucyjnym Petersburgu jako szkoła postaw obywatelskich* (dr Mikołaj Banaszkiewicz).

Już teraz encyklopedia *Polski Petersburg* jest użytecznym kompendium wiedzy o polskiej obecności nad Newą, wykorzystywanym w nauczaniu młodzieży szkolnej i akademickiej. Z myślą o nauczycielach i młodych odbiorcach zamieściliśmy również zestaw scenariuszy lekcyjnych autorstwa dr Kingi Gajdy, które mogą być realizowane na podstawie zamieszczonego w encyklopedii materiału.

dr Beata Nykiel

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

HOMEE

HERITAGE OPPORTUNITIES/THREATS WITHIN MEGA-EVENTS IN EUROPE: CHANGING ENVIRONMENTS, NEW CHALLENGES AND POSSIBLE SOLUTIONS FOR PRESERVATION IN MEGA-EVENTS EMBEDDED IN HERITAGE-RICH EUROPEAN CITIES

W przeszłości wiele miast wykorzystywało wielkie wydarzenia do wspierania realizacji swoich projektów inwestycyjnych, rozwijania turystyki czy budowania konkurencyjności. Do niedawna nacisk kładziono przede wszystkim na tworzenie nowej infrastruktury sportowej lub kulturalnej, w której miałyby się odbywać dane wydarzenia. Dziś w większym stopniu organizatorzy wielkich imprez stawiają na wykorzystanie już istniejących obiektów, ich rewitalizację bądź adaptację do nowych potrzeb. Dla miast historycznych, bogatych w zasoby dziedzictwa, ta zmiana (spowodowana z jednej strony zmniejszeniem budżetów miast, a z drugiej niższym tempem ich ekspansji) stanowi zarówno szansę rozwoju, jak i zagrożenie dla posiadanych zasobów dziedzictwa. Celem HOMEE jest więc lepsze zrozumienie relacji między megaeventami a polityką ochrony dziedzictwa kulturowego oraz wpływu dużych wydarzeń na miasta bogate w zasoby dziedzictwa. Mają temu służyć rozległe badania literaturowe wraz z analizą studiów przypadków. Projekt realizowany jest w międzynarodowym partnerstwie czterech instytucji: Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie (Polska), Politechniki w Mediolanie (Włochy), Uniwersytetu w Hull (Wielka Brytania) i Uniwersytetu Neapolis w Pafos (Cypr).

Miastem, które zostanie przedmiotem prac mck, jest Wrocław – Europejska Stolica Kultury z 2016 roku. Całościowy raport z badań realizowanych przez wszystkich partnerów będzie prezentował możliwości i wyzwania stojące przed innymi miastami organizującymi megaeventy, w tym przed zaangażowaną jako partner projektu włoską Materą (ESK 2019). Dzięki analizom oraz warsztatom Living Labs, przeprowadzanym w trakcie trwania ESK 2019 w Materze, zostanie przygotowany HOMEE Charter – dokument stanowiący innowacyjne wytyczne i narzędzia planowania, promujący bardziej wrażliwe podejście do problematyki dziedzictwa w realizacji inicjatyw i projektów wielkich wydarzeń. Dokument ten powinien też skłonić osoby podejmujące decyzje w sprawie dziedzictwa kulturowego i megaeventów na poziomach lokalnym, narodowym i ponadnarodowym, by jasno określali zagrożenia oraz możliwości wynikające z planowania i wdrażania wielkich wydarzeń, sprawniej zajmowali się tymi problemami w kontekście miast historycznych.

W listopadzie podpisano umowę z NIMOS, które z ramienia Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego koordynuje program JPICH Heritage in Changing Environments. W ramach programu mck i partnerzy wygrali grant badawczy. Pierwsze spotkanie projektowe odbyło się w dniach 6–7 listopada w Mediolanie. mck reprezentowali prof. Jacek Purchla oraz dr Joanna Sanetra-Szeliga. Spotkanie zostało poświęcone wzajemnemu poznaniu się partnerów oraz szczegółowemu zaplanowaniu prac projektowych: metodologii projektu, harmonogramu i budżetu. Ostatni kwartał roku przeznaczono na budowanie zespołu

projektowego, wstępne rozmowy z partnerami (szczególnie ze Strefą Kultury Wrocław) oraz badania literaturowe.

Projekt dofinansowany został ze środków Ministra Kultury i Dziedzictwa Narodowego w ramach programu *JPICH Heritage in Changing Environments* – *wsparcie badań naukowych nad dziedzictwem kulturowym w ramach Joint Programming Initiative on Cultural Heritage (JPICH)*.

dr Joanna Sanetra-Szeliga

INSTYTUT DZIEDZICTWA EUROPEJSKIEGO

TYSIĄC SKARBÓW KRAKOWA

Tysiąc skarbów Krakowa to projekt badawczy zrealizowany we współpracy z Urzędem Miasta Krakowa i na jego zlecenie. Rozpisany na trzy lata (2016–2018) był próbą świeżego spojrzenia na dziedzictwo kulturowe miasta, uwzględniającego jego dzieje najnowsze oraz aktualne wyniki badań. Służył identyfikacji najcenniejszych zabytków Krakowa, poprzedzonej kwerendą w krakowskich zbiorach publicznych, kościelnych i prywatnych. Tytułowe skarby to obiekty, które odegrały istotną rolę kulturową w dziejach miasta, w wielu wypadkach ilustrujące ważne dlań zjawiska bądź wytwory niematerialne. Ich znaczenie ideowe często idzie w parze z wysoką wartością artystyczną. Zabytki, wybrane przez zespół ekspertów, odzwierciedlają dorobek artystyczny, intelektualny i cywilizacyjny miasta oraz jego mieszkańców na przestrzeni dziejów. Projekt zwieńczyła książka (w dwóch wersjach językowych: polskiej i angielskiej), przeznaczona dla szerokiego grona odbiorców, która prezentuje wartość edukacyjną i krzewi wiedzę o mieście.

Etap wstępny prac rozpoczęto latem roku 2016, kiedy to powołano komitet naukowy – grono skupiające dyrektorów najważniejszych krakowskich placówek muzealnych, badaczy akademickich oraz przedstawiciela miejskiego Wydziału Kultury i Dziedzictwa Narodowego. Zespół ten przygotował propozycje obiektów, których nie mogło zabraknąć w planowanej publikacji.

Rok 2017 przebiegał pod znakiem dodatkowych kwerend, scalania list, selekcji haseł, typowania obiektów szczególnie istotnych z punktu widzenia narracji o mieście. Na spotkaniach Komitetu Naukowego ostatecznie ustalono strukturę publikacji. Spotkania robocze w gronie redakcyjnym przyniosły wypracowanie koncepcji tekstów dotyczących szeroko rozumianej kultury oraz dopełniających je esejów historycznych. Powołano zespół autorów poszczególnych części, którzy letnie miesiące poświęcili na tworzenie tekstów. Drugą połowę roku przeznaczono na pozyskiwanie materiału ilustracyjnego.

W roku 2018 skupiono się na konsultacjach merytorycznych, redakcji otrzymanych materiałów oraz kampanii fotograficznej wytypowanych obiektów. Dokonano opracowania redakcyjnego materiału zarówno tekstowego, jak i ilustracyjnego. Ułożono obiekty i opatrzone je dodatkowymi podpisami tak, by tworzyły spójną – choć niekoniecznie linearną – opowieść obrazową o dziejach miasta. Na majowym spotkaniu członków Komitetu Naukowego przedstawiono koncepcję graficzną książki i poruszono ostatnie kwestie wymagające przedyskutowania w gronie ekspertów. Premiera polskiej wersji książki odbyła się 25 października podczas otwarcia 22. Targów Książki w Krakowie. Równocześnie trwały intensywne prace nad angielską wersją publikacji, która ukazała się 21 grudnia. *Tysiąc skarbów Krakowa* to monumentalne dzieło liczące 672 strony; złożyły się na nie 34 teksty stworzone przez 20 autorów, ponad 1200 fotografii, do których podpisy przygotowało 9 ekspertów.

Projekt był finansowany ze środków Miasta Krakowa.

dr Joanna Ziętkiewicz-Kotz

REDAKTOR MERYTORYCZNA PROJEKTU

Paulina Orłowska-Bańdo

REDAKTOR PROWADZĄCA PROJEKTU

**PUBLIKACJE
BIBLIOTEKA
CZYTELNIA**

Herito, nr 30**Balkany przeobrażone**

wersja polsko-angielska, 208 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Czy Bałkany mają nadal, jak chciał Churchill, „więcej historii, niż potrafią strawić”? Pozostają „europejskim Orientem” czy szlachetną strefą buforową? Jak czują się literatury bałkańskich „małych języków” i w czym pokładają nadzieję? A może dawnych Bałkanów już nie ma, a zamieszkujące je narody są tylko silniejszymi lub słabszymi narracjami?

O Bałkanach jako kulturowo-historycznym palimpseście opowiada Robert Alagjovzovski, były minister kultury Macedonii. Olimpia Dragouni analizuje historię grecko-macedońskich relacji, Ivan Čolović przygląda się dyskursowi bałkanistycznemu, Rigels Halili próbuje odpowiedzieć na pytanie, kim są dzisiejsi Albańczycy, Ewa Wróblewska-Trochimiuk bada wizualizację bałkańskiej traumy w sztuce współczesnej, Arian Leka zastanawia się, dlaczego literatura albańska staje się niewidzialna, a Viktorija Aladźić opisuje historię jednej z najpiękniejszych synagog Austro-Węgier w serbskiej Suboticy (Szabatce).

Na szczególną uwagę zasługuje reportaż Małgorzaty Rejmer poświęcony różnym twarzom Tirany. O obolałej pamięci Bałkanów pisze w swoim reportażu Aleksandra Wojtaszek, przyglądając się kosowskiej Prisztinie i Mitrowicy. W numerze znajduje się też relacja Ziemowita Szczerka z podróży do Nowego Pazaru w Sandżaku – regionie geograficzno-historycznym na pograniczu Serbii i Czarnogóry.

Numer wieńczy obszerny fragment bałkańskiego reportażu *Black Lamb and Grey Falcon* Rebecki West (1892–1983), wybitnej brytyjskiej pisarki i dziennikarki, określanej mianem „najlepszej reporterki świata”, nigdy wcześniej nie tłumaczonej na język polski.

Herito, nr 31**Dunaj – rzeka pamięci**

wersja polsko-angielska, 184 s., format 23,5×29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, issn 2082-310x, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Dunaj to nie tylko druga najdłuższa rzeka Europy, przepływająca przez dziesięć krajów, ale przede wszystkim monumentalny nośnik pamięci: historycznej, zbiorowej, kulturowej. W jego wodach odbija się historia Europy od czasów starożytnych, kiedy stanowił północną granicę Cesarstwa Rzymskiego, przez dramatyczny okres drugiej wojny światowej i czas powojenny, aż do dziś.

Rzeka należąca do wielu narodów, kultur, języków i tradycji może być więc pojemną metaforą ukazującą wielowarstwową tożsamość współczesnego Europejczyka, ale też – jak chciał Claudio Magris – symbolem życia, śmierci i zanikania. W 31. numerze „Herito” podejmujemy trud przypominania naddunajskich miejsc zapomnianych czy wręcz nieistniejących, jak wyspa Ada-Kaleh, i szukamy odpowiedzi na pytanie, czy mówiąc o Dunaju, wciąż myślimy o Europie, czy tylko o jej fragmentach.

W numerze Michał Jurecki, Adam Krzemiński, Zbigniew Machej, Silvana Rachieru i Daniel Warmuz opowiadają o Europie odbijającej się w wodach Dunaju. Teresa Worowska przypomina filozofię krajobrazu Stanisława Vincenza, Wojciech Stanisławski pochyla się nad wykopaliskami Lepenskiego Viru, a Michele Bressan i Nicu Ilfoveanu oglądają „kanał śmierci” łączący Dunaj z Morzem Czarnym. W numerze znalazły się ponadto wywiad z Emilem Brixem, który wyjaśnia, dlaczego Dunaj płynie w złą stronę, oraz tłumaczenie klasycznego już reportażu z podróży do Stambułu autorstwa Patricka Fermora.

Herito, nr 32–33

Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018

wersja polsko-angielska, 184 s., format 23,5 × 29 cm, oprawa miękka ze skrzydełkiem, ISSN 2082-310X, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński, Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy), www.herito.pl

Co zostanie po Europejskim Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018? Jak opowiadać o historii i pamięci, żeby budować mosty, a nie utwierdzać istniejące podziały? Gdzie leży klucz do stworzenia pojemnej narracji europejskiej oddającej doświadczenia nowych, środkowoeuropejskich krajów wspólnoty? Dlaczego dziedzictwo to ludzie i w jakim kierunku będzie się rozwijać współczesna heritologia?

Dziedzictwo kulturowe to nie tylko spuścizna poprzednich pokoleń, ale przede wszystkim fundament naszej przyszłości. W sektorze dziedzictwa zatrudnienie znajduje dziś ponad 300 tysięcy osób na całym kontynencie, a 7,8 miliona europejskich miejsc pracy – na przykład w turystyce czy budownictwie – jest z nim pośrednio związanych. Badania pokazują, że dziedzictwo kulturowe przyczynia się też do polepszenia jakości życia, spójności społecznej i dialogu międzykulturowego.

W numerze Agata Wąsowska-Pawlik i Joanna Sanetra-Szeliga podsumowują Europejski Rok Dziedzictwa Kulturowego 2018. Michel Magnier, Marek Świdrak, Zsuzsanna Szijártó i Miroslav Kindl prezentują ideę i miejsca oznaczone Znakiem Dziedzictwa Europejskiego. Robert Traba i Igor Kąkolewski zastanawiają się nad krajobrazami pamięci współczesnych Europejczyków. Sergiusz Najar analizuje wpływy zmieniających się granic na powojenną Europę, a John Tunbridge rozważa dylematy związane z rozwojem heritologii.

Publikacja przygotowywana w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018.

Adam Balcer

Turcja, Wielki Step i Europa Środkowa

wersja polska, 176 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda,

ISBN 978-83-63463-78-6, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński
i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

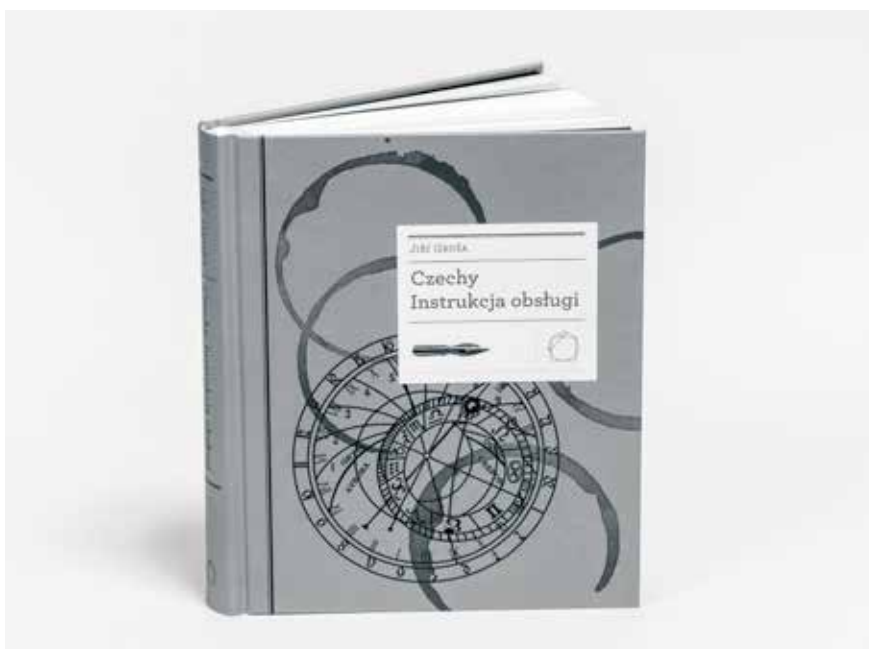
Skąd w języku szwedzkim tureckie słowa? Czy Lwów był przez wieki bardziej bramą Orientu czy przedmurzem Europy? Kiedy i gdzie powstał pierwszy przekład Koranu na język polski? Czy praojczyzną Węgrów był mityczny Turan i dlaczego węgierska kuchnia pachnie orientalnymi przyprawami?

Porzucenie tradycyjnej perspektywy opisu dziejów Europy Środkowej wzdłuż osi Wschód–Zachód pozwala lepiej zrozumieć głębokie zróżnicowanie i wzajemne przenikanie się wielkich procesów cywilizacyjnych i kulturowych w tej części kontynentu.

Adam Balcer przekonuje, że szczególnie niedoceniany jest dziś wpływ Imperium Osmańskiego, a jeszcze mniejsza jest świadomość roli Europy Środkowej jako pomostu między Morzem Bałtyckim i Skandynawią a Bliskim Wschodem i Azją Środkową.

Cywilizacje Turcji osmańskiej i Wielkiego Stepu odcisnęły w Europie Środkowej niezatarte piętno. Ich przywołanie pozwala na nowo spojrzeć na dzieje i tożsamość kulturową Rzeczypospolitej, Węgrów, Chorwatów, Rumunów czy Albańczyków.

Jedenasty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją prof. Jacka Purchli.

Jiří Gruša

Czechy. Instrukcja obsługi

Z czeskiego przełożył Andrzej S. Jagodziński

wersja polska, 300 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-63463-81-6, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński
i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Książka o czeskiej historii (zwłaszcza niedawnej) oraz o czeskich mitach i legendach. O ciemnych stronach przeszłości tego kraju, o czeskich kompleksach, „trupach w szafie” i zdarzeniach, o których dziś – mimo wolności słowa – mówi się tam raczej niechętnie.

„Instrukcja obsługi” ułożona przez wspaniałego erudyty, wybitnego pisarza i człowieka obdarzonego ogromną wiedzą. Napisana ze swadą, z typowo czeskim poczuciem humoru i autoironią, pełna zabawnych gier słów i poetyckich obrazów. A jednocześnie można jeździć po Czechach, trzymając ją na kolanach, bo spełnia także niemal wszystkie wymogi typowego przewodnika.

Dwunasty tom serii Biblioteka Europy Środka pod redakcją Jacka Purchli.

John Tunbridge

Zmiana warty. Dziedzictwo na przełomie xx i xxi wieku

Z angielskiego przełożyła Aleksandra Kamińska

wersja polska, 316 s., format 17,5 × 21 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-63463-77-9, projekt i opracowanie graficzne Kuba Sowiński
i Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

Wybór esejów jednego z najwybitniejszych żyjących heritologów (i ojców założycieli dyscypliny) stanowiący jednocześnie pierwszą polskojęzyczną prezentację wyjątkowego wkładu Johna Tunbridge'a do światowych badań nad dziedzictwem kulturowym. Zebrane w tomie artykuły są świadectwem zmian, jakie w ostatnich trzydziestu latach zaszły w sposobach postrzegania i rozumienia dziedzictwa, a także transkontynentalną podróżą przez miejsca, w których wykuwało się nowoczesne myślenie na jego temat.

Eseje Tunbridge'a – w których badacz między innymi zastanawia się nad tym, do kogo dziedzictwo należy i czy istnieje w liczbie mnogiej, przygląda się kłopotliwemu dziedzictwu apartheidu w Republice Południowej Afryki i postkolonialnemu w Indiach Zachodnich, czy też snuje refleksje nad „ciemną stroną” turystyki i wyzwaniem stojącymi przed rewitalizacją miast historycznych – to nie tylko pasjonująca i erudycyjna, lecz także niezbędna lektura dla każdego zainteresowanego związkami pomiędzy przeszłością a teraźniejszością.

Szósty tom serii Heritologia pod redakcją prof. Jacka Purchli. Publikacja przygotowywana w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018.

Praca zbiorowa

Stambuł. Dwa światy, jedno miasto

wersja polsko-angielska, 348 s., format 24 × 28 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-63463-75-5, projekt i opracowanie graficzne Biuro Szeryfy

Stambuł – „perła Orientu” i „miasto miast” – od wieków fascynował i pobudzał wyobraźnię. Bywali tu Ernest Hemingway, Agatha Christie czy Alfred Hitchcock. Uruchomienie w 1883 roku luksusowego Orient Expressu spowodowało rosnący napływ gości z całego świata. Dziś miasto ma swojego największego piewce – noblistę Orhana Pamuka, który jak nikt inny odmalowuje jego tajemniczą melancholię.

Co dzisiaj może powiedzieć nam historia stambulskiej nowoczesności zapisanej na dawnej fotografii? Dwujęzyczny polsko-angielski album opowiada o europeizowaniu się miasta na przełomie XIX i XX wieku, o jego przekształcaniu się w nowoczesną metropolię, a także o konsekwencjach tych procesów. Znalazło się w nim ponad 260 fotografii i pocztówek pochodzących z liczącej ponad siedem tysięcy zdjęć kolekcji stambulskiego Muzeum Pery. Uzupełnieniem wydawnictwa są reprodukcje dzieł, między innymi Jana Matejki, Kazimierza Pochwalskiego, Mariana Mokwy, Jana Ciaglińskiego czy nadwornego malarza sułtana Abdülaziza – Stanisława Poraja Chlebowskiego, których oczarowała wyjątkowa malowniczość miasta na styku dwóch kontynentów.

W albumie znalazł się ponadto obszerny esej Piotra Nykiela poświęcony tureckiej drodze do nowoczesności i Bahattina Öztuncaya o narodzinach i rozwoju stambulskiej fotografii. Na szczególną uwagę zasługuje tekst Beaty Nykiel poświęcony zapomnianej krakowskiej rodzinie Henryka i Ludwika Gropplerów, którzy w swoim domu nad Bosforem stworzyli „kulturalną ambasadę” wspierającą przybyłych do miasta polskich twórców, między innymi Mickiewicza, Matejkę, Stykę i Sienkiewicza.

Praca zbiorowa. Łukasz Galusek (red. nauk.)

Architektura niepodległości w Europie Środkowej

wersja polsko-angielska, 288 s., format 19 × 26,5 cm, oprawa twarda,
ISBN 978-83-63463-83-0, projekt graficzny i skład Dagmara Berska
(Parastudio*)

Jak architektura i urbanistyka pomagały w realizacji dążeń społeczno-politycznych w nowo powstałych państwach w Europie Środkowej po pierwszej wojnie światowej? Gdzie burzono stare, a gdzie wznoszono nowe pomniki i mauzolea, by umocnić młode narodowe tożsamości? Czy międzywojenny modernizm w architekturze to wyłącznie specyfika dużych ośrodków miejskich? Jakie dążenia podejmowały w tym czasie niepodległa Polska, Czechosłowacja, Jugosławia czy kraje bałtyckie, by stworzyć nowemu obywatelowi godne warunki życia?

Publikacja wielowymiarowo prezentuje relacje architektury i polityki po pierwszej wojnie światowej. Znalazły się w niej obszernie eseje poświęcone nowej geografii politycznej w Europie Środkowo-Wschodniej po konferencji pokojowej w Paryżu (1919–1920), środkowoeuropejskiej architekturze modernistycznej czy nowej polityce mieszkaniowej w regionie. Szczegółowe szkice poświęcono między innymi modernistycznej wsi Lisków w Wielkopolsce, międzywojennej architekturze Czechosłowacji, Jugosławii i krajów bałtyckich, a także transformacji i modernizacji Kowna – tymczasowej stolicy Litwy w latach 1919–1939.

W gronie autorów znaleźli się: Arnold Bartetzky, Bohdan Cherkas, Marija Drémaitė, Maciej Górny, Aleksandar Kadijević, Mart Kalm, Žanna Komar (mck), Henrieta Moravčíková, Helena Postawka-Lech (mck), Andrzej Szczerski, Michał Wiśniewski (mck), Natalia Żak (mck).

Praca zbiorowa. Jacek Purchla, Joanna Ziętkiewicz-Kotz (red. nauk.)

Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka

672 s., format 24 × 28 cm, oprawa twarda,

ISBN 978-83-63463-79-3 (wersja polska), 978-83-63463-84-7 (wersja angielska),
projekt i opracowanie graficzne Krzysztof Radoszek (Radoszek Arts)

Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka to monumentalny album opowiadający na nowo dzieje miasta przez pryzmat najcenniejszych obiektów dziedzictwa materialnego z krakowskich kolekcji publicznych, kościelnych i prywatnych. Wydawnictwo jest próbą zbudowania nowej narracji o mieście, uwzględniającej najnowszy i szybko zmieniający się stan badań.

Zamieszczone w książce obiekty pochodzą z różnych epok, od najdawniejszych czasów po współczesność. Publikacja prezentuje nie tylko najwyższej klasy zabytki czy dzieła, lecz także cenne układy urbanistyczne, zjawiska kulturowe czy dziedzictwo niematerialne. Oprócz ikonicznych dzieł związanych z miastem, takich jak ołtarz Wita Stwosza, *Dama z gronostajem* Leonarda da Vinci czy *Hołd pruski* Jana Matejki, w albumie znajdują się mniej oczywiste przykłady współtworzące nową narrację o mieście. Na szczególną uwagę zasługują między innymi krakowskie szopki, zbiory autografów muzycznych Mozarta, Beethovena i Bacha z Biblioteki Jagiellońskiej, mozaika na ścianie Biprostalu czy rysunki Andrzeja Mleczki.

Książka została podzielona na sześć chronologicznych rozdziałów; w każdym z nich zabrali głos dwaj specjaliści. Historyk naszkicował szerokie tło epoki, uwzględniając zagadnienia polityczne, religijne, ekonomiczne i społeczne. Historyk sztuki uzupełnił ten obraz o syntezę dziejów szeroko pojętej kultury artystycznej. Szczególną rolę odgrywa dwadzieścia „kapsułów”, odrębnych, niezależnych tekstów poświęconych konkretnym obiektom lub dziedzictwu niematerialnemu.

Maciej Byliniak, Karolina Grabarczyk-Chochółek

Zwierzyniec. Okazy wybrane

wersja polska, 256 s., format 18×14,5 cm, oprawa twarda,

ISBN 978-83-8150-021-0, 978-83-6346-380-9,

projekt i opracowanie graficzne Ewa Stiasny

W tej książce spotkały się zwierzęta przedstawione przez polskich artystów z ostatnich kilku stuleci. Malowane, tkane, rzeźbione i wycinane. Skrzydlate i rogate, swojskie i egzotyczne, dzikie i domowe. Słynne i zupełnie nieznane. Wiekowe i całkiem młode. Kłócą się i dobijają targów, ryczą i śpiewają, zwiedzają śmietniki i przymierzają buty, śnią, tęsknią i marzą. Zapraszają małych i dużych na zaskakujący spacer po świecie przyrody i sztuki.

Ponad 200 dzieł sztuki i obiektów rzemiosła artystycznego wraz z napisanymi specjalnie do nich tekstami Macieja Byliniaka złożyło się na jedyny w swoim rodzaju zbiór opowieści o zwierzętach. Obrazy i słowa tworzą w nim nierozzerwalną całość, która zaskakuje, bawi i wzrusza, a przy tym w niepowtarzalny sposób zapoznaje czytelników z bogactwem i różnorodnością polskiego dziedzictwa artystycznego.

Publikacja dla dzieci w wieku od sześciu do ośmiu lat. Współwydawcą książki jest Wydawnictwo Dwie Siostry. Publikacja przygotowywana w ramach Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018. Wydawnictwo uznane zostało za jedną z pięciu najpiękniejszych książek 2018 roku w Konkursie „Pióro Fredry” 2018 organizowanym przez Wrocławski Dom Literatury.

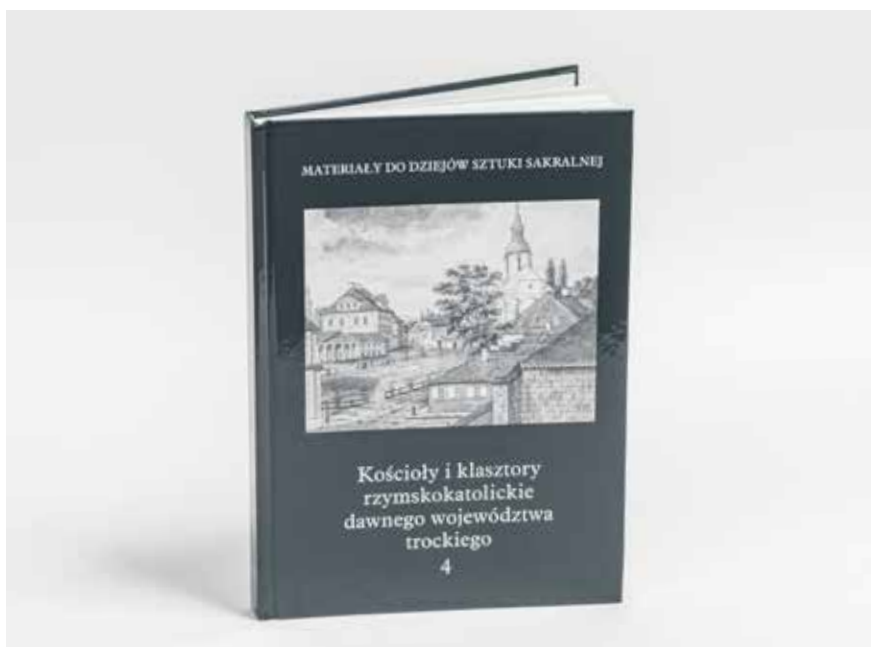
Włodzimierz Borodziej, Maciej Górny, Piotr Tadeusz Kwiakowski
11.11.1918. Niepodległość i pamięć w Europie Środkowej

wersja polska, 450 s., format 19,5 × 29,5 cm, oprawa twarda,
ISBN 979-83-63463-82-3, projekt okładki Kuba Sowiński,
projekt graficzny i skład Wojtek Kwiecień-Janikowski

Dla zdecydowanej większości społeczeństwa rodzącej się Drugiej Rzeczypospolitej nie ulegało wątpliwości, że odzyskanie niepodległości wymaga szczególnego upamiętnienia i świętowania. Problem w tym, że nawet rzecz tak elementarna, jak ustalenie daty symbolizującej to wydarzenie okazała się trudna i praktycznie przez całe dwudziestolecie międzywojenne toczył się spór o to, kiedy i jak należałoby fakt ten świętować. A później wcale nie było łatwiej...

Tematem książki jest historia święta niepodległości w Polsce i w innych krajach Europy Środkowej. Perspektywa obejmująca cały region pozwala umieścić polskie spory w szerokim kontinuum bojów o pamięć. Mieszczą się w nim nie tylko konkurencyjne i potencjalne miejsca pamięci (pielęgnowane przez różne ugrupowania polityczne, mniejszości narodowe i zmarginalizowane grupy społeczne), lecz także procesy wyparcia i odrzucenia skutków Wielkiej Wojny w krajach, które ją przegrały.

Autorzy doprowadzają opowieść aż do dnia dzisiejszego, kiedy spór o prawo własności do symboli narodowych wydaje się równie gorący jak przed kilkudziesięciu laty.

Praca zbiorowa. Maria Kałamajska-Saeed (red. nauk.)

Kościoły i klasztory rzymskokatolickie dawnego województwa trockiego.

Grodno, część IV, tom 4

Wersja polska, 224 s., format 17,5×25, oprawa twarda,

ISBN 978-83-63463-76-2, projekt i opracowanie graficzne Tomasz Kulawik

Czwarty, ostatni tom serii, obejmującej zabytki sztuki sakralnej na terenach dawnego województwa trockiego, przedstawia trzy nieistniejące obiekty sakralne Grodna: kościół pw. Wniebowzięcia Najświętszej Marii Panny (tzw. fara Witoldowa) wraz z parafialnym szpitalem św. Ducha oraz zespół klasztorny Karmelitów Bosych z kościołem pw. Podwyższenia Krzyża Świętego.

Obiekty te zajmowały eksponowane miejsca w układzie urbanistycznym miasta i mimo że żaden nie przetrwał do naszych czasów, to ich walory artystyczne i złożone dzieje stanowią ważny element kulturowej panoramy Grodna. Opisowi i omówieniu architektury towarzyszy kompleksowe przedstawienie wystroju oraz stałego i ruchomego wyposażenia kościołów. Książka została zaopatrzona w spisy wykorzystanych materiałów archiwalnych, bibliografię, indeksy nazwisk i miejscowości oraz spis ilustracji.

BIBLIOTEKA MCK

Specjalistyczna Biblioteka Międzynarodowego Centrum Kultury o statusie biblioteki naukowej stanowi integralną część Instytutu Dziedzictwa Europejskiego.

Biblioteka mck gromadzi światową literaturę naukową z zakresu szeroko rozumianego dziedzictwa kulturowego i nowej filozofii zarządzania, w szczególności historii i teorii kultury, historii i tożsamości Europy Środkowej, sztuki, architektury, urbanistyki, zarządzania miastami historycznymi, ochrony zabytków, dziedzictwa kulturowego w kontekście ekonomii, etnografii i tradycji regionów Europy, mniejszości narodowych, dialogu międzykulturowego. Znaczące są również galicjana oraz druki osiemnasto- i dziewiętnastowieczne, zbiory kartograficzne, w tym niemieckie wydania okupacyjne kilkuset map topograficznych ziem polskich.

Cennymi nabytkami są ponadto włączone do zbiorów Biblioteki mck części księgozbiorów: Pracowni Konserwacji Zabytków, prof. Lecha Kalinowskiego, dr. Mariana Korneckiego, prof. Jana Samka, prof. Andrzeja Tomaszewskiego oraz prof. Jacka Woźniakowskiego. Obejmują one łącznie 9826 jednostek inwentarzowych.

Z zasobów Biblioteki mogą korzystać wszyscy. Kluczową grupę stanowią jednak studenci, doktoranci, pracownicy naukowcy, słuchacze studiów podyplomowych Akademii Dziedzictwa, stypendyści programu Thesaurus Poloniae, uczniowie szkół średnich, pasjonaci i poszukiwacze wiedzy. Zbiory Biblioteki służą ponadto jako ważny warsztat pracy dla pracowników mck do realizacji projektów naukowo-badawczych i wystawienniczych.

Księgozbiór Biblioteki Naukowej mck na koniec 2018 roku liczył 40186 jednostek inwentarzowych (wydawnictw zwartych, ciągłych, audiowizualnych i specjalnych). W 2018 roku przybyły 1674 jednostki inwentarzowe, z tego 1506 jednostek inwentarzowych druków zwartych i 168 jednostek inwentarzowych czasopism. Duże wpływy książek i czasopism osiągnięto dzięki intensywnej wymianie publikacji z licznymi placówkami kultury i nauki w kraju i za granicą oraz znacznym darom od osób prywatnych i instytucji. Te dwa sposoby gromadzenia zbiorów stanowiły 42 procent wszystkich nabytków Biblioteki w 2018 roku.

Biblioteka mck prowadzi stałą lub okazjonalną wymianę książek i czasopism z blisko stu instytucjami krajowymi i zagranicznymi. W 2018 roku w gronie nowych partnerów wymiany zbiorów znalazły się: Eesti Arhitektuurimuuseum w Tallinie, Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus, Centre de Cultura Contemporània de Barcelona, Muzeum Narodowe w Kielcach, Teatr Mały w Tychach.

Najwięcej publikacji w 2018 roku otrzymano z wymiany z Biblioteką Kórnicką, Biblioteką PAN/PAU w Krakowie, Muzeum Narodowym w Krakowie, Muzeum Śląskim w Katowicach, Biblioteką Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie, Biblioteką Akademii Sztuk Teatralnych w Krakowie, Muzeum Niepodległości w Warszawie, Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus, Muzeum Historycznym Miasta Krakowa, Muzeum Architektury we Wrocławiu, Eesti Arhitektuurimuuseum w Tallinie, Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium, Muzeum Okręgowym im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy, Muzeum Historii Żydów Polskich, Muzeum Narodowym w Warszawie.

W zamian za otrzymywane, często unikatowe, specjalistyczne książki i czasopisma Biblioteka sukcesywnie przekazywała do zbiorów instytucji partnerskich w kraju i za granicą wydawnictwa mck, które cieszą się stałym zainteresowaniem i uznaniem odbiorców. Na podkreślenie zasługują również dary książkowe ofiarowywane przez gości mck, a także stypendystów Thesaurus Poloniae. Biblioteka mck przekazała też publikacje zbędne (dublety) do Biblioteki Jagiellońskiej oraz do Teatru Małego w Tychach.

Gromadzone zbiory są w profesjonalny sposób opracowywane z zastosowaniem elementów standardu katalogowania RDA (Resource Description and Access) w formacie MARC21 i udostępniane czytelnikom w katalogu online. Biblioteka mck jest członkiem stale powiększającego się zespołu bibliotek (176) skupionych wokół Narodowego Uniwersalnego Katalogu NUKAT i czynnie uczestniczy w jego budowie. Do końca 2018 roku pracownicy Biblioteki mck wprowadzili łącznie 10 786 rekordów bibliograficznych dla druków zwartych oraz 123 rekordy bibliograficzne dla wydawnictw ciągłych, a także utworzyli łącznie 14 453 hasła KHw (kartoteka haseł wzorcowych) różnych typów. W celu utrzymywania spójności katalogu Biblioteki mck z NUKAT na bieżąco wprowadzane są poprawki na podstawie raportów z codziennego przetwarzania bufora bazy w systemie VIRTUA oraz raportów ze zmian w rekordach w katalogu NUKAT.

Księgozbiór Biblioteki jest udostępniany wyłącznie prezencyjnie w Czytelni Rolanda Bergera wszystkim zainteresowanym przez sześć dni w tygodniu. W Czytelnii znajduje się dwanaście stanowisk do pracy wyposażonych w komputery. Czytelnicy mogą również wykorzystywać własne urządzenia z podłączeniem do sieci Wi-Fi mck. W Bibliotece dostępne są usługi kserograficzne, drukowania i skanowania, dużym zainteresowaniem cieszą się ręczne skanery linijkowe.

W związku z pozyskaniem nowej powierzchni magazynowej w lipcu i sierpniu dokonano całkowitej reorganizacji księgozbioru Biblioteki. Przeprowadzono także nową aranżację liczącego 1912 książek Księgozbioru Podręcznego z podziałem na zagadnienia: historia i teoria kultury, instytucje kultury, zarządzanie kulturą, ochrona dziedzictwa kulturowego (w tym akty prawne), dziedzictwo przemysłowe, niematerialne dziedzictwo kulturowe, dialog międzykulturowy,

tożsamość kulturowa, miejsca pamięci, turystyka kulturowa, architektura, urbanistyka, rewitalizacja miast, sztuka (słowniki biograficzne, historia sztuki), cracoviana. Księgozbiór podręczny obejmuje również wszystkie publikacje wydawane przez MCK z podziałem na serie wydawnicze, katalogi wystaw, miscellanea, publikacje o MCK oraz „Rocznik MCK”/„ICC Yearly” i „Herito”.

Ukończono prace nad nową podstroną Biblioteki, która zostanie udostępniona na początku 2019 roku. Podstronę wyposażono między innymi w zakładki grupujące linki do źródeł elektronicznych wykorzystywanych w pracy naukowej, takich jak bazy dziedzinowe, czasopisma online, biblioteki cyfrowe, repozytoria cyfrowe, przydatne linki tematycznie związane z profilem działalności MCK.

Biblioteka przystąpiła ponownie do Konsorcjum JSTOR i uzyskała dofinansowanie z Ministerstwa Nauki i Szkolnictwa Wyższego na zakup wybranych kolekcji JSTOR na rok 2018.

Biblioteka posiada także dostęp do pełnotekstowych baz danych, na krajowych licencjach akademickich, koordynowanych przez Interdyscyplinarne Centrum Modelowania Matematycznego Uniwersytetu Warszawskiego i finansowanych przez MNiSW: Wiley, Science, Infona, Elsevier, Springer, Scopus, Web of Knowledge, Nature.

Pracownicy Biblioteki wzięli udział w spotkaniach roboczych, takich jak spotkanie bibliotekarzy systemowych Bazy Wspólnej, spotkanie bibliotekarzy systemowych bibliotek NUKAT, w Posiedzeniach Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego oraz Komitetu Sterującego Krakowskiego Zespołu Bibliotecznego, Spotkaniu Rady Dyrektorów Polskiej Grupy Użytkowników systemu VTLS/VIRTUA, x Spotkaniu Polskiej Grupy Użytkowników VTLS/VIRTUA, a także w międzynarodowej konferencji *Biblioteka w czasie przełomu* zorganizowanej przez Bibliotekę Kraków i Miasto Kraków, XII Bałtyckiej konferencji bibliotekarzy pt. *Mobilna biblioteka, mobilni bibliotekarze, mobilni czytelnicy*, prezentacji projektów *Academica i Polona* w Bibliotece Jagiellońskiej, debacie w ramach seminarium *Potencjał dziedzictwa: tradycja kontra nowoczesność. Muzea, biblioteki, archiwa w erze cyfrowej*.

W listopadzie obradowała Rada Naukowa Biblioteki MCK pod przewodnictwem prof. Zdzisława Pietrzyka (w składzie prof. Andrzej Chwalba, dr Karolina Grodziska, prof. Krzysztof Zamorski), która przyjęła sprawozdanie z działalności Biblioteki MCK za okres od 1 października 2017 do 30 września 2018 roku oraz zapoznała się z bieżącymi pracami i planami Biblioteki.

W ramach działalności dydaktycznej Biblioteki MCK zaprezentowano specyfikę pracy w Bibliotece dla studentów Instytutu Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego w Krakowie, przedstawiono zadania usługowe Biblioteki dla uczestników programu Erasmus z AGH, grup studentów z Katedry Multimediów Wydziału Sztuki oraz Instytutu Nauk o Informacji Uniwersytetu Pedagogicznego, a także Uniwersytetu Ekonomicznego.

Użytkownicy Biblioteki co miesiąc byli informowani o nowych nabytkach z podziałem na druki zwarte, czasopisma, zbiory specjalne i audiowizualne umieszczanych na stronie www Biblioteki, w holu Biblioteki w gablotach prezentowano natomiast wybrane z księgozbioru publikacje stanowiące dopełnienie wystaw odbywających się w Galerii MCK. Zainteresowani czytelnicy otrzymywali przygotowywany kwartalnie newsletter informujący o bieżących wydarzeniach w Bibliotece, o rekomendowanych publikacjach i kolekcjach.

Dorota Witczak

BIBLIOTEKA MCK

MECENASI SPONSORZY PARTNERZY

PROMOCJA, WSPÓŁPRACA Z MEDIAMI I PARTNERAMI

Prowadzone przez Międzynarodowe Centrum Kultury systematyczne działania komunikacyjne, łączące elementy strategii public relations oraz content marketingu, tworzą atrakcyjny i angażujący przekaz, kierowany zarówno do przedstawicieli mediów, jak i do odbiorców szerokiej oferty placówki. Najważniejszymi wartościami dla Ośrodka Komunikacji mck są dobra reputacja instytucji, wzajemne zrozumienie z odbiorcami, akceptacja, wiarygodność, zaufanie, odpowiedzialność. Sztuka kreowania pozytywnego wizerunku jest włączona do strategicznych planów komunikacyjnych mck i polega na obserwacji otoczenia oraz trendów wśród odbiorców kultury.

Korzystając z potencjału zarówno strony internetowej, jak i mediów społecznościowych (Facebook, Instagram, YouTube, Twitter), mck dociera do coraz większej liczby potencjalnych odbiorców swojej oferty. Przekazuje nie tylko wartościowe informacje o swojej działalności, lecz także inspiruje do dyskusji na temat różnych aspektów kultury, sztuki, historii dziedzictwa środkowoeuropejskiego. Spójny sposób komunikowania się i promocji na wszystkich poziomach działalności – od tematyki wystaw, bogatego programu edukacyjnego towarzyszącego ekspozycjom i międzynarodowym projektom poprzez wybór autorów wydawanych publikacji po opracowanie graficzne materiałów promocyjnych – wpływa na coraz większą rozpoznawalność Centrum.

Rok 2018 okazał się sukcesem zarówno pod względem frekwencyjnym (ponad 30 tysięcy osób zwiedziło nasze wystawy i wzięło udział w programie towarzyszącym ekspozycjom), jak i pod względem liczby materiałów na temat działalności mck (ponad 1,5 tysiąca). Zorganizowano cztery spotkania prasowe z przedstawicielami mediów. Wszystkie zgromadziły liczne grono dziennikarzy, a informacje o działalności Centrum były obecne zarówno w lokalnej, jak i w ogólnopolskiej prasie, na antenach rozgłośni radiowych, w stacjach telewizyjnych, na portalach horyzontalnych (Onet.pl, Gazeta.pl, Wp.pl, Interia.pl) oraz w serwisach zajmujących się tematyką kulturalną, edukacyjną, miejską i historyczną. Przygotowano również kilkustronicowe dodatki do gazet prezentujące wystawy mck.

Regularnie tworzone i wysyłane informacje prasowe oraz newslettery dotyczą wydarzeń organizowanych w mck, a także opisują międzynarodowe projekty i programy badawcze czy współpracę z ważnymi instytucjami i partnerami z Europy Środkowej i ze świata.

Informacje o wystawach *Lwów, 24 czerwca 1937, Stambuł. Dwa światy, jedno miasto* oraz *Architektura niepodległości w Europie Środkowej* emitowała telewizja lokalna, pojawiały się również w programach ogólnopolskich, w tym w tvp Kultura i tvp Polonia. Zwiastuny wydarzeń mck były wyświetlane na ekranach w środkach komunikacji publicznej w Krakowie. Regularnie prezentowano wydarzenia mck w outdoorowej przestrzeni miasta, na plakatach, citylightach, flagach na Rynku Głównym, słupach reklamowych oraz drukach ulotnych.

Z okazji 180. rocznicy urodzin Jana Matejki mck oraz Muzeum Narodowe w Krakowie przygotowały wspólną akcję promocyjną *Jan Matejko. Jubileusz – Jubileusze 2018*. Miała ona ułatwić chętnym zwiedzenie dwóch wystaw: w Domu

Tramwaj promujący wystawę Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm

Promocja wizualna wystawy Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm

Promocja wizualna wystawy Lwów, 24 czerwca 1937. Miasto, architektura, modernizm

Wystąpienie prof. Jacka Majchrowskiego, Prezydenta Miasta Krakowa, podczas inauguracji 22. Międzynarodowych Targów Książki i prezentacja książki *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka*

Oficjalna premiera książki *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka*. Dyr. Agata Wąsowska-Pawlik i Stanisław Dziedzic, dyrektor Biblioteki Kraków i członek rady naukowej projektu

Materiały promocyjne dotyczące Europejskiego Roku Dziedzictwa Kulturowego 2018

Jana Matejki oraz *Stambuł. Dwa światy, jedno miasto* w Galerii mck. Opracowano również wspólną z Muzeum Śląskim w Katowicach ofertę kulturalną.

W 2018 roku mck wydało dwie wyjątkowe publikacje, które cieszyły się dużym zainteresowaniem mediów i zebrały laury u czytelników. Pierwszą był album *Tysiąc skarbów Krakowa. Dzieje i sztuka* pod redakcją prof. Jacka Purchli i dr Joanny Ziętkiewicz-Kotz. Drugą – książka dla dzieci *Zwierzyniec. Okazy wybrane*, opracowana wspólnie z Wydawnictwem Dwie Siostry, która znalazła się w gronie laureatów pięciu najpiękniej wydanych książek 2018 roku w ogólnopolskim konkursie edytorskim na Najlepszą Książkę Roku „Pióro Fredry 2018”. Opiekunem redakcyjnym publikacji z ramienia mck była Karolina Grabarczyk-Chocholek.

Całoroczny program edukacyjny mck otrzymał nagrodę „Słoneczniki 2018”, przyznaną przez portal CzasDzieci.pl dla najbardziej rozwojowych i kreatywnych inicjatyw adresowanych do najmłodszych odbiorców kultury.

Szczególne podziękowania należą się patronom medialnym mck, do których należą tvp 3 Kraków, Radio Kraków, „Gazeta Wyborcza”, „Dziennik Polski”, „Karnet”, Polski Portal Kultury O.pl, „In Your Pocket”, AHICE, „New Eastern Europe”, „Kontynenty”, „ARCH”, „Architektura Murator”, „NEE”.

Tradycyjną okazją do wyrażenia wdzięczności dla współpracowników i przyjaciół było noworoczne spotkanie, które zorganizowano 25 stycznia. Jak co roku zgromadziło ono przedstawicieli władz regionu, miasta, instytucji oraz korpusu dyplomatycznego, przedstawicieli świata kultury, nauki, sztuki i mediów, patronów medialnych oraz sponsorów i mecenasów. Dzięki ich życzliwości, pomocy i wsparciu Międzynarodowe Centrum Kultury może realizować swój program na wysokim poziomie artystycznym i merytorycznym.

Za wsparcie projektów wystawienniczych w roku 2018 wyjątkowe podziękowania pragniemy skierować do Kraków Airport, Małopolskiej Agencji Rozwoju Regionalnego i Restauracji Sphinx.

Dorota Korohoda

OŚRODEK KOMUNIKACJI

MECENASI, SPONSORZY I PARTNERZY MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

STYCZEŃ–GRUDZIEŃ 2018

Partnerzy

Akademia Ignatianum w Krakowie
Archív mesta Bratislavy
Archiv Národného divadla w Pradze
Archiv Pražského hradu w Pradze
Archiwum Główne Akt Dawnych
Archiwum Państwowe w Katowicach
Arhiv Vojvodine w Nowym Sadzie
Austriackie Forum Kultury w Warszawie
Biblioteca Națională a României w Bukareszcie
Biblioteka Centrum Rzeźby Polskiej w Orońsku
Biblioteka Główna Akademii Sztuk Pięknych w Krakowie
Biblioteka Instytutu Archeologii i Etnologii Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
Biblioteka Instytutu Historii Sztuki Uniwersytetu Wrocławskiego
Biblioteka Instytutu Sztuki Polskiej Akademii Nauk w Warszawie
Biblioteka Instytutu Sztuki Uniwersytetu Jagiellońskiego
Biblioteka Jagiellońska w Krakowie
Biblioteka Kórnicka
Biblioteka Kraków
Biblioteka Muzeum Architektury we Wrocławiu
Biblioteka Muzeum Historycznego Miasta Krakowa
Biblioteka Muzeum Narodowego w Krakowie
Biblioteka Muzeum Narodowego w Poznaniu
Biblioteka Muzeum Narodowego w Warszawie
Biblioteka Muzeum Narodowego we Wrocławiu
Biblioteka Muzeum Pałacu Króla Jana III Sobieskiego w Wilanowie
Biblioteka Muzeum Śląskiego w Katowicach
Biblioteka Muzeum Warszawy
Biblioteka Narodowego Instytutu Dziedzictwa w Warszawie
Biblioteka Naukowa Muzeum Niepodległości w Warszawie
Biblioteka PAN/PAU w Krakowie
Biblioteka Publiczna m.st. Warszawy
Biblioteka Uniwersytecka w Warszawie
Biblioteka Wydziału Filologicznego UJ w Krakowie
Biblioteka Wydziału Historycznego Uniwersytetu Adama Mickiewicza w Poznaniu
Biblioteka Zamku Królewskiego na Wawelu

Biblioteka Zamku Królewskiego w Warszawie – Muzeum Rezydencji Królów Rzeczypospolitej
Biuro Wystaw Artystycznych w Tarnowie
Center for Urban History of East Central Europe we Lwowie
Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK
Centrum Badań nad Sztuką Słowackiej Akademii Nauk
Centrum Polsko-Rosyjskiego Dialogu i Porozumienia
Csongrád Megyei Levéltár w Szegedzie
„Czas Literatury”
Deutsches Kulturforum östliches Europa
Dom Kultury „13 Muz” w Szczecinie
Dom Sądecki
Eesti Ajaloomuuseum w Tallinie
Eesti Arhitektuurimuuseum w Tallinie
Eesti Rahva Muuseum w Tartu
Festiwal Literatury dla Dzieci w Gdańsku
Festiwal Literatury dla Dzieci w Krakowie
Filmoteka Narodowa – Instytut Audiowizualny
Fundacja „Krzyżowa” dla Europejskiego Porozumienia
Fundacja Kronenberga przy City Handlowy
Fundacja Międzynarodowego Centrum Kultury
Fundacja Suny i İnana Kıracıoğlu ze Stambułu
Fundacja Współpracy Polsko-Niemieckiej
Galeria Miasta Bratysławy
Gmina Łużna
Gmina Miejska Kraków
Gminna Biblioteka Publiczna w Przylęku
Grupa Studnia O
ICOM Polska
Instytut Badań nad Stambułem
Instytut Historii Polskiej Akademii Nauk
Instytut Historii Sztuki Uniwersytetu Warszawskiego
Instytut Kultury Miejskiej w Gdańsku
Katolicki Uniwersytet Lubelski
Kolegium Europy Wschodniej im. Jana Nowaka-Jeziorańskiego we Wrocławiu
Komisja Europejska Przedstawicielstwo w Polsce
Komisja Historii Nauki Polskiej Akademii Umiejętności
Konferencja Rektorów Akademickich Szkół Polskich
Konsulat Generalny Austrii w Krakowie
Konsulat Generalny Republiki Federalnej Niemiec w Krakowie
Konsulat Generalny Węgier w Krakowie
Krakowska Manufaktura Czekolady
Krakowski Zespół Biblioteczny
Krakowskie Biuro Festiwalowe
Kraków Airport
Kreatywna Europa
Landesarchiv Baden-Württemberg – Staatsarchiv Freiburg
Lietuvos centrinis valstybės archyvas w Wilnie
Lietuvos mokslo akademijos Vrublevskių biblioteka
Lietuvos nacionalinio muziejaus ištakos w Wilnie

Magyar Építészeti Múzeum és Műemlékvédelmi Dokumentációs Központ
w Budapeszcie
Małopolska Agencja Rozwoju Regionalnego s.A.
Małopolska Szkoła Administracji Publicznej Uniwersytetu Ekonomicznego
w Krakowie
Małopolski Instytut Kultury
Małopolskie Centrum Doskonalenia Nauczycieli w Krakowie
Medialab Katowice
Městská část Praha 6
Miejskie Przedsiębiorstwo Energetyki Ciepłej w Krakowie
Miejskie Przedsiębiorstwo Komunikacyjne s.A. w Krakowie
Międzynarodowa Fundacja Charytatywna im. Dmitrija S. Lichaczowa
Międzynarodowy Fundusz Wyszehradzki
Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego RP
Ministerstwo Kultury Republiki Czeskiej
Móra Ferenc Múzeum w Szegedzie
Muzej savremene umetnosti Beograd
Muzeji Ivana Meštrovića – Galerija Meštrović w Splicie
Muzeul Național al Țăranului Român w Bukareszcie
Muzeum Architektury we Wrocławiu
Muzeum Etnograficzne w Krakowie
Muzeum Historii Żydów Polskich POLIN
Muzeum Historyczne Miasta Krakowa
Muzeum hlavního města Prahy
Muzeum Janusa Pannoniusa w Peczu
Muzeum Kupiectwa w Świdnicy
Muzeum Lubelskie w Lublinie
Muzeum města Brna
Muzeum Narodowe Rolnictwa i Przemysłu Rolno-Spożywczego w Szreniawie
Muzeum Narodowe w Kielcach
Muzeum Narodowe w Krakowie
Muzeum Narodowe w Warszawie
Muzeum Narodowe we Wrocławiu
Muzeum Okręgowe im. Leona Wyczółkowskiego w Bydgoszczy
Muzeum Okręgowe w Toruniu
Muzeum Pałacu Króla Jan III w Wilanowie
Muzeum Pery
Muzeum Podlaskie w Białymstoku
Muzeum Sztuki w Ołomuńcu
Muzeum Śląskie w Katowicach
Muzeum Żup Krakowskich
Nacionalinis M.K. Čiurlionio dailės muziejus
Naczelna Dyrekcja Archiwów Państwowych
Národní muzeum w Pradze
Národní technické muzeum w Pradze
Narodowe Archiwum Cyfrowe
Narodowe Centrum Kultury
Narodowy Instytut Dziedzictwa
Narodowy Instytut Muzealnictwa i Ochrony Zbiorów
Oddelenie architektúry, Historický ústav SAV w Bratysławie

Ośrodek „Brama Grodzka – Teatr NN”
Pamiatkový úrad Slovenskej republiky
Politechnika w Mediolanie
Polski Komitet ds. UNESCO
Raymond Lemaire International Centre for Conservation (KU Leuven)
Restauratione Sphinx
Rumuński Instytut Kultury
Sbirky Pražského hradu w Republice Czeskiej
Sekretariat Stanu ds. Dziedzictwa przy Kancelarii Premiera Węgier
Slovenská národná galéria w Bratysławie
Slovenský národný archív w Bratysławie
Slovnaft Polska s.A.
Społeczny Komitet Odnowy Zabytków Krakowa
Starostwo Powiatu Warszawskiego Zachodniego w Ożarowie Mazowieckim
Stowarzyszenie Absolwentów Akademii Dziedzictwa
Stowarzyszenie Konserwatorów Zabytków
Stowarzyszenie Międzynarodowe Triennale Grafiki w Krakowie
Stowarzyszenie Pisarzy Polskich
Strefa Kultury Wrocław
Studium Europy Wschodniej Uniwersytetu Warszawskiego
Teatr cieni Ka
Tokyo University of Foreign Studies
Towarzystwo Karpackie
Uniunea Arhitecților din România w Bukareszcie
Uniwersytet Ekonomiczny w Krakowie
Uniwersytet Jagielloński
Uniwersytet Neapolis w Pafos
Uniwersytet Pedagogiczny w Krakowie
Uniwersytet w Hull
vii Prywatne Liceum Ogólnokształcące im. Mikołaja Reja w Krakowie
Wydawnictwo Dwie Siostry
Wydział Artes Liberales Uniwersytetu Warszawskiego
Wydział Rewaloryzacji Zabytków Krakowa i Dziedzictwa Narodowego
Małopolskiego Urzędu Wojewódzkiego
Zabytkowa Kopalnia Srebra w Tarnowskich Górach
Zamek Królewski na Wawelu
Zarząd Zieleni Miejskiej w Krakowie
Zentralinstitut für Kunstgeschichte w Monachium

Patroni medialni

AHICE
„ARCH”
„Architektura”
„Dziennik Polski”
„Gazeta Wyborcza”
„Herito”
„In Your Pocket”
„Karnet”
„Kontynenty”

„Lounge Magazine”
„New Eastern Europe”
Off. Radio Kraków
Polski Portal Kultury O.pl
Polskie Radio dla Zagranicy
Polskie Radio Program 2
Radio Kraków
„Spotkania z Zabytkami”
„Szum”
TVP 3 Kraków
TVP Kultura

ANEKS

RADA PROGRAMOWA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

KADENCJA 2017–2019

Andrzej Chwalba – przewodniczący

Antoni Bartosz

Sabra Daici

Jerzy Hausner

Paweł Jaskanis

Adolf Juzwenko

Csaba G. Kiss

Maria Poprzęcka

Mykoła Riabczuk

Rasa Rimickaitė

Andrzej Rottermund

Janusz Sepioł

Urszula Ślęzak

Robert Traba

Magdaléna Vášáryová

Rada Programowa MCK

PLANY STRATEGICZNE MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

NA LATA 2018–2022 (WYCIĄG)

Międzynarodowe Centrum Kultury w Krakowie jest narodową instytucją kultury, która specjalizuje się w problematyce kultury i dziedzictwa Europy Środkowej.

Powstało z inicjatywy rządu Tadeusza Mazowieckiego w 1991 roku. Jego twórcą i wieloletnim dyrektorem był prof. Jacek Purchla. Ukształtowana przez niego instytucja od samego początku koncentruje swoje zainteresowania naukowo-badawcze na problematyce szeroko rozumianego **dziedzictwa kulturowego w aktywnym dialogu z sąsiadami Polski i ze światem**.

WIZJA, MISJA I CELE STRATEGICZNE

Wizja, czyli do czego dążymy

Kultura jako katalizator dialogu w Europie Środkowej.

Misja, czyli czym jesteśmy

Centrum międzynarodowego dialogu i interdyscyplinarnych badań nad kulturą i dziedzictwem w Europie i w świecie.

Cele strategiczne

1. Wzmacnianie pozycji Polski jako aktywnego uczestnika międzynarodowej debaty w sprawach kultury i dziedzictwa.
2. Budowanie wizerunku Polski jako promotora współpracy kulturalnej w Europie Środkowej.
3. Rozwijanie i pogłębianie relacji z odbiorcami oferty mck – rozwój publiczności.

Znaczenie współpracy w regionie środkowoeuropejskim jest kluczowym elementem budowania sukcesu Polski na arenie międzynarodowej. Polityka kulturalna zorientowana na międzynarodową współpracę bazuje na „miękkich” narzędziach prowadzenia dyplomacji publicznej. mck jest instytucją *soft* i *smart power*, za której pośrednictwem Polska działa w przestrzeni środkowoeuropejskiej, a współpraca w ramach regionu leży w żywotnym i długofalowym interesie kraju, zwłaszcza wobec wyzwań i zagrożeń, jakie pojawiły się w nowym stuleciu.

mck jest także, jedną z niewielu w Polsce i Europie Środkowej, instytucją ekspercką w zakresie teorii dziedzictwa kulturowego i aspektów praktycznych jego ochrony, której dorobek oddziałuje w skali międzynarodowej. Kontynuacja i intensyfikacja tej sfery działalności mck pozwoli na ugruntowanie polskiego wkładu w światową debatę o dziedzictwie.

Działania MCK wyrastają z przekonania, że rolą Polski – jako dużego środkowo-europejskiego państwa – winno być inicjowanie i kreowanie międzynarodowej debaty o dziedzictwie i kulturowych wyzwaniach współczesności. Jednocześnie działalność MCK jest głosem Europy Środkowej i Wschodniej w skali globalnej – stąd współpraca z pozostałymi państwami Europy i innych kontynentów. MCK staje się tu podwójnym narzędziem – z jednej strony ma za zadanie tworzyć na niego oddziaływać. Z drugiej zaś – reprezentując region – ma budować obraz Polski w świecie. MCK – swoisty inkubator idei – propaguje polski dorobek intelektualny w regionie i w świecie. Ważne jest także, aby element konkurencyjności państw (nieodłączny w gospodarce czy polityce) zrównoważyć aspektem partnerskim, możliwym do najlepszego urzeczywistnienia we współpracy kulturalnej. Takie nastawienie sprzyja formowaniu myślenia Polaków o ich sąsiadach jako o partnerach (co jest istotne także dla procesu pojednania z sąsiadami jako warunku sukcesu na arenie międzynarodowej), a zarazem ugruntowuje w nich poczucie, że Polska działa we wspólnym interesie. Specjalistyczna wiedza o kulturze XX wieku w Europie Środkowej i Wschodniej, jaką dysponuje MCK, jest kluczowa do budowy dobrych relacji z sąsiadami. Bez znajomości doświadczenia ostatniego stulecia nie jest możliwe zrozumienie stereotypów, postaw i uprzedzeń warunkujących zachowania i reakcje sąsiadów. Rzetelna wiedza i wydobywanie wspólnoty tego doświadczenia pozwalają natomiast uczynić je płaszczyzną sprzyjającą dialogowi i gruntem do pomyślnego spotkania. Na tym polega waga partnerskich projektów kulturalnych realizowanych przez MCK.

STRUKTURA ORGANIZACYJNA MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

DYREKCJA

Dyrektor

Agata Wąsowska-Pawlik

Zastępca Dyrektora ds. Programowych

Łukasz Galusek

Zastępca Dyrektora ds. Organizacyjnych

Piotr Bąk

Pełnomocnik Dyrektora

Ryszard Błachut

Główna Księgowa

Maria Biel

ZESPÓŁ

Instytut Dziedzictwa Europejskiego

prof. dr hab. Jacek Purchla (kierownik)

dr Beata Nykiel (zastępczyni kierownika)

dr Joanna Sanetra-Szeliga (zastępczyni kierownika)

Karolina Grabarczyk-Chocholek, dr Katarzyna Jagodzińska (urlop wychowawczy), Anna Kępińska, dr Żanna Komar

Biblioteka mck: Anna Sołtysiewicz, Magdalena Spyрка, Dorota Witczak

Ośrodek Wystaw

Anna Śliwa (kierowniczką)

Agnieszka Adamczak, Małgorzata Dziedzic (od xii), Kama Guzik (do xi),

Angelika Madura, Ewa Markowska (vi–viii), Izabela Okręglićka (od ix),

Sylvia Orzechowska, Helena Postawka-Lech, dr Monika Rydiger, Natalia Żak

Wydawnictwo mck

Marzena Daszewska (kierowniczką)

Magdalena Link-Lenczowska, Paulina Orłowska-Bańdo, Bartosz Sadulski

Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa

dr Michał Wiśniewski (kierownik)

Marek Świdrak

Ośrodek Komunikacji

Ewa Czarnecka (kierowniczka)

Julita Blak, Marcin Dyrz, Edyta Gajewska (do ix), Dorota Korohoda (od x)

Biuro Organizacyjne

Barbara Bańka (kierowniczka)

Anna Jakubiak, Joanna Hojda-Pepaś, Barbara Kołacz, Joanna Malina

Biuro Administracji

Janusz Ogonowski (kierownik)

Agnieszka Antos (zastępczyni kierownika)

Zbigniew Bednarz, Elżbieta Hajdas, Roman Kawalec, Daniel Krawczyk,

Marek Krawczyk, Antoni Michalik, Grażyna Sanak, Sylwia Żmuda-Żelazny

Biuro Finansowo-Księgowe

Marzena Krawczyk, Barbara Sendor

Współpracownicy

Andrzej Bałas, dr Mikołaj Banaszekiewicz, Wojciech Chitra, Monika

Chrabąszcz-Tarkowska, Anna Depowska, Adam Filus, Tadeusz Kita,

Karolina Murdza, Andrzej Kulczycki, dr Robert Kusek, Aleksandra Lipczak,

dr Magdalena Łanuszka, Dominika Markiewicz, Kamil Moszyński,

Magdalena Nalepa-Rybarska, Alina Pasiut, Regina Pytlik, Anna Sawłowicz,

Michał Szczyrbak, Barbara Szyper, Margaryta Vladimirova, Bartosz

Wieczorek, Karolina Wójcik

Edukatorzy

Agnieszka Fiejka, Dorota Habza, Adrianna Iwanejko, Magdalena Kostrubiec,

Marcin Krotla, Emilia Kurek, Joanna Majewska, Ewa Markowska, Anna Miś,

Ryszard Paradowski, Anastasiia Podorożniia, Anna Sokulska, Michalina

Wąsik, Magdalena Worłowska, Karolina Wróblewska-Leśniak

Ekipa ERDK 2018

Kamila Baca, Wiktoria Bednarz, Liana Bliarska, Martyna Całusińska,

Katarzyna Drobiazg, Adam Filus, Gabriela Gruszczak, Katarzyna Kapuścik,

Maja Kolarz, Veroniki Kostopoulou, Zuzanna Kowalczyk, Maria Kozielska,

Marcin Krotla, Agnieszka Kruk-Budzynowska, Oliwia Matuszewska, Izabela

Osiadły, Adam Partyka, Katarzyna Partyka, Anna Pasek, Patrycja Przygoda,

Joanna Ryłko, Dorota Sitnik, Monika Szczerba, Barbara Tkacz, Karolina

Wójcik

STATUT MIĘDZYNARODOWEGO CENTRUM KULTURY

ZAŁĄCZNIK DO ZARZĄDZENIA MINISTRA KULTURY I DZIEDZICTWA NARODOWEGO Z DNIA 6 WRZEŚNIA 2007

ROZDZIAŁ I • POSTANOWIENIA OGÓLNE

- § 1** Międzynarodowe Centrum Kultury, zwane dalej „Centrum”, jest państwową instytucją kultury działającą w szczególności na podstawie:
- 1) ustawy z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (DzU z 2002 r., nr 13, poz. 123, z późn. zm.*), zwanej dalej „ustawą”;
 - 2) zarządzenia nr 11 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 10 maja 1991 r. w sprawie utworzenia Międzynarodowego Centrum Kultury w Krakowie, zmienionego zarządzeniem nr 18 z dnia 6 lipca 1992 r. oraz zarządzeniem nr 27 Ministra Kultury i Sztuki z dnia 18 maja 1995 r.;
 - 3) niniejszego statutu.
- § 2**
1. Siedzibą Centrum jest miasto Kraków.
 2. Terenem działania Centrum jest terytorium Rzeczypospolitej Polskiej i zagranica.
- § 3** Centrum podlega ministrowi właściwemu do spraw kultury i ochrony dziedzictwa narodowego, zwanemu dalej „Ministrem”.

ROZDZIAŁ II • CELE I ZADANIA

- § 4** Centrum jest instytucją kultury o charakterze naukowo-badawczym, edukacyjnym i informacyjnym.
- § 5** Celem działania Centrum jest wspieranie współpracy oraz integracji kulturalnej Europy i ochrony jej dziedzictwa kulturowego poprzez:
- 1) prowadzenie badań i studiów nad dziedzictwem europejskim ze szczególnym uwzględnieniem:
 - a) przestrzeni kulturowej Europy Środkowej i Wschodniej,
 - b) zjawiska wielokulturowości i przenikania kultur,
 - c) polskiego dziedzictwa kulturowego za granicą,
 - d) zarządzania dziedzictwem;
 - 2) edukację na rzecz Europy, prowadzoną w ramach tematyki obejmującej zakres działalności Centrum;

* Zmiany tekstu jednolitego wymienionej ustawy zostały ogłoszone w DzU z 2002 r., nr 41, poz. 364, z 2003 r., nr 96, poz. 874, nr 162, poz. 1568, i nr 213, poz. 2081, z 2004 r., nr 11, poz. 96, i nr 261, poz. 2598, z 2005 r., nr 131, poz. 1091, nr 132, poz. 1111, oraz z 2006 r., nr 227, poz. 1658.

- 3) działalność promocyjną i informacyjną dotyczącą wszelkich dziedzin kultury europejskiej.

§ 6 Do zadań Centrum należą w szczególności:

- 1) organizowanie i udział w badaniach naukowych w zakresie dziedzictwa kulturowego oraz propagowanie ich wyników;
- 2) inspirowanie współpracy instytucji o charakterze naukowym i kulturalnym w zakresie ochrony i promocji dziedzictwa kulturowego Polski i Europy;
- 3) organizowanie wystaw w galerii własnej i innych miejscach w kraju i za granicą;
- 4) organizowanie i realizowanie programów edukacyjnych, a zwłaszcza Akademii Dziedzictwa;
- 5) działalność wydawnicza i prowadzenie specjalistycznej biblioteki;
- 6) zbieranie, dokumentowanie i upowszechnianie informacji dotyczących dziedzictwa kulturowego Polski i Europy.

ROZDZIAŁ III • ZARZĄDZANIE I ORGANIZACJA

-
- § 7**
1. Działalnością Centrum kieruje dyrektor powoływany i odwoływany przez Ministra.
 2. Zastępców dyrektora powołuje i odwołuje dyrektor.

-
- § 8** Do obowiązków dyrektora Centrum należy w szczególności:
- 1) kierowanie pracami Centrum oraz nadzór nad majątkiem przekazanym mu w zarząd;
 - 2) decydowanie o celowości wydatków i zarządzanie wypłat w ramach zatwierdzonego budżetu;
 - 3) decydowanie o przyjmowaniu zapisów i darowizn oraz przyjmowaniu i przekazywaniu depozytów;
 - 4) zawieranie umów o pracę, umów zlecenia i umów o dzieło oraz decydowanie w sprawach osobowych;
 - 5) reprezentowanie Centrum na zewnątrz.

-
- § 9**
1. W skład Centrum wchodzi następujące komórki organizacyjne:
 - 1) Biuro Organizacyjne;
 - 2) Biuro Administracji;
 - 3) Biuro Finansowo-Księgowe;
 - 4) Galeria;
 - 5) Instytut Dziedzictwa Europejskiego;
 - 6) Ośrodek Edukacji – Akademia Dziedzictwa;
 - 7) Ośrodek Komunikacji;
 - 8) Wydawnictwo.
 2. Dyrektor Centrum może tworzyć, łączyć, dzielić i likwidować komórki organizacyjne Centrum.

§ 10

1. Organizację wewnętrzną Centrum, w tym szczegółowy zakres działania komórek organizacyjnych oraz podział kompetencji między dyrektorem Centrum i zastępcami dyrektora, określa regulamin organizacyjny nadany przez dyrektora Centrum, z zastrzeżeniem art. 13 ust. 3 ustawy.
2. Zmiany regulaminu organizacyjnego dokonywane są w trybie określonym w ust. 1.

ROZDZIAŁ IV • RADA PROGRAMOWA

§ 11

1. W Centrum działa Rada Programowa, zwana dalej „Radą”, jako organ doradczy i opiniodawczy dyrektora Centrum.
2. W skład Rady wchodzi od 10 do 15 członków (w tym delegowany przez Ministra jego przedstawiciel), powoływanych i odwoływanych przez dyrektora Centrum spośród:
 - 1) autorytetów w zakresie sztuki, dziedzictwa kulturowego i jego ochrony;
 - 2) krytyków sztuki, historyków sztuki i mecenasów kultury.

§ 12

1. Kadencja Rady trwa trzy lata.
2. Do zadań Rady należy opiniowanie i wnioskowanie w sprawach związanych z całokształtem działalności Centrum.
3. Pracami Rady kieruje przewodniczący wybrany przez członków Rady.
4. Przewodniczący zwołuje posiedzenia Rady przynajmniej raz w roku.
5. Rada działa na podstawie uchwalonego przez siebie regulaminu.
6. Obsługę Rady prowadzi przedstawiciel Centrum wskazany przez dyrektora.

ROZDZIAŁ V • MAJĄTEK I FINANSE

§ 13

1. Centrum prowadzi gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie z dnia 25 października 1991 r. o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.
2. Działalność Centrum finansowana jest z dotacji budżetowych, z dochodów własnych uzyskiwanych z działalności statutowej, dobrowolnych wpłat, zapisów osób prawnych i fizycznych, a także z innych źródeł.
3. Podstawą gospodarki finansowej Centrum jest roczny plan finansowy ustalony przez dyrektora.
4. Dyrektor Centrum zapewnia terminowe sporządzenie rocznego sprawozdania finansowego, obligatoryjnie jego zbadanie przez biegłego rewidenta i przedłożenie go do zatwierdzenia Ministrowi.

- § 14**
1. Do składania w imieniu Centrum oświadczeń w zakresie praw i obowiązków majątkowych konieczne jest współdziałanie dwóch upoważnionych osób.
 2. Osobami upoważnionymi są: dyrektor Centrum, zastępca dyrektora, główny księgowy oraz upoważnieni pisemnie przez dyrektora Centrum pełnomocnicy.
 3. Dyrektor może upoważnić określone osoby do dokonywania innych niż wymienione w ust. 1 czynności prawnych w imieniu Centrum, określając każdorazowo zakres pełnomocnictwa.

- § 15**
1. W celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6 Centrum może prowadzić, jako dodatkową, działalność gospodarczą według zasad określonych w obowiązujących przepisach, o ile działalność ta nie spowoduje ograniczenia przedmiotu działalności Centrum, określonego w § 5 i 6.
 2. Dochód z działalności gospodarczej Centrum może być wykorzystywany wyłącznie w celu finansowania działalności określonej w § 5 i 6.

ROZDZIAŁ VI • POSTANOWIENIA KOŃCOWE

- § 16**
1. Centrum podlega wpisowi do rejestru prowadzonego przez Ministra.
 2. Centrum rozpoczyna działalność i uzyskuje osobowość prawną z chwilą wpisania do rejestru.

- § 17**
- Zmiany w statucie mogą być dokonywane w trybie określonym dla jego nadania.

© Copyright by Międzynarodowe Centrum Kultury, Kraków 2019

REDAKTORZY

Agata Wąsowska-Pawlik, Łukasz Galusek

OPRACOWANIE TEKSTÓW

Paulina Orłowska-Bańdo

OPRACOWANIE TYPOGRAFICZNE I PROJEKT OKŁADKI

Kuba Sowiński (Biuro Szeryfy)

OPRACOWANIE GRAFICZNE

Wojciech Kubiena (Biuro Szeryfy)

KOREKTA

Anastazja Oleśkiewicz

WSPÓŁPRACA

Magdalena Link-Lenczowska

AUTORZY ZDJĘĆ

Bartosz Bańka, Bartek Barczyk, Monika Chrabąszcz-Tarkowska, Ivo Chupetlovski, Agata Cykof (dzięki uprzejmości Przedstawicielstwa Regionalnego Komisji Europejskiej we Wrocławiu), Sabra Daici, Marcin Fedorowicz, Agnieszka Fiejka, Łukasz Galusek, Karolina Grabarczyk-Chochołek, Instytut Polski w Sofii, Anna Kępińska, Iwona Kołodyńska-Adamczyk, Piotr Malec, Paweł Mazur, Sławomir Milejski (na licencji Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Poland), Anna Osetek, Bożena Pytel, Zbigniew Reszka, Klaudyna Schubert, Jerzy Serafin, Jakub Stoszek, Krzysztof Szewczyk, Marek Świdrak, Bogusław Świerzowski, Ewa Wojtoń, Karolina Wróblewska-Leśniak, Jerzy Wypych

DRUK I OPRAWA

Drukarnia Goldruk, Nowy Sącz

WYDAWCA

Międzynarodowe Centrum Kultury
31-008 Kraków, Rynek Główny 25
tel. 12 42 42 8111
faks: 12 42 18 571, 12 42 17 844
e-mail: sekretariat@mck.krakow.pl
www.mck.krakow.pl

